

Ο ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΤΟΥ ΕΠΙΣΗΜΟΥ ΔΕΛΤΙΟΥ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ»

ΕΤΟΣ ΜΔ'

ΙΩ. ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ 14 - 115 21 ΑΘΗΝΑΙ - ΤΗΛ. 72.18.308

15 ΙΟΥΝΙΟΥ 1995

ΑΡΙΘ. 10

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ευαγγέλιον Δ. Θεοδώρου, Μνήμη τῶν Ἁγίων Πάντων. — Μητροπ. Πατρῶν Νικοδήμου, Μηνύματα Μεγάλης Ἑβδομάδος. — Ἰωάννου Φουντούλη, Ἀπαντήσεις σὲ λειτουργικῆς, κανονικῆς καὶ ἄλλες ἀπορίες. — Μωυσέως μοναχοῦ Ἁγιορείτου, Ὁ ἅγιος Νεκτάριος καὶ οἱ νέοι. — Δημ. Φερούση, Τὸ βιβλίον. — Ἀποστόλου Βαλληνδρά, Ἀκολουθία ἁγίου Διονυσίου Ἀρεοπαγίτου. — Μητροπ. Πατρῶν Νικοδήμου, Πρωτοπρ. Εὐάγγελος Μαντζουνέας. — π. Ἀντ. Ἀλεβιζόπουλου, Οἱ κυβερνήσεις τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἐνώσεως μπροστὰ στὸ πρόβλημα τῶν αἰρέσεων καὶ τῆς παραθρησκείας. — Ἀλεξ. Μ. Σταυρόπουλου, Ἐπὶ γῆς ἀλλοτρίας; — Νικ. Κ. Δρατσέλλα, Ἡ ἸΓ' Κατήχησις πρὸς φωτιζομένους. — Ἐπίκαιρα.

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ
ΤΗΣ
ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ

Ἀθήναι, Ἰασιῶν 1 — Τηλέφωνο
72.10.734 • Προϊστάμενος Τυπο-
γραφείου: Σωκράτης Μαυρογόνα-
τος, Ἡπείρου 132 — Πέραμα.

Μνήμη τῶν Ἁγίων Πάντων

Ἡ πρώτη Κυριακὴ μετὰ τὴν ἑορτὴ τῆς Πεντηκοστῆς εἶναι ἀφιερωμένη στὴ μνήμη τῶν Ἁγίων Πάντων, οἱ ὁποῖοι εἴτε ἀναφέρονται στὸ ἰσχύον Ἑορτολόγιον τῆς Ἐκκλησίας, εἴτε εἶναι ἄγνωστοι ἢ λησμονημένοι. Πρόκειται γιὰ φάλαγγες ἀναριθμητῶν ἁγίων κληρικῶν καὶ λαϊκῶν, μαρτύρων, ὁσίων, ὁμολογητῶν, ἀσκητῶν, παρθένων, ἐπισκόπων, πρεσβυτέρων, διακόνων, διακονιστῶν, μοναχῶν κ.λπ. Ὅλοι τους ἐνσάρκωσαν στὴν ζωὴ τους τὸ ὀρθόδοξο μορφωτικὸ ἰδεώδες, ποῦ ἀπὸ τὸν ἅγιο Γρηγόριον τὸν Θεολόγον διατυπώθηκε ὡς ἐξῆς: «Χριστῷ συνταφῆναι με δεῖ, Χριστῷ συνασπῆναι, συγκληρονομήσαι Χριστῷ, υἱὸν γενέσθαι Θεοῦ, θεὸν αὐτὸν» (Μίγνη Ε. Π. 35,785).

Ἐὰν οἱ Δεσποτικῆς καὶ Θεομητορικῆς ἑορτῆς ὑπενθυμίζουσι πρωτίτως τὴν ἀνάγκη τῆς «μεθέξεως» διαφόρων πτυχῶν τοῦ ἀπολυτρωτικοῦ ἔργου τοῦ Χριστοῦ, τὸ ὁποῖο συνεχίζεται μυστικῶς στὴ Λατρεία, ἢ συλλογικὴ μνήμη καὶ οἱ ἐπὶ μέρος ἑορτῆς τῶν Ἁγίων Πάντων μᾶς παρουσιάζουσι θαυμάσια πρότυπα πραγματώσεως τῆς «μεθέξεως» αὐτῆς. Στὴν ζωὴ τῶν Ἁγίων εἶναι ἔκδηλος ἡ ζωογόνος ἐνέργεια καὶ χάρις τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ἢ ἐπαναφορὰ τοῦ χιτῶνος τῆς ψυχῆς στὴν πρώτη καὶ οὐρανία του αἴγλη, ἢ περιβολὴ τῆς ψυχῆς μετὰ τὴν φωτεινὴν στολὴν τῆς ἀναγεννήσεως, ἢ ἀναμόρφωσις τῆς ρυπωθείσης εἰκόνας στὸ ἀρχαῖον κάλλος, ὁ μετασχηματισμὸς «τοῦ σώματος τῆς ταπεινώσεως ἡμῶν εἰς τὸ γενέσθαι αὐτὸ σύμμορφον τῷ σώματι τῆς δόξης αὐτοῦ» (Φιλιπ. γ' 2), ἢ συμμετοχὴ στὴν αἰωνία καὶ ἄληκτον χαρὰ μέσα στὸν οὐράνιον νυμφῶνα.

Ὁ ἑορτασμὸς τῆς μνήμης τῶν Ἁγίων ἔχει σκοπὸν νὰ καλέσῃ καὶ ἐμᾶς στὴν ἀγιότητα, νὰ ἐκδιώξῃ τοὺς δισταγμοὺς καὶ τὴ δειλία ἐκ τῆς ψυχῆς μας καὶ νὰ ἐμφυσηθῇ εἰς αὐτὴν ἐμπιστοσύνην, θάρρος καὶ βεβαιότητα γιὰ τὴ δυνατότητα τῆς πνευματικῆς νίκης καὶ τοῦ ἁγιασμοῦ. Ἡ νηφιλία μελέτη τῆς ζωῆς τῶν Ἁγίων ἀποδεικνύει ὅτι οἱ Ἅγιοι δὲν ἦσαν ὄντα ὑπεράνθρωπα καὶ ὑπερφυσικά, ποῦ ζοῦσαν τρόπον τινὰ ἐκτὸς τῆς φυσικῆς πραγματικότητος καὶ μόνον σὲ παρωχημένους ἐποχάς. Ἦσαν καὶ μπορεῖ νὰ εἶναι καὶ σήμερον καὶ στὸ μέλλον ἄνθρωποι, ποῦ ἔχουν, ὅπως καὶ ἡμεῖς, σάρκα καὶ ὀστά, καθὼς καὶ ποικίλους προσφιλεῖς ἐπιγείους δεσμοὺς. Συχνὰ πρόκειται γιὰ νεαροὺς μητέρες

ΜΗΝΥΜΑΤΑ ΜΕΓΑΛΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

Α' ΤΗ ΚΥΡΙΑΚῃ ΤΩΝ ΒΑΪΩΝ ΕΣΠΕΡΑΣ (ΑΚΟΛΟΥΘΙΑ ΜΕΓΑΛΗΣ ΔΕΥΤΕΡΑΣ)

Τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Πατρῶν κ. ΝΙΚΟΛΗΜΟΥ

Β' ΤΗ ΜΕΓΑΛῃ ΔΕΥΤΕΡᾃ ΕΣΠΕΡΑΣ (ΑΚΟΛΟΥΘΙΑ ΜΕΓΑΛΗΣ ΤΡΙΤΗΣ)

1. ΤΟ ΜΑΣΤΙΓΙΟΝ ΤΗΣ ΥΠΟΚΡΙΣΙΑΣ

«Οὐαὶ ὑμῖν, Γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί».

Ἡ Μεγάλη Τρίτη εἶναι ἡ ἡμέρα τῆς μαστιγώσεως τοῦ φαρισαϊσμοῦ. Ὁ Κύριος ὁ τόσο ἐπιεικὴς πρὸς τοὺς ἁμαρτωλοὺς, ὑπῆρξεν αὐστηρὸς πρὸς τὴν ὑποκρισίαν καὶ τὴν κακίαν τῶν φαρισαίων.

Δριμύ μαστίγιον ἀποτελοῦν οἱ λόγοι Του, τοὺς ὁποίους ἠκούσαμεν διὰ μακρῶν ἀπόψε ἐκ τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελίου. Τὸ ἠσθάνθησαν βαθύτατα οἱ φαρισαῖοι τῆς ἐποχῆς Του. Καὶ ἐξέσπασεν ἐναντίον Του μὲ μανίαν ἡ ὀργὴ καὶ ἡ ἀντίδρασίς των, διὰ τὸν ἔλεγχον ποῦ ἀπήθυνε κατ' αὐτῶν.

Δυστυχῶς ἡ ὑποκρισία, ἐν μικρῷ ἢ μεγάλῳ βαθμῷ, ἀποτελεῖ κατάστασιν ὄχι σπανίαν μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων πάσης ἐποχῆς. Διὰ τοῦτο, ἀκούοντες σήμερον τὰ ἀκατάπαντα «οὐαὶ» τοῦ Κυρίου, ἃς ἀνακρίνωμεν τὸν ἑαυτὸν μας ἐν σχέσει πρὸς τὸ πάθος τῆς ὑποκρισίας, μὲ κάτοπτρον μερικὰς παρατηρήσεις Του — τρεῖς τοὐλάχιστον — ποῦ συνώδευσε μὲ τὴν φράσιν «οὐαὶ ὑμῖν, Γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί».

1. Οἱ Φαρισαῖοι ἦσαν παραδοξολόγοι καὶ τερατολόγοι. Καὶ ἔδιδον σοφιστικὰς ἐρμηνείας εἰς τὰς δια-

τάξεις τοῦ Νόμου τοῦ Θεοῦ, διὰ νὰ δικαιολογῶν τὴν ἐκ μέρους των κατάφωρον καταπάτησίν των.

Ἔλεγον π.χ. «ὃς ἂν ὁμώσῃ ἐν τῷ ναῷ, οὐδὲν ἐστίν, ὃς δ' ἂν ὁμώσῃ ἐν τῷ χρυσοῦ τοῦ ναοῦ, ὀφείλει»... καὶ «ὃς ἐὰν ὁμώσῃ ἐν τῷ θυσιαστηρίῳ, οὐδὲν ἐστίν ὃς δ' ἂν ὁμώσῃ ἐν τῷ δώρῳ τῷ ἐπάνω αὐτοῦ, ὀφείλει». Ἐνῶ δηλ. ἡ ἐντολὴ τοῦ Θεοῦ ἦτο ρητὴ καὶ ἀπόλυτος «μη ὁμῶσαι ὄλω», οἱ φαρισαῖοι εἶχον εἰσαγάγει περιπτωσιολογικὰς διακρίσεις καὶ ἐξαίρέσεις, ἰσχυριζόμενοι ὅτι δεσμευτικοὶ εἶναι μόνον οἱ ὄρκοι ποῦ ἀναφέρονται εἰς ὑλικά «ταξίματα» τῶν ἀνθρώπων, καὶ ὅτι ἄφοβα μπορεῖ κανεὶς νὰ ὀρκίζεταί ἀορίστως εἰς τὸν Θεὸν καὶ τὰ «ἅγια» ἐν γένει!

Εὗρισκαν ἔτσι διέξοδον διὰ νὰ καταστρατηγῶν τὸν νόμον τοῦ Θεοῦ, αὐτοαπατώμενοι καὶ ἐξαπατῶντες καὶ τοὺς ἄλλους ὅτι εἶναι ἄφογοι καὶ ...ἅγιοι!

Περίπτωσις ὄχι σπανία, δυστυχῶς. Διότι ὁ νόμος τοῦ Θεοῦ μᾶς ἐπιβάλλει ὠρισμένας ἠθικὰς ὑποχρεώσεις· καὶ ἡμεῖς οἱ ἄνθρωποι προσπαθοῦμεν νὰ εὕρωμεν ἓνα εὐσχημον τρόπον νὰ ξεπεράσωμεν τὰς ἀπαγορευτικὰς ἐντολάς Του, ἢ νὰ ἀποφύγωμεν τὴν τήρησιν κάποιου ἐπιβεβλημένου καθήκοντος, κάνοντες συμβιβασμοὺς μὲ τὴν συνείδησίν μας καὶ οὐσιαστικὰς ἀβαρίας καὶ εἰς αὐτὰ «τὰ βαρύτερα τοῦ νόμου» (τὴν δικαιοσύνην, τὴν ἠθικότητα, ἢ ἄλλα λεπτὰ ζητήματα — οἰκογενειακά, ἐπαγγελματικά, κοινωνικά), περὶ τῶν ὁποίων ἄλλα ὀρίζει ὁ Θεὸς καὶ ἄλλας μεθοδεύσεις

ποῦ ἀποχωρίζονται μὲ τὸ μαρτύριο ἀπὸ προσφιλέστατα βρέφη· ἢ γιὰ τέκνα, ποῦ χωρίζονται ἀπὸ ἀγαπημένους γονεῖς· ἢ γενικῶς γιὰ ἀνθρώπους πάσης τάξεως καὶ ἡλικίας, ποῦ ἐγκαταλείπουν, ὅταν παρίσταται ἀνάγκη, νεότητα, πλοῦτον, σύζυγον, κοσμικὰ ἀξιώματα, δόξες, τιμὲς, διάφορα ἐπίγεια ἀγαθὰ. Οἱ Ἅγιοι στὴν ἱεραρχικὴ κλίμακα καὶ διαβάθμισι τῶν ἀξιών ἔβηταν καὶ θέτουν πάνω ἀπὸ ὁποιαδήποτε ἄλλη ἀξία τὴν ἀγάπην καὶ τὴν ἀφοσίωσιν πρὸς τὸν Χριστό. Γι' αὐτὸ ἐπανελάμβαναν μὲ τὸν Ἄπ. Παῦλο: «Πάντα ἰσχύω ἐν τῷ ἐνδυναμοῦντί με Χριστῷ» (Φιλιπ. δ' 13). Ὅπως τόνιζει Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος, τὰ θαυματουργικῶς ἐπιτυγχανόμενα ἀ-

πὸ τοὺς ἁγίους καὶ τοὺς μάρτυρες «πᾶσαν ὑπερβαίνει φύσιν καὶ πᾶσαν πραγμάτων ἀκολουθίαν, ἓνα μάθης ὅτι τῆς τοῦ Θεοῦ Χάριτός ἐστι τὰ κατορθούμενα» (Migne Ἐ. Π. 50,708).

Τοὺς Ἅγίους μποροῦμε νὰ τοὺς ἐπικαλούμεθα στὴ λατρεία καὶ στὶς ἰδιωτικὰς προσευχὰς μας ὡς ἀδελφούς μας καὶ φίλους τοῦ Θεοῦ γιὰ νὰ ζητοῦν τὴ θεία βοήθεια γιὰ μᾶς καὶ γιὰ νὰ ἔρχονται ἀρωγοὶ στὶς ἀνάγκες μας. Ἡ ἐπίκλησις αὐτῆ δικαιολογεῖται ἀπὸ τὴν ὑποχρέωσιν, τὴν ὁποία ἔχουν οἱ πιστοὶ νὰ προσεύχωνται ὑπὲρ ἀλλήλων, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὴ θεία διαβεβαίωσιν, ὅτι «πολλὰ ἰσχύει δέησις δικαίου» (Ἰακ. ε' 16).

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ

ἔχουν εἰσαγάγει οἱ ἄνθρωποι. Καὶ παρὰ ταῦτα δὲν ἐννοοῦν νὰ συνειδητοποιήσουν τὴν παράβασιν καὶ τὴν ἁμαρτίαν των.

Ὅταν εἶσαι παραβάτης, ἀδελφέ, νὰ ἔχῃς τὴν εἰλικρίνειαν νὰ τὸ ὁμολογήσῃς. Νὰ μὴ τὸ κρύβῃς ἀπὸ τὸν ἴδιον τὸν ἑαυτὸν σου. Ἄπὸ τὸν Θεὸν πάντως δὲν μπορεῖς νὰ τὸ κρύψῃς. Μπορεῖς ὁμως — καὶ ἐπιβάλλεται — νὰ τὸ ἀντιμετωπίσῃς μὲ μετάνοιαν. Καὶ μὲ προσπάθειαν καὶ ἀπόφασιν διορθώσεως. Αἱ δικαιολογίαι καὶ τὰ προσχήματα εἶναι «προφάσεις ἐν ἁμαρτίαις». Καθαρὰ ὑποκρισία. Καὶ βάρος συνειδήσεως.

2. Ἄλλον ὑποκριτικὸν τρόπον καὶ φαρισαϊκὴν ἀντίληψιν μαρτυρεῖ ἡ τακτικὴ ἐκείνη ποῦ ἐν συνεχείᾳ ἠλεγξε καὶ ἐκαυτηρίασεν ὁ Κύριος, παρατηρήσας πρὸς αὐτοὺς ὅτι: «ἀποδεκατοῦτε τὸ ἡδύοσμον καὶ τὸ ἀνηθον καὶ τὸ κύμινον, καὶ ἀφήκατε τὰ βαρύτερα τοῦ νόμου, τὴν κρίσιν καὶ τὸν ἔλεον καὶ τὴν πίστιν».

Γεγονὸς πάλιν ὄχι ἀσύνηθες. Πολλοὶ χριστιανοὶ λεπτολογοῦν περὶ ἀσημάντων καὶ δευτερευόντων ζητημάτων, «διωλίζοντες τὸν κώνωπα, τὴν δὲ κάμηλον καταπίνοντες, ὅπως ἔλεγεν ὁ Κύριος. Ἄλλ' ὁ Κύριος δὲν ἐσταυρώθη διὰ νὰ παραβλέπωμεν τὰ κυριώτερα καὶ νὰ παραμελοῦμεν τὴν ἐξάλειψιν τῶν σοβαρῶν ἀσχημιῶν καὶ ἐκτροπῶν (ποῦ ἁμαυρῶνουν τὸ χριστιανικὸν ἦθος καὶ κατεβάζουν πολὺ χαμηλὰ τὸν ἄνθρωπον, ὅστις «ἐν τιμῇ ὧν οὐ συνῆκε' παρασυνεβλήθη τοῖς κτήνεσι τοῖς ἀνοήτοις καὶ ὁμοιώθη αὐτοῖς»).

Ἡ πίστις μας καὶ ἡ Ὁρθοδοξία μας καὶ τὸ ἐὰν ζῶμεν «ἐν Κυρίῳ» δὲν μετρεῖται μὲ τὴν τήρησιν ἢ μὴ κάποιων τύπων μιᾶς τυπικῆς θρησκευτικότητος· ἀλλὰ σημασίαν ἔχει, κατὰ πόσον, μὲ τὸ τίμιον αἷμα τοῦ Κυρίου, «ἐλυτρώθημεν» ἐκ τῆς ἁμαρτίας καὶ τῶν συνεπειῶν αὐτῆς.

Διὰ τοῦτο ὁ Ἀπόστολος μᾶς ὑπενθυμίζει: «ἠγοράσθητε τιμῆς· δοξάσατε δὴ τὸν Θεὸν ἐν τῷ σώματι ὑμῶν καὶ ἐν τῷ πνεύματι ὑμῶν, ἅτινά ἐστι τοῦ Θεοῦ» (Α' Κορ. ζ' 20). Μὲ τὴν συναίσθησιν ὅτι ὁ Χριστὸς ἐπλήρωσε μὲ τὸ αἷμά Του «τὰ ὀφειλήματα ἡμῶν», καλοῦμεθα νὰ παρουσιάσωμεν ὄχι ἀπλῶς ἐξωτερικὰ δείγματα εὐσεβείας, ἀλλὰ ὀλόκληρον τὸν ἑαυτὸν μας, «ἐν τῷ σώματι ἡμῶν καὶ ἐν τῷ πνεύματι ἡμῶν», ἡγιασμένον καὶ «ἐν καινότητι ζωῆς» πορευόμενον, σὺν Αὐτῷ, πρὸς τὴν ἄνω Ἱερουσαλὴμ ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν. Αὕτη εἶναι ἡ νίκη κατὰ τῆς ἐξωστρεφείας καὶ τῆς ὑποκρισίας. Διὰ τοῦτο·

3. Τρίτην περίπτωσιν θὰ ἀναφέρωμεν τὴν συναφῆ παρατήρησιν τοῦ Κυρίου πρὸς τοὺς φαρισαίους, ὅτι ἐκαθάριζον «τὸ ἔξωθεν τοῦ ποτηρίου καὶ τῆς παροψίδος, ἔσωθεν δὲ γέμουσιν ἐξ ἀρπαγῆς καὶ ἀδικίας». Ἐτόνισε πρὸς αὐτοὺς ὅτι εἶναι ἀνάγκη νὰ ἀναγεννηθῇ ὁ ἔσω ἄνθρωπος. Δὲν εἶναι πραγματικὰ καθαρὸν

τὸ ποτήριον καὶ ἡ «παροψίς» (τὸ πιάτο) ποῦ ἀπλῶς ἐξεπλύθησαν ἐξωτερικῶς. Καὶ τὸν ἄνθρωπον δὲν βελτιώνει ἡ ἐξωτερικὴ ἐπιτήδευσις, ὁ ἐξωτερικὸς στολισμός. «Καθάρισον πρῶτον τὸ ἐντὸς τοῦ ποτηρίου καὶ τῆς παροψίδος, ἵνα γένηται καὶ τὸ ἐκτὸς αὐτῶν καθαρόν». Φρόντισε ἐσωτερικῶς — εἰς τὴν συνειδήσιν — νὰ ἐπέλθῃ κάθαρσις· καὶ τότε ἀντιστοίχως θὰ ὑπάρχῃ καὶ ἐξωτερικὴ ἐντύπωσις ἄφογος καὶ εὐχάριστος (πρβλ. τὸ τοῦ Δαυὶδ· «καρδίαν καθαρὰ κτίσον ἐν ἐμοὶ ὁ Θεός, καὶ πνεῦμα εὐθὲς ἐγκαίνισον ἐν τοῖς ἐγκάτοις μου»). Διαφορετικὰ οἱ ἄνθρωποι ὁμοιάζουν μὲ «τάφους κεκονιαμένους», οἱ ὅποιοι ἔξωθεν εἶναι λαμπροί, ἐνῶ ἐντὸς αὐτῶν ὑπάρχει ἡ δυσωδία τῶν ἀποσυντηθεμένων πτωμάτων.

Πολλοὶ ἐν τούτοις ποῦ ἐμφανίζονται ἄφογοι ἐσωτερικῶς, κρύβουν ὄχι σπανίως μέσα των σοβαρὰς ἠθικὰς ἀσχημίας. Καὶ εἰς τὴν κοινωνίαν γενικώτερον ὑπάρχει πολλὴ σῆψις (σαπίλα), παρ' ὅλον τὸν σύγχρονον πολιτισμὸν ποῦ παρουσιάζει ἐξωτερικὴν λάμπην (ἀνέσεις, πολυτέλειαν, προόδους τεχνικὰς). Καλύπτει ὁμως πολλῶν ἀνθρώπων ἠθικὰς ἀσχημίας καὶ «ἔργα τοῦ σκότους... τὰ γὰρ κρυφῆ γενόμενα ὑπ' αὐτῶν αἰσχρὸν ἐστί καὶ λέγειν» (Ἐφεσ. ε' 12).

«Πρῶτον τὸ ἔσωθεν τοῦ ποτηρίου». Καὶ τὸ ἔσωθεν τοῦ ἀνθρώπου. Καὶ τὸ ἔσωθεν — τὸ πνευματικὸν κεφάλαιον — τοῦ πολιτισμοῦ χρειάζεται κάθαρσιν, «ἀνακαίνισιν εἰς μετάνοιαν» (Ἐβρ. ζ' 6). Θὰ εἴμεθα εὐτυχεῖς, ἐὰν τὴν ὑλικὴν φθορὰν καὶ τὰς οἰασδήποτε ὑλικὰς μας ἐλλείψεις ἀναπληρώσῃ ἡ πνευματικὴ πρόοδος καὶ ἀνακαίνισις. «Οὐκ ἐκκακοῦμεν — δὲν εἶναι ἀνεπανόρθωτον κακὸν — εἰ ὁ ἔξω ἡμῶν ἄνθρωπος διαφθείρεται, ἀλλ' ὁ ἔσωθεν ἀνακαινοῦται ἡμέρα καὶ ἡμέρα» (Β' Κορ. δ' 16). Τὸ ἀντίθετον εἶναι δυσαναπλήρωτον· ἡ φθορὰ τοῦ ἔσω ἀνθρώπου. Αὕτην δὲν καλύπτει καμμία ὑλικὴ ἀφθονία καὶ πρόοδος. Καὶ ὁ οἰοσδήποτε μονομερῆς καὶ ὑλιστικὸς πολιτισμὸς μένει ἀτροφικὸς καὶ ἀποδεικνύεται ἀνεπαρκῆς καὶ οὐτοπιστικὸς. Εἶναι ἀπλῶς φενάκη, τ. ἔ. ὑποκρισία.

2. Η ΡΑΘΥΜΙΑ

«Ἀμὴν λέγω ὑμῖν οὐκ οἶδα ὑμᾶς»
(Ματθ. κε' 12)

Αὕτην τὴν ἀποκαρδιωτικὴν ἀπάντησιν ἤκουσαν αἱ πέντε «μωραὶ» παρθένοι, ὅταν τὴν τελευταίαν στιγμὴν, μὲ σπασμωδικὰς κινήσεις, ἐφρόντισαν κάτι νὰ κάμουν, διὰ νὰ ἐτοιμάσουν τὰς λαμπάδας των, ὥστε νὰ ἐπιτύχουν εἴσοδον εἰς τὸν νυμφῶνα.

Ἄλλὰ ἦλθεν ὁ νυμφίος· καὶ καθ' ὃν χρόνον, ἔτοιμοι αἱ «φρόνιμοι» ἄλλαι παρθένοι εἰσῆλθον μετ' αὐ-

τοῦ εἰς τοὺς γάμους, ἐκλείσθη ἡ θύρα· καὶ ἐκεῖνες ποὺ εἶχαν ἀποκοιμηθῆ ἐν τῷ μεταξὺ καὶ δὲν εἶχαν φροντίσει νὰ ὑπάρξῃ ἔλαιον εἰς τὰς λαμπάδας των, εὐρέθησαν ἔξω τοῦ νυμφώνος· καὶ ἤκουσαν ὅτι δὲν ἀναγνωρίζονται ὑπὸ τοῦ νυμφίου· «ἀμὴν λέγω ὑμῖν οὐκ οἶδα ὑμᾶς».

Κατὰ τὰς τρεῖς πρώτας ἡμέρας τῆς Μ. Ἑβδομάδος ψάλλεται τὸ ἐναρκτήριο τροπάριον «*ἰδοὺ ὁ νυμφίος ἔρχεται...*», με πρόδηλον τὴν σχέσιν πρὸς τὴν παραβολὴν αὐτὴν τῶν δέκα παρθένων. Ἄλλὰ ὅπως ἰδιαίτερος ἡ ὑμνωδία τῆς παρουσίας ἐσπέρας ἀναφέρεται εἰς πολλὰ σημεῖα τῆς παραβολῆς αὐτῆς, καὶ μᾶς καλεῖ νὰ προσέξωμεν ἓνα δυσάρεστον φαινόμενον, τὸ ὁποῖον παρατηρεῖται εἰς πολλοὺς χριστιανούς, τὸ φαινόμενον τῆς *ραθυμίας*.

1. Αἱ πέντε μωραὶ παρθέναι, ἐνῶ ἀνέμενον τὸν νυμφίον, κατελήφθησαν ὑπὸ τοῦ ὕπνου· καί, ὡς εἶδομεν, ἀπεκοιμήθησαν.

Αἰώνιον σύμβολον πολλῶν ψυχῶν, ποὺ ἀντὶ νὰ συνέχωνται ἀπὸ τὸν πόθον τοῦ οὐρανοῦ νυμφίου, παραδίδονται εἰς τὴν ραθυμίαν, τὴν ἀμέλειαν, τὴν θρησκευτικὴν ἀδιαφορίαν. Παραδίδονται εἰς πνευματικὸν ὕπνον καὶ λήθαρον.

Πολλοὶ φέρουν τὸ χριστιανικὸν ὄνομα, ἀλλὰ ὀλίγοι παρουσιάζουν τὴν ἀπαραίτητον ζωτικότητα καὶ πρὸ παντὸς τὴν ἐτοιμότητα, τὴν χριστιανικὴν κατάρτισιν καὶ «ἐποικοδομήν», ἡ ὁποία πάντως ἀποκτάται διὰ πολλῆς φροντίδος καὶ προσπαθείας.

Εἶναι γνωστὸν ὅτι πολλοὶ ἐκ τῶν χριστιανῶν ἀμελοῦν καὶ τὰ στοιχειώδη θρησκευτικὰ καθήκοντα. Ἡ προσευχή, ὁ ἐκκλησιασμός, κάποια μελέτη τοῦ λόγου τοῦ Θεοῦ, πυκνότερα συμμετοχὴ εἰς τὰ μυστήρια τῆς Ἐκκλησίας εἶναι θεμελιώδη θρησκευτικὰ καθήκοντα. Καὶ ὅμως μεγάλη μερὶς ἐκ τῶν χριστιανῶν παρουσιάζει ἀπροθυμίαν εἰς αὐτά. Ἐλάχιστα προσεύχονται· ἀμελοῦν τὸν ἐκκλησιασμόν· ἀδιαφοροῦν διὰ τὴν χριστιανικὴν μελέτην· καὶ ἔχουν σπανίαν προσέλευσιν εἰς τὰ μυστήρια τῆς Ἐκκλησίας.

Πολλὰ δὲ γίνονται ὡς ἀγχαρεία, ἄλλα γίνονται ἀπλῶς κατὰ συνήθειαν, καὶ πολὺ περισσότερα παραλείπονται ἀπὸ ἀμέλειαν καὶ ἀπροθυμίαν.

Βέβαια κατὰ τὴν Μ. Ἑβδομάδα οἱ χριστιανοὶ γελῶντες τοὺς ναοὺς. Καὶ ἐὰν ἐπρόκειτο κανεὶς, ἀπὸ τὸ φαινόμενον τῶν ἱερῶν ναῶν κατὰ τὴν Μ. Ἑβδομάδα, νὰ κρίνῃ τὴν θρησκευτικὴν ἀποκλίσειν τοῦ λαοῦ, θὰ ἔμενε μετὰ τὴν ψευδαίσθησιν ὅτι ὁ λαὸς αὐτὸς θρησκευεῖ ἔντονα καὶ παρουσιάζει προθυμίαν εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν πρὸς τὸν Νυμφίον Χριστὸν καθηκόντων του.

Ἄλλὰ ὅταν παρέλθῃ ἡ Μ. Ἑβδομάς, ἀραιώνουν τὰ ἐκκλησιασμάτα· καὶ πρὸ παντὸς ἀτονεῖ ὁ ζῆλος τῶν χριστιανῶν, ὄχι μόνον εἰς τὸν ἐκκλησιασμόν, ἀλ-

λὰ καὶ εἰς πολλὰ ἄλλα πνευματικὰ ἐνδιαφέροντα.

Λέγουν δὲ πολλοὶ ὅτι ἡ παραμέλησις αὐτὴ εἶναι ἀπλῶς ἐξωτερικὴ· διότι μπορεῖ μὲν νὰ παραλείπουν ὠρισμένα τυπικὰ χριστιανικὰ καθήκοντα, ἀλλὰ ὡς χριστιανοὶ εἶναι ἐν τάξει ἀπέναντι τῆς συνειδήσεώς των καὶ ἀπέναντι τοῦ Νόμου τοῦ Θεοῦ.

Αὐτὸ ἀποτελεῖ ψευδαπάτην. Χριστιανὸς ὁ ὁποῖος ἀδιαφορεῖ διὰ τὰ στοιχειώδη χριστιανικὰ καθήκοντα, ἀναμφιβόλως ἀδιαφορεῖ καὶ διὰ τὰ βαθύτερα καὶ οὐσιώδη διὰ τὴν συμμόρφωσίν του πρὸς τὸ θέλημα τοῦ Χριστοῦ.

Χριστιανὸς ράθυμος καὶ ἀπρόθυμος ὡς πρὸς τὰς θρησκευτικὰς του ὑποχρεώσεις (τὰς ὁποίας ὀνομάζει τύπους), ἀγνοεῖ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον καὶ τὴν οὐσίαν, τὴν ὁποίαν οἱ τύποι αὐτοὶ ἐκφράζουν. Ἡ τοιαύτη ἀμέλεια καὶ ἀδιαφορία θὰ ἐκδηλωθῇ ὁμοίως καὶ εἰς τὴν τήρησιν τῶν χριστιανικῶν ἐντολῶν καὶ καθηκόντων.

Σπανίζον δυστυχῶς οἱ χριστιανοὶ ποὺ σὲ κάθε βῆμα τῆς ζωῆς των, σὲ κάθε πρόβλημα, σὲ κάθε ἐνέργειαν των θὰ διερωτηθοῦν προηγουμένως «*τί ἐστιν εὐάρεστον τῷ Κυρίῳ*»; Τί ζητεῖ ὁ Χριστός, ὁ νυμφίος τῆς ψυχῆς — καὶ ἐκεῖνο νὰ πράξουν. Ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον πράττομεν ἐκεῖνα ποὺ μᾶς ἀρέσουν, ποὺ ἐξυπηρετοῦν τὰ συμφέροντά μας, ποὺ συμφωνοῦν πρὸς τὰς ἐπιθυμίας μας, ἐκεῖνα ποὺ θεωροῦμεν ὅτι μᾶς προσφέρουν τὴν χαρὰν καὶ τὴν ἐπιτυχίαν εἰς τὴν ζωὴν.

Αὐτὴ ἀκριβῶς ἡ ἔλλειψις ἀγρύπνου καὶ συνεχοῦς παρακολουθήσεως τοῦ ἑαυτοῦ μας, ἵνα εἰς ὅλα μας τὰ ζητήματα τηροῦμεν σταθερὰν χριστιανικὴν γραμμὴν, χωρὶς τὴν παραμικρὰν ἀπομάκρυνσιν ἐξ αὐτῆς, μᾶς εἶναι ἀπαραίτητος, διὰ νὰ ἐπανερχώμεθα κάθε φορὰν εἰς τὸν χριστιανικὸν ὑπογραμμόν. Καὶ αὐτὴν τὴν ἀδρανῆ κατάστασιν ὀνομάζει «*ραθυμίαν*» ὁ ἱερὸς ὑμνογράφος τῆς παρουσίας ἐσπέρας. Μᾶς προτρέπει δὲ ὅπωςδήποτε νὰ τὴν ἀποβάλωμεν· καὶ νὰ ἀποκτήσωμεν τὴν δέουσαν ἐπαγρύπνησιν, μετὰ τὴν ὁποίαν θὰ ἀπευθυνώμεθα πρὸς τὴν ψυχὴν μας καὶ θὰ τῆς λέγωμεν: «*Βλέπε οὖν, ψυχὴ μου, μὴ τῷ ὕπνῳ κατενεχθῆς, ἵνα μὴ τῷ θανάτῳ παραδοθῆς καὶ τῆς βασιλείας ἔξω κλεισθῆς...*» καὶ — ὁ μὴ γένοιτο — ἀκούσης παρὰ τοῦ Νυμφίου Χριστοῦ «*ἀμὴν λέγω ὑμῖν οὐκ οἶδα ὑμᾶς*».

2. Δὲν εἶναι εὐλογος ἡ δικαιολογία, τὴν ὁποίαν ἐπικαλοῦνται πολλοὶ, ὅτι ἡ συνεχὴς προσοχὴ καὶ προσπάθεια, νὰ εἶναι ἡ ζωὴ μας κατὰ πάντα σύμφωνος πρὸς τὸ θέλημα τοῦ Νυμφίου Χριστοῦ, εἶναι διήθεν κουραστικὴ, καταθλιπτικὴ, καὶ μᾶς στερεῖ τὴν χαρὰν τῆς ζωῆς, ἀφοῦ θὰ πρέπει νὰ ἔχωμεν ἓνα συνεχῆ ἀγῶνα καὶ μίαν συνεχῆ ἐπαγρύπνησιν.

Βεβαίως ἀπαιτεῖται ἀγὼν καὶ προσπάθεια. Ἄλλὰ

ὁ ἱερός ὕμνογράφος τῆς παρουσίας ἐσπέρας, εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς τῆς ἱερᾶς ἀκολουθίας, μᾶς εἶπε κατὰ τὸ ἄξιον πολλῆς προσοχῆς. «*Τὸν Νυμφίον, ἀδελφοί, ἀγαπήσωμεν*». Ἐὰν ἀγαπήσωμεν τὸν Νυμφίον, θὰ κάμωμεν πάντοτε ὅ,τι πρέπει, διὰ νὰ μὴ τὸν λυπήσωμεν. Ὁπως Ἐκεῖνος ἠγάπησεν ἡμᾶς, καὶ ἡ ἀγάπη του ἐφθασε μέχρι θυσίας, «*μέχρι θανάτου, θανάτου δὲ Σταυροῦ*», καὶ ἡμεῖς πρέπει τὴν πρὸς Αὐτὸν ἀγάπην μας νὰ τὴν ἐκδηλώσωμεν με πνεῦμα θυσίας καὶ με ἀγωνιστικὴν διάθεσιν. Νὰ κάνωμεν τὸ πᾶν διὰ νὰ τὸν εὐχαριστήσωμεν, ἔστω καὶ ἂν χρειασθῆ νὰ πιέσωμεν τὸν ἑαυτὸν μας, διὰ νὰ ξεπεράσωμεν ἀμαρτωλὰς κλίσεις καὶ τάσεις καὶ κακὰς ἐπιθυμίας καὶ ἐπιδιώξεις.

Ὁ Νυμφίος Χριστὸς «*οὕτως ἠγάπησε τὴν Ἐκκλησίαν καὶ ἑαυτὸν παρέδωκεν ὑπὲρ αὐτῆς, ἵνα αὐτὴν ἀγιάσῃ*» (Ἐφεσ. ε' 25-26). Τὰ ἄχραντα Πάθη καὶ ὁ Σταυρὸς Του μαρτυροῦν τὴν ἀγάπην Του πρὸς τὴν νύμφην Ἐκκλησίαν καὶ πρὸς τὴν νύμφην ψυχὴν μας. Καὶ ἀντιστοίχως μία μεγάλη, πολυάριθμος καὶ ἐλεκτικὴ μερὶς χριστιανικῶν ψυχῶν ἐφθασε μέχρι τοιαύτης ἀφοσιώσεως καὶ τοιαύτης ἐκδηλώσεως ἀγάπης πρὸς τὸν Νυμφίον Χριστόν, ὥστε ἔδωκεν εἰς Αὐτὸν μάρτυρας καὶ ὁσίους καὶ ἁγίους ἐν γένει.

3. Οἱ σημερινοὶ καιροὶ δὲν ἀπαιτοῦν κατὰ κανόνα ἀπὸ ἡμᾶς τὸ μαρτύριον τοῦ αἵματος. Ἡ ἀγάπη ὁμως πρὸς τὸν Χριστόν μᾶς καλεῖ νὰ εἴμεθα μάρτυρές του κατὰ τοῦτο· ἡ ζωὴ μας νὰ μαρτυρῇ τὴν πιστὴν τήρησιν τοῦ θελήματός του. Ὑπ' αὐτὴν τὴν ἔννοιαν ὁ ἀληθινὸς χριστιανὸς εἶναι μάρτυς τοῦ Χριστοῦ. Καὶ ἐκδηλώνει «*τὴν μαρτυρίαν Ἰησοῦ Χριστοῦ*» (Ἀποκ. α' 2), ὅταν ἡ ζωὴ του ἀποδεικνύη ὅτι ἔχει τὸν Χριστόν ὡς «*ὑπογραμμόν*», ὡς παράδειγμα τὸ ὁποῖον μιμεῖται. Καὶ ὅταν μᾶς χαρακτηρίξῃ πάντοτε ἡ γραμμὴ τῆς ἀγιότητος, ὁ νόμος τῆς ἀγάπης, ἡ ὁδὸς τῆς ἀρετῆς, εἰς ὅλα τὰ ζητήματα τῆς ζωῆς μας, αὐτὴ ἡ σταθερὰ ἐνδειξις θὰ μᾶς ἀποδεικνύη ἀξιὸς τῆς ἀγάπης τοῦ Χριστοῦ.

Διὰ τοῦτο ἐμπνεόμενοι ἀπὸ τὴν ἀγάπην πού ἔδειξεν εἰς ἡμᾶς ὁ Χριστὸς, ἀλλὰ καὶ παραδειγματιζόμενοι ἀπὸ τὴν ἀγάπην πού ἔδειξαν πρὸς τὸν Χριστόν οἱ ἐν οὐρανοῖς ἀπογεγραμμένοι πρωτότοκοι ἀδελφοί μας, οἱ ἅγιοι μάρτυρες, ἃς ἀκούσωμεν τὴν ἀποστολικὴν ἐκείνην παραγγελίαν, ἡ ὁποία μᾶς λέγει: «*Τοσοῦτον ἔχοντες περιεκείμενον ἡμῖν νέφος μαρτύρων, ὄγκον ἀποθέμενοι πάντα καὶ τὴν εὐπερίστατον ἀμαρτίαν, δι' ὑπομονῆς τρέχωμεν τὸν προκειμένον ἡμῖν ἀγῶνα, ἀφορώντες εἰς τὸν τῆς πίστεως ἀρχηγὸν καὶ τελειωτὴν Ἰησοῦν*» (Ἐβρ. ιβ' 1-2).

Δηλαδή, ἃς μᾶς ἐμπνεύσῃ καὶ ἃς μᾶς παραδειγματίσῃ τὸ παράδειγμα τῶν ἁγίων καὶ τῶν μαρτύρων· καὶ ἃς μᾶς φωτίσῃ ὁ ἀρχηγὸς τῆς πίστεως καὶ τε-

λειωτῆς Ἰησοῦς, ἵνα ἔχωμεν πάντοτε αὐτὴν τὴν ἀγωνιστικὴν διάθεσιν νὰ ἀποβάλλωμεν ἀπὸ τὸν ἑαυτὸν μας κάθε ὄγκον, κάθε πάθος δηλαδή, καὶ κάθε «*εὐπερίστατον ἀμαρτίαν*», πού ἀνὰ πᾶν βῆμα τῆς ζωῆς μας μᾶς δελεάζει καὶ μᾶς ὀδηγεῖ εἰς πτώσεις καὶ εἰς παρεκτροπὰς.

* * *

Ἄδελφοί· μετὰ τῆς παραβολῆς τῶν δέκα παρθένων, ἡ ὕμνολογία ἀπόψε συνδυάζεται καὶ με τὴν παραβολὴν τῶν βασιλικῶν γάμων, κατὰ τὴν ὁποῖαν βασικὴ ἀπαίτησις διὰ νὰ εἰσέλθῃ κανεὶς εἰς τὸν νυμφῶνα εἶναι νὰ ἔχῃ ἔνδυμα γάμου.

«*Καὶ ἔνδυμα οὐκ ἔχω, ἵνα εἰσέλθω ἐν αὐτῷ...*», ἐψάλαμεν προηγουμένως. Ὁμολογήσαμεν ὅτι δὲν ἔχομεν τὸ λαμπρὸν ἔνδυμα τῆς ἀρετῆς καὶ τῆς καθαρότητος, διὰ νὰ εἰσέλθωμεν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Χριστοῦ. Ἐκεῖνος ὁμως μᾶς ἐχάρισε τὸ λαμπρότατον τῶν ἐνδυμάτων.

Ὅταν ἐγίναμε Χριστιανοὶ (ὅταν ὁ καθένας ἐξ ἡμῶν ἐβαπτίσθη), ἐκ τοῦ οὐρανοῦ μᾶς ἐδίδοτο τὴν ὥραν ἐκείνην ἔνδυμα λαμπρότατον. «*Ὅσοι εἰς Χριστὸν ἐβαπτίσθητε, Χριστὸν ἐνεδύσασθε*». Τὸν ἴδιον τὸν Χριστόν, τὴν χάριν καὶ τὴν ἀγιότητα τοῦ Χριστοῦ ἐφορέσαμεν εἰς τὸ βάπτισμα ὡς περιβόλαιον λαμπρὸν.

Δυστυχῶς ἐκηλιδώσαμεν τὸν χιτῶνα αὐτὸν με πολλὰς ἀμαρτίες καὶ σφάλματα εἰς τὴν ζωὴν. Τοῦλάχιστον ἃς ὑπάρχη ἡ διάθεσις τῆς μετανοίας. Ἄς μὴ μᾶς καταλαμβάνη καὶ ἀπὸ αὐτῆς τῆς ἀπόψεως ἡ ραθυμία. Διότι δυστυχῶς πολλοὶ τὴν ραθυμίαν των καὶ τὴν ἀδιαφορίαν των τὴν παρουσιάζουν καὶ εἰς τοῦτο· ἐνῶ ἡμάρτησαν, ἐνῶ εἰς πολλὰ ἐγιναν παραβάται τοῦ θεοῦ θελήματος, δὲν δείχνουν διάθεσιν καὶ προθυμίαν μετανοίας καὶ διορθώσεως καὶ ἐπιστροφῆς πρὸς τὸν Σωτῆρα Χριστόν.

Ἄλλὰ εἴθε αἱ σκέψεις αὐταί, τὰς ὁποίας εὐκαιρῶς κατὰ τὴν παρούσαν ἀγίαν ἡμέραν ἐξεθέσαμεν, νὰ μᾶς δώσουν νέαν ἀφορμὴν καὶ ὄθησιν, ὥστε νὰ ἀποκητήσωμεν, διὰ τῆς μετανοίας καὶ διὰ τῆς χάριτος τοῦ Κυρίου, τὸ λαμπρὸν ἐκεῖνο ἔνδυμα, με τὸ ὁποῖον ὅταν ἐμφανισθῶμεν ἐνώπιον τοῦ Κυρίου, θὰ μᾶς ἀναγνωρίσῃ ὡς ἰδικούς του. Καὶ δὲν θὰ μᾶς εἴπῃ τὸ ἀπευκταῖον «*οὐκ οἶδα ὑμᾶς*», ἀλλὰ θὰ εἴπῃ τὸ χαρμόσυνον καὶ τρισμακάριστον «*εὖ δούλε ἀγαθὲ καὶ πιστέ, εἰσελθε εἰς τὴν χαρὰν τοῦ Κυρίου σου*». Ἀμήν.

ΒΙΒΛΙΑ — ΔΩΡΑ ΓΙΑ ΣΑΣ
τά παιδιά σας, τοὺς φίλους σας

Ζητήστε τὸν Κατάλογο τῶν ἐκδόσεών μας ἀπὸ τὰ
κεντρικὰ Γραφεῖα Ἰασίου 1, 115 21 Ἀθήνα, τηλ.
7228.008.

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΕ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΕΣ, ΚΑΝΟΝΙΚΕΣ ΚΑΙ ΑΛΛΕΣ ΑΠΟΡΙΕΣ

Του κ. ΙΩΑΝΝΟΥ ΦΟΥΝΤΟΥΛΗ, Καθηγητού Παν/μίου Θεσσαλονίκης

529. Συμπληρωματικά στοιχεία για τὸ ζήτημα τοῦ καθαγιασμοῦ τῶν μερίδων τοῦ δισκαρίου καὶ τῆς κοινωνίας ἢ μὴ ἀπὸ αὐτές.

Τὸ θέμα καθαγιασμοῦ τῶν μερίδων τοῦ δισκαρίου, τῆς μεταβολῆς των δηλαδὴ κατὰ τὴν ἐπίκληση τοῦ ἁγίου Πνεύματος σὲ σῶμα Χριστοῦ, ἢ καθαγιασμοῦ των διὰ μετοχῆς ὅταν ρίπτονται στὸ τίμιον αἷμα, δὲν «ἐκλεισε». Στὶς παλαιότερες ἀπαντήσεις σὲ σχετικά ἐρωτήματα (ὑπ' ἀριθμ. 180, 181 καὶ 182) ἀναφερθήκαμε σὲ μαρτυρίες τοῦ ἁγίου Συμεὼν Θεσσαλονίκης, τοῦ Θεοφίλου Καμπανίας, τοῦ Γαβριὴλ Σεβήρου καὶ τοῦ ὁσίου Νικοδήμου τοῦ Ἁγιορείτου. Καὶ οἱ τέσσερις σαφῶς διδάσκουν ὅτι οἱ μερίδες τῶν ἁγίων καὶ τῶν ζώντων καὶ τεθνεώτων πιστῶν δὲν μεταβάλλονται σὲ σῶμα Χριστοῦ, οὔτε κατὰ τὴν ἐπίκληση οὔτε ὅταν ρίπτονται στὸ ἅγιο ποτήριον καὶ ἐμποτίζονται μὲ τὸ τίμιον αἷμα. Κατ' ἀκολουθίαν ἐφιστοῦν τὴν προσοχὴ τῶν ἱερέων νὰ μὴν κοινωνοῦν τοὺς πιστοὺς ἀπὸ αὐτές, ἐφ' ὅσον ρητῶς ὁ Κύριος παρέδωσε καὶ ἡ Ἐκκλησία ἀνέκαθεν παρέλαβε καὶ ἐτήρησε, ἢ κοινωνία νὰ μεταδίδεται καὶ ὑπὸ τὰ δύο εἶδη, τοῦ σώματος δηλαδὴ καὶ τοῦ αἵματος τοῦ Κυρίου. Πρὸς πίστωσιν τῆς ἀκριβείας τῆς θέσεως αὐτῆς θὰ ἦταν ἴσως ἀρκετὸ τὸ γεγονός ὅτι οἱ λειτουργοὶ μεταλαμβάνουν πάντοτε ἀπὸ τὸν ἅμιν — τὸ τίμιον σῶμα τοῦ Χριστοῦ — καὶ ποτὲ ἀπὸ τὶς μερίδες.

Σὲ πρόσφατη ἀπόκριση (ὑπ' ἀριθμ. 518), ἐξ ἀφορμῆς νέων ἐρωτήσεων, ἐπανήλθαμε στὸ θέμα καὶ παρουσιάσαμε ἰδιόχειρη προσθήκη τοῦ ἁγίου Συμεὼν στὰ περιθώρια τῶν φύλλων 34-35 τοῦ κώδικος Ζαγορᾶς ὑπ' ἀριθμ. 23, ὅπου ἐκθέτει σαφέστερα καὶ ἀναλυτικότερα τὶς θέσεις του.

Ἦδη ἓνα ἐπισημότερο κείμενο προστίθεται στὰ προηγούμενα. Πρόκειται γιὰ τὸ Συνοδικὸ Γράμμα τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Παΐσιου τοῦ Α' (1651-1652 καὶ 1654-1655) πρὸς τὸν Μοσχοβίας Νίκωνα. Ὁ Παΐσιος ἀπαντᾷ ἐπισήμως σὲ 27 «Ζητήματα», ποὺ ἔθεσε δι' ἐπιστολῆς του ὁ Μόσχος. Τὸ θέμα μας ἀντιμετωπίζεται στὸ «πρῶτον ζήτημα», ποὺ ἀφορᾷ στὴν «τάξιν τῆς θείας λειτουργίας κατὰ τὴν συνήθειαν ὅπου κρατοῦμεν εἰς ὅλην τὴν Ἀνατολήν», στὴν ὁποία προστίθεται καὶ «κάποια ὀλίγη ἐρμηνεία, διὰ νὰ περιπατῆ ἢ τάξιν εὐμεθόδως». Παραθέτουμε ὅλο τὸ σχετικὸ ἀπόσπασμα τοῦ κειμένου, καθὼς εἶναι γραμμένο μὲ ἀπλότητα καὶ σαφήνεια στὴ χαρακτηριστικὴ δημῶδη γλώσσα τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, χωρὶς περιττὰ σχόλια:

«Καὶ μετὰ τὴν θείαν μετάληψιν (ἐννοεῖ τῶν λειτουργῶν), πλάνοντας ὁ διάκονος τὸ δισκᾶριον καὶ λέγοντας τοὺς ἀναστασίμους ὕμνους, ἤγουν τὸ «Ἀνά-

στασιν Χριστοῦ θεασάμενοι» καὶ τὸ «Φωτίζου, φωτίζου ἢ νέα Ἱερουσαλήμ», «Ὡ πάσχα τὸ μέγα καὶ ἱερότατον, Χριστέ», συνάγει τὰ ἐπίλοιπα σῶματα (ἐννοεῖ τὰ τεμάχια τοῦ ἁμνοῦ) καὶ τὰ μεταφέρει ἀπὸ τὸ δισκᾶριον εἰς τὸ ποτήριον, μαζὺ μὲ ὅλας τὰς μερίδας τῶν ἁγίων καὶ τῶν ἀνθρώπων, ζώντων καὶ κεκοιμημένων. Διὰ τὸ ὁποῖον μᾶς μέμφονται πολλὰ οἱ Λατῖνοι, πῶς ἐομίζομεν τοὺς ἀνθρώπους μαζὺ μὲ τὸ τεθεωμένον σῶμα τοῦ Χριστοῦ, καὶ πῶς νὰ γίνονται καὶ οἱ ἀνθρώποι τάχα σῶμα Χριστοῦ ἄλλὰ ἡ ἀμώμητος καὶ Ὁρθόδοξος ἡμῶν Ἐκκλησία δὲν γίνεται ἐνοχος ἢ πταίστρα ἀπὸ τὰς τοιαύτας κατηγορίας, διατὶ δὲν εἶναι δυνατὸν ποτὲ νὰ γένη ὁ γυμνὸς καὶ ψιλὸς ἄνθρωπος Θεὸς κατὰ φύσιν, καθὼς ἐγένεν ὁ μεταβληθεὶς ἄρτος διὰ Πνεύματος ἁγίου ἄλλ' ἐὰν καὶ προσκολληθῆ μὲ τὸν Ἰησοῦν καὶ ἐομίζουσι τὰ δύο εἰς ἓνα καθὼς γίνεται καὶ ὅταν ὁ ἄνθρωπος κοινωνᾷ τὰ θεῖα μυστήρια, ἀλλὰ δὲν ἀλλάσσει ὁ ἄνθρωπος εἰς Θεόν, μόνον παίρνει τὴν θείαν χάριν ἀπὸ τὸν Χριστόν, μένει δὲ πάλιν ὁ ἄνθρωπος ἄνθρωπος καὶ ἂν παίρῃ καὶ τὴν χάριν. Καὶ διὰ τοῦτο πρέπει νὰ προσέχη ὁ ἱερεὺς νὰ μὴ μεταδώσῃ τινὸς χριστιανοῦ νὰ μεταλάβῃ ἀπὸ τὰς μερίδας, νὰ μὴ πέσῃ εἰς εἰδωλολατρείαν. Ἡ δὲ γνώμη τῆς Ἐκκλησίας μας διὰ τὴν ὁποίαν βάλλει τὰς μερίδας τῶν ἀνθρώπων μέσα εἰς τὸ ποτήριον εἶναι διὰ νὰ ξεπλύνῃ τὰς ἁμαρτίας τῶν μνημονευομένων μὲ τὸ τίμιον αἷμα τοῦ Δεσπότη, καὶ εἶναι τόσον ὅσον ἂν ἤθελε πιάσῃ (χάριν λόγου) ὁ Ἰωάννης, ὅπου ἐπαράστεκεν εἰς τὸν Σταυρόν, κἀνένα ἁμαρτωλὸν νὰ τὸν φέρῃ ὑπὸ κάτω ἀπὸ τὰς πληγὰς τοῦ Ἰησοῦ ὅπου ἔρρεε τὸ αἷμα, νὰ τὸν ξεπλύνῃ μὲ αὐτό· διατὶ τότε ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος δὲν ἐγένετο Χριστὸς κατὰ φύσιν, ἀλλὰ μόνον κεκαθαρωμένος καὶ λελοισμένος ἀπὸ τὴν ἁμαρτίαν μὲ τὸ αἷμα τοῦ Χριστοῦ· διὰ τοῦτο καὶ πολλοὶ εἰς τὴν ἡμετέραν ἐπαρχίαν, ὅπου ἤξεύρουσι τὴν παρούσαν γνώμην, λέγουσιν ὅταν βάλλουσι τὰς μερίδας εἰς τὸ ποτήριον, ὕστερα ἀπὸ τὰς ἀναστασίμους εὐχὰς τὰ λόγια ταῦτα, “Ἀπόπλυνον, Κύριε, τὰ ἁμαρτήματα τῶν ἐνταῦθα μνημονευθέντων τῷ αἱματί σου τῷ τιμίῳ, πρεσβείαις τῶν ἁγίων σου”. Καὶ ἂν καλὰ καὶ ὅλοι δὲ τὸ λέγουσιν, ἀλλὰ ἔστωντας καὶ τὸ αἷμα τοῦ Χριστοῦ νὰ ἔχῃ τὴν δύναμιν τοῦ νὰ καθαρίξῃ τὰ πταίσματα, κάνει ἐκεῖνο τὴν ἐνέργειάν του εἰ λέγομέν το ἡμεῖς, εἰ δὲν τὸ λέγομεν, καὶ εἰς τοῦτο στέκεται ὅλη ἡ δύναμις τῆς ἱερωσύνης».

Τὸ συνοδικὸ Γράμμα εἶναι δημοσιευμένο στὸ βιβλίο τοῦ Ἀρχμ. Καλλινίκου Δελικάνη, Πατριαρχικῶν ἐγγράφων τόμος τρίτος, ἐν Κωνσταντινουπόλει 1905, σελ. 36-71 τὸ ἀνωτέρω δὲ ἀπόσπασμα στὶς σελίδες 53-54.

(Συνεχίζεται)

Ὁ ἅγιος Νεκτάριος καὶ οἱ νέοι

Τοῦ μοναχοῦ Μουσέως Ἀγιορείτου

Θὰ εἰσέλθω ἀμέσως στὸ θέμα μου, τὸ ὁποῖο ἀπλῶς θὰ θίξω, ἐπιμένοντας κυρίως στὸ παράδειγμα τοῦ ἁγίου ἱεράρχου, τοῦ σοφοῦ διδασκάλου, τοῦ ἐμπνευσμένου Σχολάρχου, ποῦ προερχόταν ἀπὸ βίωμα, ἀνώτερο παντὸς λόγου.

Διευθυντὴς τῆς περιφημῆς Ριζαρείου Ἐκκλησιαστικῆς Σχολῆς χρημάτισε τὰ ἔτη 1894-1908. Μετὰ τὴν ἀποχώρησή του ἀπὸ τὴ Σχολὴ σκοπὸ εἶχε νὰ συστήσει εἰδικὴ Ἐκκλησιαστικὴ Σχολὴ πλησίον τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Ἀγίας Τριάδος Αἰγίνης πρὸς καταρτισμὸ νέων ἱκανῶν θεολόγων ἱεροκηρύκων. Μεγάλο μέρος τοῦ μηνιαίου μισθοῦ του ἀπὸ τὴ σχολαρχία διέθετε πρὸς συνδρομὴ ἀπόρων σπουδαστῶν, ἐνθυμούμενος τὴ δική του πενία, κατὰ τὴν περιόδο τῶν σπουδῶν του. Νέος ἐργάζεται σὲ καπνοπωλεῖο τῆς Κωνσταντινουπόλεως γιὰ νὰ ἐξοικονομήσει τὰ ἀπαραίτητα οἰκονομικὰ μέσα γιὰ τὴ συνέχιση τοῦ σχολείου. Τὸ διάστημα αὐτὸ συντάσσει τὸ δίτομο ἔργο «Ἱερῶν καὶ Φιλοσοφικῶν Λογίων Θησαύρισμα», ποῦ εἶναι, ὡς γράφει προλογίζοντας, τὸ «προῖδν μακρᾶς καὶ συντόνου ἐργασίας καὶ ὀφείλεται εἰς πόθον διακαῆ προῶρως ἀναπτυχθέντος πρὸς μετάδοσιν ὠφελίμων γνώσεων». Ἀργότερα προσλήφθηκε ὡς παιδονόμος στὸ ἐκεῖ σχολεῖο τοῦ Μετοχίου τοῦ Παναγίου Τάφου, ὅπου καὶ παρέδιδε μαθήματα στοὺς μαθητὲς τῶν μικροτέρων τάξεων.

Ἀπὸ τὴ Κωνσταντινούπολη μεταβαίνει στὴ Χίο, ὅπου στὸ χωριὸ Λίθειο ἀναλαμβάνει καθήκοντα δημοδιδασκάλου, σὲ συνδυασμὸ μὲ τὴ συνέχιση προσωπικῆς αὐστηρῆς ἀσκητικῆς ζωῆς. Μετὰ ἑπταετῆ διακονία προσφορᾶς εἰσέρχεται στὴ Νέα Μονὴ ὡς δόκιμος μοναχός. Οἱ χρόνοι τῆς νεότητος τοῦ ἁγίου δὲν ἦσαν κυριευμένοι ἀπὸ παράκαιρο ἐνθουσιασμὸ καὶ ἀνεπίγνωστο ζηλωτισμὸ, ρομαντικούς ὄραματισμούς καὶ προχειρότητες. Κατόπιν τριετοῦς ἀφοσιωμένης δοκιμῆς κείρεται μοναχός καὶ στὴ συνέχεια χειροτονεῖται διάκονος καὶ πρεσβύτερος. Ὡς φοιτητὴς τῆς θεολογικῆς Σχολῆς Ἀθηνῶν ἐκδίδει τὸ βιβλίον του «Λόγοι Ἐκκλησιαστικοί».

Ἔργο μελετητῆ, ἀσκητῆ, διδασκάλου, συγ-

γραφῆως, ἱεροκήρυκα καὶ ἐξομολόγου συνεχίζει καὶ ὡς ἐπίσκοπος Πενταπόλεως στὸ Κάιρο. Νέοι οἱ ἀναγνώστες του, οἱ ἀκροατὲς του, οἱ ἐξομολογούμενοι καὶ οἱ συμβουλευόμενοι. Οἱ ἐχθροὶ τῆς ἀρετῆς καταφέρνουν τὴν ἀπὸ ἐκεῖ ἀπομάκρυνσή του. Ὁ ἅγιος συνεχίζει τὸ ἱερὸ καὶ ὠραῖο ἔργο του περιοδεύοντας τὴν Εὐβοία καὶ Φθιώτιδα.

Ἐρχόμενος στὴ Ριζαρεία Σχολὴ ὁ ἅγιος βρίσκει σειρὰ διαφορῶν προβλημάτων καὶ δημιουργεῖ ἓνα ἄλλο κλίμα βυθισμένο καὶ βασιτισμένο στὴν Ὁρθόδοξη Παράδοση, στὴν ἀγάπη τῆς ἀρετῆς καὶ τῆς ἀληθινῆς γνώσεως. Στὰ δεκατέσσερα ἔτη τῆς σχολαρχίας του, ὡς ψυχοτρόφος καὶ ψυχοπλάστης πατήρ, ἐργάσθηκε ἄσκησι καὶ γόνιμα γιὰ τὴν ἀνάδειξη καλῶν κληρικῶν καὶ θεολόγων, ποῦ ἐπηρέασαν τὴν κοινωνία. Ἡ διακριτικὴ ποιμαντικὴ του, ποῦ ξεχύλιζε ἀπὸ τὴν πάντα ἀγαπῶσα καρδιά του, τὸν ἔκανε φιλόστοργο πατέρα, μεγάλο φίλο τῶν μικρῶν μαθητῶν, ποῦ τὸν ἀγαποῦσαν ἐγκάρδια, ὅταν μάθαιναν ὅτι αὐτοτιμωρεῖται ἐκεῖνος γιὰ τὶς δικές του ἀστοχίες, ὅταν ἔβλεπαν τὴν ἀταλάντευτὴ εἰρήνην του καὶ ἄκουγαν τὰ θεῖα του λόγια.

Στὶς ἡμέρες του ἡ Σχολὴ διευθύνετο ἀπὸ τὴν ταπεινότητα, τὴν πραότητα καὶ τὴν ἀγάπη. Οἱ μαθητὲς ἦταν αἰχμαλωτισμένοι ἀπὸ τὴν ἀρετὴν του καὶ δυσκολεύονταν ν' ἀντιδράσουν. Ἔτσι φωνῆς καὶ θυμοί, ἀπειλὲς καὶ ποινὲς μὲ τὴ φωτεινὴ παρουσία του εἶχαν ἀπομακρυνθεῖ. Οἱ ἐπιέμενοι ἀρετῆς εἶχαν πλησίον τοὺς πρότυπο ζωντανό. Ἀπελπισμένοι, φτωχοί, ἀσθενεῖς νέοι εὗρισκαν τὸν συναντιλήπτορα. Κάποτε κάλεσε σὲ ἀγρυπνία ὄλους τοὺς μαθητὲς τῆς Σχολῆς πρὸς θεραπεία ἑνὸς βαρεῖα ἀσθενοῦς συμμαθητῆ τους καὶ ἡ Παναγία τοὺς ἄκουσε.

Ὁ σεμνὸς καὶ ἀγρυπνος γιὰ τὴν πρόοδο τῆς Σχολῆς ἱεράρχης, παρὰ τὶς κατὰ καιροὺς δυσκολίες, εἶχε κερδίσει τὶς καρδιὰς τῶν μαθητῶν. Γράφει περὶ αὐτοῦ μαθητῆς του: «Ὁμοιάζει μὲ τὴν ἀθόρυβον ποτιστικὴν βροχὴν, τὴν ἀναμενομένην μὲ λαχτάραν καὶ ἀγαλλίασιν, ἡ ὁποία ἀναζωογονεῖ, γονιμοποιεῖ, μεταβάλλει τὴν διψῶσαν καὶ ξηρὰν γῆν». Παρα-

κάτω συνεχίζει: «Είναι άνθρωπος, αλλά διαβιοί άγγελικώς. Όσα νά σέ γράψω δι' αὐτήν τήν μορφήν, κινδυνεύω νά παραλείψω πλῆθος μυστικῶν χαρισμάτων της. Γύρωθέν μου διαβιοῦν καί ὑπάρχουν περίπου νέοι μέ διαφορετικούς χαρακτήρας, μέ φυσιολογικάς τάσεις πρὸς τὸ κοσμικὸν φρόνημα, πρὸς τὸ ἀνεύθυνον τῶν πράξεων των, οἱ ὅποιοι εἰς ἐκάστην ἀταξίαν συσπειροῦνται καί τρέμουν ὄχι μὴν ἐξοργήσουν τὸν ἅγιον Διευθυντὴν —τοῦτο ἄλλωστε δὲ θὰ τοὺς ἔκαμε ἐντύπωσιν— ἀλλὰ μὴν τὸν λυπήσουν διὰ τὰ παραπτώματά των, μὴν τὸν ἀναγκάσουν καί δακρύσει, μὴν τὸν φέρουν εἰς τὸν βαθμὸν νά αὐτοτιμωρηθῆ καί στερηθῆ καί αὐτοῦ τοῦ ἀναγκαίου ἄρτου» (Κ. Σουκκόπουλος).

Σὲ διακοπὲς τῆς Σχολῆς ὁ ἅγιος ἱεράρχης ἔφθασε ταπεινὸς προσκυνητῆς στὸ Ἅγιον Ὁρος, ἀπὸ τὸ ὁποῖο ἐπέστρεψε μ' ἔκτακτες πνευματικὰς ἐνισχύσεις γιὰ τὴν καθοδήγησιν τῶν ἐμπιστευμένων σὲ αὐτὸν νέων κυρίως μέ τὸ παράδειγμα τοῦ ταπεινότητος ἡθους του, ὥστε ἔφθασε νά καθαρίζει τ' ἀποχωρητήρια τῆς σχολῆς καί νά φροντίζει ἰδιαίτερα γιὰ τὴν πρόοδο τῶν μαθητῶν. Ἡ ἐπίδρασις τῆς παιδαγωγικῆς του αὐτῆς ἦταν εὐεργετικὴ στὶς ψυχὰς τῶν νέων καί μάλιστα ὄχι μόνο τῶν Ριζαριτῶν ἀλλὰ καί ὅλης τῆς Ἀθήνας καί περιχώρων, ἀφοῦ ἡ σχολὴ εἶχε γίνεи μέ τὸν ἅγιον σχολάρχην της πνευματικὸ κέντρο πολλῶν.

Ἀνάμεσα στὸ ποίμνιο αὐτὸ ἦταν καί οἱ φιλόθεες νέες, ποὺ ἀπετέλεσαν τὸν πυρῆνα γιὰ τὴν ἴδρυσιν τῆς ἱερᾶς μονῆς Ἁγίας Τριάδος Αἰγίνης, καθὼς φαίνεται στὶς μεστὲς καί ὠραῖες ἐπιστολὰς ποὺ ἔστειλε ἀπὸ τῆς σχολῆς σὲ αὐτὰς καί δείχνουν τὴν ἀγάπην καί γνώσιν τοῦ ἁγίου γιὰ τὸν μοναχισμό. Τὰ τελευταῖα τέσσερα ἔτη στὴ σχολὴ ὁ ἅγιος δὲν εἶναι μόνο ἀλληλογραφῶν, λειτουργῶν καί κηρύττων, ἀλλὰ ἐργαζόμενος συνεχῶς μέ τέχνην καί ὑπομονὴν γιὰ τὴν καλλιέργειαν τῶν τρυφερῶν ψυχῶν τῶν ἱεροσπουδαστῶν ὄχι μόνο μέ τὴν ἀπλή θεολογικὴ κατάρτισιν ἀλλὰ καί τὸν ἐν γένει πνευματικὸ ὄπλισμό τῆς ἐν Χριστῷ ζωῆς. Ἡ μεταμόρφωσις σὲ ἀρκετοὺς δὲν ἄργησε νά ἔλθει. Τὴν ἀγαπητὴν σχολὴν ἄφησε παραιτούμενος, γιὰ νά συνεχίσει τοὺς ἀγῶνες του ἀλλοῦ. Διδάσκοντας ὀλιγογράμματα μοναχὰς στὴν Αἶγινα συνεργοῦσε μυστικὰ στὴ σημερινὴ ἀνθησὴν τοῦ μοναχισμοῦ μέ τὴν προσέλευσιν τό-

σων νέων καί μάλιστα μορφωμένων, ἱκανῶν καί ταλαντούχων.

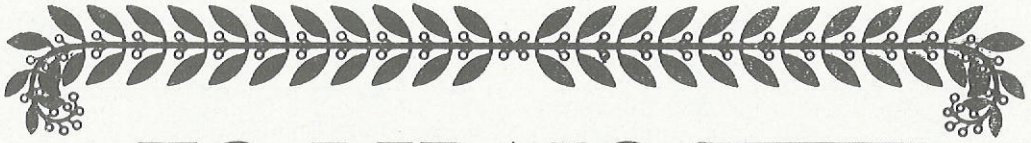
Ὡς σχολάρχης τῆς σπουδαίας αὐτῆς ἐκκλησιαστικῆς σχολῆς ὁ ἅγιος, μεταξὺ ἄλλων, ἐξέδωσε καί τὰ ἔργα: «Μάθημα Χριστιανικῆς Ἠθικῆς», «Μάθημα Ποιμαντικῆς» καί «Ὁρθόδοξος Ἱερὰ Κατήχησις» πρὸς χρῆσιν τῶν Ριζαριτῶν. Τὴν σχέσιν τοῦ ὁ ἅγιος μέ τὴν σχολὴν διετήρησε μέχρι τῆς μακαρίας τελευτῆς του. Γιὰ νά φανεῖ ἡ ἐπίδρασις τοῦ ἁγίου πατρὸς στοὺς νέους, ἀντὶ προλόγου τῶν ἰσχνῶν λόγων μας, ἀναφέρουμε ἀποσπάσματα ἐντυπώσεων μαθητῶν του. «Μοσχοβολοῦσε ἀρετὴν, πραότητα, καλωσύνην. Ἦτο ἐξαῦλωμένος ἐν σώματι... Εὐτυχὴς διότι ἐγνώρισα Αὐτὸν προσωπικῶς καί ἠὺλογῆθην ἀπ' Αὐτοῦ...» (Λ. Ἰ. Φιλιππίδης). «Ἡ ὁργὴ ἦτο τελείως ἀγνωστος καί οὐδέποτε ἐνθυμοῦμαι, ἐν ταῖς παρατηρήσεσίν του διὰ μαθητικὰ παραπτώματα, νά ἤλασεν ἢ γαλήνιος καί ἀγία μορφή του. Τὸ στόμα του εἶχε τὴν δύναμιν νά μᾶς κρατῆ αἰχμαλώτους καί ἀκινήτους κατὰ τὰς παρατηρήσεις καί πατρικὰς συμβουλὰς του καί ἀληθῶς οἱ μαθηταὶ τῆς ἐποχῆς του ἀνεγνώριζον εἰς τὸ πρόσωπόν του, τὸν στοργικὸν πατέρα τους, τὸν ἀπαράμιλλον παιδαγωγὸν καί τὸν ἀμίμητον κηδεμόνα...» (πρωτοπρ. Ν. Β. Μυλωνᾶς).

Γενικῶς ὁ ἅγιος ἀποτελεῖ ἐξαιρετικὴν μορφήν πατρὸς καί διδασκάλου, ὥστε νά σαγηνεύει τοὺς ποθοῦντας τὴν γνησιότητα νέους μέ τὸ καθαρὸν τοῦ βίωμα, τὴν ἀκακίαν του, τὸ ἀπονήρευτο, τὸ ταπεινὸν τοῦ φρόνημα καί ν' ἀποτελεῖ ἀνοικτὸ βιβλίον πράξεως καί θεωρίας. Ἀντὶ αὐστηρῶν ποινῶν εἶχε τὶς μελιχίους συμβουλὰς. Ὁ θεοφόρος ἅγιος γίνεται μεθοδικὸς στὴν ἀγάπην, πρὸς ἐνίσχυσιν τῶν φίλων νέων, αὐτῶν ποὺ ἀποτελοῦν τὴν καύχισιν καί τὴν ἐλπίδα. Στὰ συγγράμματά του παρέχει ἐφόδια στὴν νεολαίαν πρὸς συγκρότησιν, ἐνίσχυσιν καί ἀνάτασιν. Μὲ τὶς πρεσβεῖες του ἡ νεότης ἄς βρεῖ ὁδηγὸν ἀπλανῆ πρὸς νομὲς σωτήριες καί σήμερον ποὺ ὑπάρχει κρίσις, ἀμφισβήτησις ἀλλὰ καί καλὸς προβληματισμός.

BIBLIA — ΔΩΡΑ ΓΙΑ ΣΑΣ

τά παιδιά σας, τοὺς φίλους σας

Δέν ὑπάρχει καλύτερο δῶρον, τώρα τίς διακοπές, ἀπὸ ἓνα βιβλίον. Οἱ ἐκδόσεις τῆς Ἀπ. Διακονίας διαθέτουν τὸ κατάλληλον βιβλίον, ποὺ ἀνταποκρίνεται στὶς ἀναζητήσεις κάθε ἡλικίας καί μορφωτικοῦ ἐπιπέδου.

ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ

Χρήστου Μαλεβίτση
Η ΠΑΙΔΕΙΑ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ

Χριστιανός, Έλληνας φιλόσοφος από τους πιο βαθυστόχαστους στην εποχή μας, και συνάμα παιδαγωγικά κατανοητός στο πλατύ κοινό, ο Χρήστος Μαλεβίτσης μας χάρισε ένα ακόμα βιβλίο του από τις εκδόσεις «Πιτσιλός».

Πρόκειται για μία καίρια, ιστορική και πνευματική ανάλυση, σε όλες τις διαστάσεις του θέματος της παιδείας, που αποτελεί στις μέρες μας σημείο αναφοράς γι' αυτήν την ύπαρξη του ανθρώπου. Έπισημαίνεται, μάλιστα, ότι μπορεί να έχει τρομακτικές συνέπειες ο κόσμος, αν έγκαιρως δεν ένσκήψει ο άνθρωπος σ' αυτήν με εύθύνη και θάρρος, καθώς είσερχόμαστε στον 21ο αιώνα.

Ο άνθρωπος είναι ύποκειμενο της Ιστορίας. Ταυτόχρονα όμως είναι και δημιουργός. Και έχει άμετάθετο χρέος να έμβαθύνει στην παιδεία. Να αναπτύξει πολιτισμό και να δικαιώσει την ύπαρξή του. Αυτό θα γίνει με τη σωστή παιδεία. Η οποία δεν περιορίζεται μόνο στις γνωστικές διαστάσεις της. Άλλά εκτείνεται και πέρα απ' αυτές, στη σοφία, στην πνευματική έμπειρία και στόχαση που δίνουν νόημα ζωής και έλευθερίας.

Ο ταχύτατος τροχός του χρόνου οδηγεί τον σύγχρονο άνθρωπο σε άνεξέλεγκτα μονοπάτια. Κι αυτό είναι όλεθριο. Το αν θα σωθούμε τελικά ως Έθνος και ως ανθρωπότητα είναι θέμα της μεγάλης παιδείας. Και σ' αυτό βοηθάει, όπωσδήποτε, το βιβλίο του Χρ. Μαλεβίτση. Έπειδή ανοίγει τις σωστές πόρτες αυτού του βασικού όριζοντα για το παρόν και το μέλλον μας ως ατόμων και ως κοινότητας, για να συνειδητοποιήσουμε το ύψιστο αυτό γεγονός.

Το βιβλίο «Η παιδεία του ανθρώπου» είναι μία προσφορά έθνική, που πρέπει να διαβάσουν οι πανέλληνες αν θέλουν ν' ανοιχτούν, όχι μόνο στην προβληματική του αύριο. Άλλά και στη λύση των υπαρξιακών προβλημάτων του ανθρώπου.

Άλεξάνδρας Μοναχής
**ΟΙ ΑΓΓΕΛΟΙ,
ΜΙΑ ΖΩΝΤΑΝΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑ**

Ένα ακόμη βιβλίο των εκδόσεων «ΕΛΛΑΦΟΣ» με πάντοτε προσεγμένη αισθητικά και δομικά την εμφάνιση. Πρόκειται για τό: «Οί Άγγελοι», βιβλίο με 300 σελίδες, σε καλλιπέστατη μετάφραση της Έλένης Γκανούρη, με πολύχρωμες εικόνες και ώραίο χαρτί.

Η όρθόδοξη πίστη δέχεται ότι υπάρχουν πνεύματα, τα όποια δεν είναι όρατά στις πεπερασμένες ανθρώπινες αισθήσεις. Άνάμεσά τους και τα Δαιμόνια που αποτελούν μέρος του κόσμου αυτού. Για τούτο και ο Τζοβάνι Παπίνι έγραψε ένα πολύ ώραίο βιβλίο στα 1953 με τίτλο «Ο διάβολος».

Για την στρατιά, όμως, των Άγγέλων, των Άρχαγγέλων, των Χερουβεϊμ, των Σεραφείμ κι όλων των ούρανίων αγαθών δυνάμεων και πνευμάτων που μας περιβάλλουν, δεν είχαμε κάτι συγκροτημένο και πλήρες να διαβάσουμε.

Έως ότου η Μοναχή Άλεξάνδρα, ήγουμένη της Όρθ. Έρρας Μονής Μεταμορφώσεως, Πενσυλβάνια - Άμερικής, ήρθε να καλύψει το κενό με τον καλύτερο τρόπο. Και με επάρκεια και έκσταση, μελέτη και έρευνα να μας φωτίσει.

Τί είναι οί Άγγελοι; Τί σχέση έχουν με τους Προφήτες; Πώς εμφανίζονται στην Παλαιά Διαθήκη; Ποιά είναι η θέση τους στη ζωή της Έκκλησίας και στη ζωή των πιστών Χριστιανών; Σ' αυτά όλα απαντάει η φωτισμένη Μοναχή Άλεξάνδρα με τρόπο σαφή και κατηγορηματικό. Πρόκειται, δηλαδή, για μια πρωτότυπη έργασία, με γλαφυρό τρόπο γραμμένη, που συναρπάζει με τη γυναικεία ευαισθησία της και τις αποκαλυπτικές σκέψεις και ιδέες. Ένα άληθινό έγχειρίδιο Όρθόδοξης πίστες και μύησης στον πνευματικό ύπαρκτο κόσμο που μας περιβάλλει. Και ανοίγει νέους όριζοντες στην όρθόδοξη πνευματικότητα.

Π. Β. Πάσχου
Η ΕΣΩΤΕΡΑ ΕΡΗΜΟΣ

Είναι αλήθεια, ότι πέρα από τους επαγγελματίες κινδυνολόγους και σκόπιμα άπαισιόδοξους, με μεγάλη δίψα «προστρέχει σήμερα ο κόσμος στα πατερικά και άγιολογικά κείμενα... δείγμα της στροφής του λαού μας προς τις γνήσιες πνευματικές ρίζες και τις άνόθευτες και πάντιμες πηγές της Όρθοδοξου μας Παραδόσεως».

Αυτό το εύοιόνο γεγονός αποτελεί πρόσκληση σε όσους διαθέτουν την ικανότητα να ανταποκριθούν θετικά και να τροφοδοτήσουν το λαό με τα σωτήρια κείμενα που θα άφυπνήσουν, θα δώσουν έλπίδα και θα όδηγήσουν στη σωτηρία. Και ο Π. Β. Πάσχος είναι από κείνους, που όχι μόνο βοήθησαν να προετοιμαστεί αυτή η πνευματική στροφή, αλλά και έξακολουθούν να τροφοδοτούν με εύθύνη και χαρά τους αναγνώστες τους με άθθεντικά πατερικά, ύμνολογικά, ποιητικά και άλλα κείμενα. Πάνω από 70 βιβλία έχει συγγράψει ο Π. Πάσχος στα 35 χρόνια της συγγραφικής και πνευματικής παρουσίας του, γι' αυτό τον ιερό σκοπό.

Ένα τέτοιο, άθθεντικό στις πηγές του, από τις εκδόσεις «ΑΡΜΟΣ», είναι και το βιβλίο: «Βίος και Πολιτεία Όνουφρίου του μεγάλου», με άνέκδοτα κείμενα στο πρωτότυπο και προσεγμένη, τέλεια μετάφραση.

Πρόκειται για άνάγνωσμα βαθύτατα πνευματικής και μυστικής διδασκαλίας, που χαρίζει άληθινή άπόλαυση στον αναγνώστη. Ένα μοναστικό ταξίδι «στα ένδοτερα της άγιολόγου άφρικανικής Έρήμου με τις πνευματικές περιπέτειες και σωτήριες συναντήσεις των Μεγάλων Άσκητών». Και ο Π. Πάσχος, με το θεσπέσιο ποιητικό λόγο του, τα πλούσια προλεγόμενα, τις σημειώσεις, τα ώραία σκίτσα και την κομψότητα της όλης δομής του βιβλίου, είναι ο πιό κατάλληλος ξεναγός για το όδοιπορικό αυτό ποιητικής και μυστικής έξαρσης.

Φώτη Κόντογλου
ΤΟ ΑΣΑΛΕΥΤΟ ΘΕΜΕΛΙΟ

Πρόλογος - έπιμέλεια του Κώστα Σαρδελής

Κάθε δημοσίευμα ή βιβλίο του Φ. Κόντογλου, γράφει στον πρόλόγο του ο Κώστας Σαρδελής, είναι: «Λόγος σωτηρίας, ένδυναμώσεως ψυχικής και πνευματικής και έξοστρατισμού των δαιμονίων και τελωνίων του κόσμου τούτου. Φυλαχτάρι, άγιολογικό, θεολογικό, λείψανο όμολογητή και μάρτυρος».

Έτσι, κάθε τί που φέρνει στην έπικαιρότητα τις

ιδέες και το πνεύμα αυτού του πατέρα του Γένους και της Όρθοδοξίας είναι άσμένως άποδεκτό. Άλλα και αναγκαίο στους δύσβατους καιρούς της έποχής μας.

Τα κείμενα που περιλαμβάνονται σ' αυτή την έκδοση του «ΑΚΡΙΤΑ», είναι νύξεις και προβληματισμοί πάνω σε μια ποικιλία θεμάτων, με ύψηλή εύαισθησία και διαχρονικότητα. Έχουν δοκιμογραφικό χαρακτήρα. Άλλά είναι γραμμένα με τρόπο εύληπτο, χαριτωμένο και ξεκάθαρα εύθύ, ώστε να γίνονται άντιληπτά από τον καθένα χριστιανό και να ώφελούν την ψυχή του εύφραίνοντάς την κίόλας.

Έξάλλου, το να έχει κανείς στη βιβλιοθήκη του Φώτη Κόντογλου, αποτελεί μαρτυρία ποιότητας και άναζήτησης των γνησίων πηγών της Ρωμοισύνης και της Όρθοδοξίας. Και δείχνει ότι ο κάτοχος των βιβλίων του Κόντογλου τρέφεται άπ' αυτές τις πηγές, έξεροντας με σιγουριά ότι ένισχύεται στο σωστό δρόμο της Πίστης, της Άλήθειας και της Όρθοδοξίας.

Του λόγου το άληθές περιλαμβάνεται στη θεματολογία του βιβλίου: «Όρθοδοξία, το μόνο άσάλευτο θεμέλιο». «Όρθοδοξία και η πνευματική της εύωδία». «Όρθοδοξία κι οι άγνωστοι θησαυροί της». «Το βάθος της Όρθοδοξίας και η δική μας άδιαφορία». «Τα ιερά όράματα και άκούσματα». «Ό άποκάλυψις, το αινιγματικό βιβλίο του Όϊάννου» και άλλα άρθρα, αποτελούν τη σύνθεση αυτού του ώραιου άνθολογίου. Ένα άνθολόγιο με ζωντανό, άληθινό περιεχόμενο, πέρα από νεκρά σχήματα και τύπους, που πληροφορεί και οικοδομεί.

ΔΗΜ. ΦΕΡΟΥΣΗΣ

ΕΡΜΗΝΕΙΑΙ ΕΥΣΕΒΕΙΣ
ΠΕΡΙ ΜΙΜΗΣΕΩΣ ΧΡΙΣΤΟΥ
(προνοία του Μητροπ. Γρεβενών Σεργίου)

Ένα θαυμάσιο βιβλίο - όδηγός στην Όρθόδοξη Χριστιανική Όθική. Με άπλή γλώσσα μάς εισάγει στο βάθος του Όρθόδοξου Όθους. Πρόκειται για την όρθόδοξη «Μίμηση» του Χριστού. Κυκλοφορεί σε καλαίσθητη Β' άνατύπωση (1995).

Γιά πληροφορίες και παραγγελίες άπευθύνεσθε: Άποστολική Διακονία, Ιασίου 1 - 115 21 Άθήνα. Τηλ. (01) 72 28 008.

Fax (01) 72 38 149 (Κεντρική διάθεση).
Βιβλιοπωλεία: Δραγατσανίου 2 (πλ. Κλαυθμώνος) Άθήνα. Τηλ. (01) 32 28 637.
Έθν. Άμύνης 9α και Τσιμισκή - Θεσ/νίκη. Τηλ. (031) 275 126. Fax 278 559.

ΑΚΟΛΟΥΘΙΑ

ΑΓΙΟΥ ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ ΑΡΕΟΠΑΓΙΤΟΥ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Κατὰ προτροπὴν τοῦ Προϊσταμένου τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ Συμβουλίου τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ τοῦ Ἁγίου Διονυσίου τοῦ Ἀρεοπαγίτου κ. Ἰακώβου Μπιζαούρη, εἰς τὸν ὁποῖον Ἰ. Ναόν, κατὰ θεῖαν παραχώρησιν, ἐπιτελῶ τὸ λειτουργήμα τοῦ Α' Ψάλτου, συνέταξα τὸ 1990 «Παρακλητικὸν Κανόνα» εἰς τὸν Ἅγιον Ἱερομάρτυρα Διονύσιον τὸν Ἀρεοπαγίτην, τὴν ὁποῖαν ἠγαθύνθη νὰ ἐγκρίνη ἡ Ἁγία καὶ Ἱερὰ Σύνοδος. Κατὰ προτροπὴν τοῦ ἰδίου ἱερατικοῦ Προϊσταμένου προέβην εἰς τὴν σύνταξιν καὶ τῆς παρούσης πλήρους Ἱερᾶς Ἀκολουθίας εἰς τὸν ὡς εἴρηται Ἅγιον, καθόσον ἡ μὲν εἰς τὸ Μηναῖον περιεχομένη εἶναι ἐλλιπής, αἱ δὲ δύο πλήρεις Ἀκολουθίαι ποῦ ἐξεδόθησαν εἰς ἰδιαιτέρας φυλλάδας δὲν θεωροῦνται καὶ τόσον ἐπιτυχεῖς.

Ὁφείλω ὁμῶς ἐξ ἀρχῆς νὰ διευκρινίσω, ὅτι τὴν σύνταξιν τῆς παρούσης Ἀκολουθίας ἀπεδέχθη οὐχὶ διότι εἶχον τὴν ἐλπίδα ὅτι ἡ ἡμετέρα θὰ εἶναι πλέον ἐπιτυχής, ἀλλὰ διότι αἱ προγενέστεραι Ἀκολουθίαι ἐστηρίζοντο ἐπὶ ἐντελῶς ἐσφαλμένων βάσεων, καθόσον, ἀφ' ἐνὸς ἐταύτιζον, ἀτόπως, τὸν Ἅγιον Διονύσιον τὸν Ἀρεοπαγίτην, πρὸς ἕτερον Διονύσιον, μάρτυρα τοῦ 3ου μ.Χ. αἰ., ὁ ὁποῖος φέρεται ὡς ἰδρυτῆς τῆς Ἐκκλησίας τῶν Παρισίων καὶ ἀφ' ἑτέρου ἀπέδιδον εἰς τὸν Ἅγιον Διονύσιον τὸν Ἀρεοπαγίτην τὰ Συγγράμματα τοῦ «Ψευδοδιονυσίου».

Ἐξ ἐξηγηθῶ ὁμῶς περισσότερον.

1. Ὁ ἅγιος Διονύσιος ὁ Ἀρεοπαγίτης εἶναι ὁ ἀναφερόμενος εἰς τὰς Πράξεις (ἰζ' 34), ὅτι ἐπίστευσεν εἰς τὸν Κύριον μετὰ τὴν δημηγορίαν τοῦ Ἀποστόλου Παύλου εἰς τὸν Ἀρειον Πάγον. Ἐξῆσε τὸν Α' μ.Χ. αἰ., ἐγένεε πρῶτος¹ ἐπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ ἐμαρτύρησε ἐπὶ Δομετιανοῦ (81-96 μ.Χ.) καεῖς εἰς τὴν πυράν². Τὸν 9ον μ.Χ. αἰ. ὁμῶς ὁ ἀββὰς τοῦ ἐν Παρισίοις Ἰ. Ναοῦ τοῦ Ἁγίου Διονυσίου Ἰλδουίνος (Ildouin, † 840), ἐξέφρασεν, εἰς τὸν ὑπ' αὐτοῦ γραφέντα βίον τοῦ Ἁγίου Διονυσίου, τὴν ἐσφαλμένην γνώμην, ὅτι ἰδρυτῆς τῆς Ἐκκλησίας τῶν Παρισίων, εἶναι

ὁ Διονύσιος ὁ Ἀρεοπαγίτης, ὁ ὁποῖος, ἀφοῦ ἐστερέωσε τὴν Ἐκκλησίαν τῶν Ἀθηνῶν, ἔκαμε ἱεραποστολὴν εἰς Γαλλίαν, φθάσας ἕως Ἰσπανίας καὶ Βρεταννίας. Τὴν ἀπομὴν αὐτὴν ἐδέχθη ταχέως ἡ Καθολικὴ Ἐκκλησία (ἄς μὴ λησμονώμεν ὅτι εὐρισκόμεθα εἰς τὴν ἐποχὴν τῶν μεγάλων ἐρίδων ποῦ προηγήθησαν τοῦ Σχίσματος), διὰ τὰ προσδῶση αἴγλην εἰς τὴν ἰδρυσιν τῆς Ἐκκλησίας τῶν Παρισίων, προσθέσασα, ὅτι οὗτος μετέβη εἰς Γαλλίαν μέσῳ Ρώμης, ὅπου παρέστη εἰς τὸν ἀποκεφαλισμὸν τοῦ Ἀπ. Παύλου καὶ συνητητήθη μὲ τὸν Ἐπίσκοπον Κλήμεντα, ὅστις καὶ τὸν παρεκίνησε νὰ μεταβῇ εἰς Γαλλίαν μαζί μὲ τοὺς μαθητὰς του Ρουστικὸν καὶ Ἐλευθέριον, καὶ ὅτι ἐμαρτύρησε δι' ἀποκεφαλισμοῦ φέρων εἰς χεῖρας του τὴν κεφαλὴν του, τὴν ὁποῖαν καὶ παρέδωσε εἰς χεῖρας τῆς εὐσεβοῦς Κατούλας. Ἀλλὰ ταῦτα πάντα ἠλέγχθησαν ἀνακριβῆ τόσον ὑπὸ Καθολικῶν³ ὅσο καὶ ὑπὸ Ὀρθοδόξων, ἤδη ἀπὸ πολλῶν αἰῶνων, καθόσον ἡ Ἐκκλησία τῶν Παρισίων ἰδρῦθη ὑπὸ ἑτέρου Διονυσίου, ἀκμάσαντος τὸν 3ον μ.Χ. αἰ. καὶ μαρτυρήσαντος ὄντως δι' ἀποκεφαλισμοῦ. Σημειωτέον, ὅτι τὸ παλαιὸν μαρτυρολόγιον τῆς Ρώμης (Vetus Romanum Martyrologium) διακρίνει τὸν Ἐπίσκοπον Ἀθηνῶν Διονύσιον τὸν Ἀρεοπαγίτην, τοῦ ὁποῖου ἡ μνήμη ἐορτάζεται τῇ 3ῃ Ὀκτωβρίου, ἀπὸ τοῦ Ἐπισκόπου Παρισίων Διονυσίου, τοῦ ὁποῖου ἡ μνήμη ἐορτάζεται τῇ 9ῃ Ὀκτωβρίου καὶ ἡ μετακομιδὴ τῶν λειψάνων του τῇ 22ῃ Ἀπριλίου.

2. Τὰ συγγράμματα τὰ ἀποδιδόμενα εἰς τὸν Ἅγιον Διονύσιον τὸν Ἀρεοπαγίτην («Περὶ θεῖων ὀνομάτων», «Περὶ μυστικῆς Θεολογίας», «Περὶ οὐρανίας ἱεραρχίας», καὶ «Περὶ ἐκκλησιαστικῆς ἱεραρχίας») εἶναι ἅπαντα νόθα καὶ ψευδεπίγραφα. Ἦδη ἀπὸ τὸν 5ον μ.Χ. αἰ., ὅταν οἱ μονοφυσῖται διὰ τὰ κατοχυρώσων τὰς θέσεις των προέβαλον ἀποσπάσματα ἐκ τῶν ὑποτιθεμένων ἔργων Διονυσίου τοῦ Ἀρεοπαγίτου, ὁ προεδρεύων τῆς Συνόδου ταύτης Ὑπάτιος Ἐφέσου ἀπεκάλεσε ταῦτα «νόθα». Ἀλλὰ καὶ ἡ κατόπιν ἔρευνα, ἐπὶ ἐσωτερικῶν τεκμηρίων ἐρει-

δομένη, κατέδειξεν ὅτι ταῦτα εἶναι ἔργα τοῦ 5ου μ.Χ. αἰ.

Ἐπειδὴ λοιπὸν τὰ μὲν βιογραφικὰ στοιχεῖα ποὺ παρατίθενται εἰς τὰς συνταχθείσας Ἀκολουθίας ἀναφέρονται οὐχὶ εἰς τὸν Ἐπίσκοπον Ἀθηνῶν Διονύσιον τὸν Ἀρεοπαγίτην, ἀλλὰ εἰς τὸν Ἐπίσκοπον Παρισίων Διονύσιον, τὰ δὲ συγγράμματα τὰ ἀποδιδόμενα εἰς αὐτὸν εἶναι ἅπαντα νόθα καὶ ψευδεπίγραφα, διὰ τοῦτο καὶ ἀνέλαβον τὴν σύνταξιν τῆς νέας πλήρους Ἀκολουθίας, ἣτις ἐρείδεται ἐπὶ τοῦ χωρίου τῶν Πράξεων, ιζ' 34, καὶ εἰς ὅσα ἡ Ὁρθόδοξος Παράδοσις ἀναφέρει διὰ τὸν Ἅγιον Διονύσιον τὸν Ἀρεοπαγίτην. Εἶναι δὲ ταῦτα, κατὰ χρονολογικὴν πῶς σειρᾶν:

α) Ἡ μετάβασις του δι' ἐπιμόρφωσιν εἰς τὴν Αἴγυπτον, τὴν ἐποχὴν καθ' ἣν συνέβη ἡ Σταύρωσις τοῦ Κυρίου, ὅτε «καὶ σκότος ἐγένετο ἐφ' ὅλην τὴν γῆν ἕως ὥρας ἐνάτης τοῦ ἡλίου ἐκλείποντος» (Λουκ. κγ' 44), ὁ δὲ Διονύσιος ἐπὶ τῶν γεγονότι τούτῳ, ὅπερ ἐγένετο ἀντιληπτὸν καὶ εἰς τὴν Αἴγυπτον, ἀνεφώνησε τό: «Ἡ Θεὸς πάσχει ἢ τὸ πᾶν ὀλλυται».

β) Ἡ μεταστροφή του εἰς τὸν Χριστιανισμὸν μετὰ τὸ κήρυγμα τοῦ Ἀποστόλου Παύλου.

γ) Ἡ, μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τοῦ Ἀποστόλου Παύλου διὰ Κόρινθον, περαιτέρω, κατήχησις του διὰ τοῦ Ἱεροθέου.

δ) Ἡ ἀναγόρευσις του εἰς Ἐπίσκοπον Ἀθηνῶν.

ε) Ἡ μετάβασις του εἰς Παλαιστίνην, διὰ τὴν γνωρίσῃ τὴν ζῶσαν ἔτι μητέρα τοῦ Θεανθρώπου.

ς) Τὸ ἐπὶ Δομετιανοῦ μαρτυρικὸν διὰ πυρᾶς τέλος του καὶ

ζ) Ἡ διὰ νεφέλης μετάβασις του εἰς Γεθσημανὴ κατὰ τὴν Κοίμησιν τῆς Θεοτόκου.

Τελευτῶντες ἐπιλέγομεν, ὅτι ἀρχαιότατος Ναὸς τοῦ Ἁγ. Διονυσίου τοῦ Ἀρεοπαγίτου ὑπῆρχεν ἐν Ἀθήναις, παρὰ τὸν Ἄρειον Πάγον, ὅστις κατεστράφη ὀλοσχερῶς ὑπὸ φοβεροῦ σεισμοῦ ἐπισυμβάντος τὴν 1ην Ἰουλίου 1651⁴.

Νέος μικρὸς Ναὸς ἐγκαινιάσθη τὸ 1886, ἐνῶ ὁ σύγχρονος πολυτελής Ναὸς ἐθεμελιώθη τὸ 1900, ἐπερατώθη τὸ 1931 καὶ ἐνεκαινιάσθη τὸ 1936 ὑπὸ τοῦ τότε Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν Χρυσόστομου Παπαδοπούλου († 1938).

Ἐπίσης, ὅτι ὁ ἑορτασμὸς τῆς μνήμης τοῦ Ἁγίου Διονυσίου οὐδέποτε ἐσταμάτησεν. Εἶναι χαρακτηριστικόν, ὅτι ἡ Ἁγία Φιλοθέη ἠρπάγη νύκτωρ ὑπὸ τῶν Ἀγαρηνῶν καὶ ἐμαστιγώθη ἕως θανάτου τὴν ἡμέραν τῆς μνήμης τοῦ Ἁγίου Διονυσίου, ὅτε παρηκολούθει ὀλονύκτιον Ἀκολουθίαν, μετὰ τῶν λοιπῶν Ἀδελφῶν, εἰς τὸ ὑπ' αὐτῆς οἰκοδομηθὲν ἐν Πατησίοις μονῦδριον⁵ τοῦ Ἁγίου Ἀνδρέου.

1. Συμφώνως πρὸς τὴν ἀρχαιότατην γραπτὴν μαρτυρίαν εἰς ἐπιστολὴν του πρὸς τοὺς Ἀθηναίους τοῦ Διονυσίου Κορίνθου (170 ἢ κατ' ἄλλους 172-182 μ.Χ.).

2. Ὁ ἐπὶ Δομετιανοῦ διὰ πυρᾶς μαρτυρικὸς θάνατος τοῦ Ἁγίου Διονυσίου τοῦ Ἀρεοπαγίτου ἀποτελεῖ ζωντανὴν συνεχῆ παράδοσιν, ἡ ὁποία καὶ μνημονεύεται εἰς τὰς ἀρίστας περὶ Ἀθηνῶν συγγραφάς, ὡς εἰς τὴν βραβευθεῖσαν ὑπὸ τοῦ Δήμου Ἀθηναίων «Ἱστορίαν τῶν Ἀθηνῶν» τοῦ Γεωργίου Κωνσταντινίδου (Α' ἔκδοσις, 1876, β' ἔκδοσις ἐπεξεργασμένη, 1894), τὴν «Ἱστορίαν τῶν Ἀθηνῶν» τοῦ Ἀκαδημαϊκοῦ Δημητρίου Καμπούρογλου (Α' ἔκδοσις, 1889), κ.ἄ.

3. Ὁ πρῶτος ἐκ τῶν Καθολικῶν ὁ ὁποῖος ἀπέδειξεν ὅτι ὁ Διονύσιος ὁ Ἀρεοπαγίτης δὲν εἶναι ὁ ἰδρυτὴς τῆς Ἐκκλησίας τῶν Παρισίων, ὑπῆρξεν ὁ Γάλλος φιλόσοφος καὶ σχολαστικὸς Θεολόγος Πέτρος Ἀβαϊλάρδος (Pierre Abailard, 1079-1141), μοναχὸς τῆς μονῆς τοῦ Ἁγίου Διονυσίου, πλησίον τῶν Παρισίων, ὅστις ἔνεκα τούτου προεκάλεσε τὴν ὀργὴν τῶν συμμοναστῶν του.

4. Βλ. Δ. Καμπούρογλου «Ἱστορία τῶν Ἀθηνῶν», τόμ. 1ος, σελ. 63.

5. Βλ. Δ. Καμπούρογλου ὁ.π. σελ. 175.

Ἔγραφο ἐν Ἀθήναις κατὰ Ἰούλιον 1993
ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ Λ. ΒΑΛΛΗΝΔΡΑΣ

Εἶχον ἤδη ὑποβάλει πρὸς τὴν Ἁγίαν καὶ Ἱερὰν Σύνοδον τὴν παρούσαν Ἀκολουθίαν, ὅτε ἐδημοσιεύθη εἰς τὸ περιοδικὸν «Θεολογία» (τόμ. 64, Ἰούλιος - Σεπτέμβριος 1993, τεύχος 3, σελ. 473-515), ὑπὸ τοῦ Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν κ. Π. Πάσχου, θαυμασιά διατριβὴ του, μετὰ τίτλον «Ὁ Ἅγιος Διονύσιος ὁ Ἀρεοπαγίτης, Ὑμνολογιακῆς προσεγγίσεως». Εἰς τὴν ἐν λόγω συγγραφὴν, ὁ ἐλλόγιμος καθηγητὴς ἀναφέρει διὰ περισσοτέρων ὅσα ἐκτίθενται εἰς τὸν παρόντα Πρόλογον, ἀναίρων, τρόπον τινὰ ἐμμέσως, ὅσα προγενεστέρως εἶχε γράψει εἰς τὸ βιβλίον του «Ἔρως Ὁρθοδοξίας».

ΑΚΟΛΟΥΘΙΑ
ΑΓΙΟΥ ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ ΑΡΕΟΠΑΓΙΤΟΥ

Ποίημα: Ἀποστόλου Βαλληνδρᾶ

ΕΙΣ ΤΟΝ ΕΣΠΕΡΙΝΟΝ

Στιχηρὰ Προσόμοια.

Ἦχος Β'. Ὅτε ἐκ τοῦ ξύλου.

Δεῦτε Ἀθηναίων οἰκιστὰι
καὶ τῶν Δικαστῶν αἱ χορεῖαι
ἀνευφημήσωμεν νῦν
Θεῖον Διονύσιον
ἱερομάρτυρα,
ὅτι πρῶτος συνέλαβε¹
τὸ κήρυγμα Παύλου
πίσιν τ' ἀπεδέξατο τῆς Ἀναστάσεως.
Πρῶτος δὲ γεγονῶς ἀρχιθύτης
ἐν τῇ Ἀθηνῶν Πολιτεῖα
πρῶτος καὶ μαρτύριον ἐδέξατο.

Ὅτε παραγένου σαρκικῶς
ἐν τῇ Φαραῶ πολιτεῖα
γνώσιν αὐξῆσαι ποθῶν,
ἥλιος ἐσκότισται
καὶ γῆ ἐρρίγησε²
ἄμα² νοῦς καὶ καρδία σου
δεινῶς ἐδονήθη
καὶ τὴν σὴν διάνοιαν τὸ φῶς κατηύγασε³
τότε γοερῶς ἀνεβόας³
«Ἡ Θεὸς αἰδιός³ πάσχει
ἢ τὸ πᾶν ἐν γῆ σαφῶς ἀπόλυται».

Ὅτε διηκόνεις νουνεχῶς
ἐν Ἀρείῳ Πάγῳ Δικαίῳ
ἐν ταῖς Ἀθήναις, σοφέ,
Παῦλος ὁ Ἀπόστολος
σαφῶς ἐκήρυξε
τοῦ Χριστοῦ τὴν Ἀνάστασιν
καὶ τὴν παρουσίαν,
ἐν ἧ μέλλει κρίνεσθαι ἡ οἰκουμένη ποτέ.
Τότε ἐκολλήθης τῷ Παύλῳ,
ὅτι σὴ καρδία ἐφλέγη
γνώσεσθαι αὐτίκα τὴν ἀλήθειαν.

Ἔτερα. Ἦχος δ'.

Ὡς γενναῖον ἐν μάρτυσιν.

Ὡς ὁ Παῦλος κατέλιπεν
Ἀθηνῶν πόλιν ἔνδοξον,
σὴν φροντίδ' ἀνείληφεν Ἰερόθεος
καὶ τὴν σὴν γνώσιν κατηύθυνε
πρὸς ὃν ἡ καρδία σου
ἐξ ὀνύχων ἀπαλῶν
φλογερῶς ἐπεφέρετο,⁴
Θεὸν ἄγνωστον.
Καὶ γνωρίσας αὐτὸν τῇ ἀληθείᾳ
διεποίμανας ἀξίως
τὸ σὸν θεόσδοτον ποιμνιον.

Τὴν σὴν πόλιν ἐποίμανας
συνετῶς, Διονύσιε,
καὶ ναοὺς καὶ εἰδῶλα ἐξηρήμωσας⁵
τὰς δὲ ψυχὰς τοῦ ποιμνίου σου
ἀρδεύων σοῖς ρήμασι
καὶ ἀνγάζων δαψιλῶς
εἰς ναοὺς σὺ μετήλλαξας
τοῦ Παντάνακτος.
Πλὴν, προσκρούσας τοῖς λάτραις τῶν εἰδώλων,
τῇ καμίνῳ παρεδόθης
εὐαρεστῶν τῷ Κυρίῳ σου.

Ἀποστόλων οἱ πρόκριτοι
ἐν νεφέλαις ἠρπάγησαν
θεαρχίῳ νεύματι Παντοκράτορος
τοῦ παραστῆναι ἐν σώματι
εἰς Κοίμησιν ἄφθορον
Πλατυτέρας οὐρανῶν
τῆς τεκούσης τὸν Ἄπειρον
καὶ Ἀχώρητον.
Τότε οὖν σὺν αὐτοῖς κατηριθμήθης
καὶ νεφέλη μετηνέχθης
ἐξοδιάσαι τὴν Ἄσπιλον.

Δόξα. Ἦχος πλ. β'.

Δεῦτε, τῶν Ἀθηνῶν οἰκιστὰι
καὶ τῆς Ἑλλάδος ἀπάσης ἑορτασται
τὸν τοῦ κλεινοῦ ἄστεως πολιοῦχον Διονύσιον
εὐφημήσωμεν.

Οὗτος γὰρ μνηθεὶς τῷ «Ἀγνώστῳ Θεῷ»
κατεστάθη τῆς πόλεως ταύτης
ποιμενάρχης καὶ πατήρ.
Βιώσας δὲ ἑναρέτως
καὶ ζηλωτῶς πρὸς καθαιρέσιν
τῶν εἰδώλων ἀναλωθεὶς,
τῷ πυρὶ παρεδόθη
καὶ τοῖς Μάρτυσι καθριθιμήθη.
Ὅθεν, αὐτὸν κατὰ χρέος τιμῶντες,
ἀναφωνοῦμεν κράζοντες·
Ὡς ἔχων παρηρσίαν πρὸς Κύριον
μὴ παύση δεόμενος ὑπὲρ πάντων ἡμῶν.

Εἰς τὴν Λιτὴν. Ἦχος α'.

Σεμνύνου καὶ χαίρε, Ἀθηνῶν πολιτεία,
ὅτι ἐκ σοῦ ἀνατέταλκε σεβάσμιος θύτης,
ὁ θεῖος Διονύσιος.
Εὐρῶν γὰρ τὴν πόλιν «κατείδωλον οὔσαν»⁵
ἔργον αὐτοῦ πεποίηκε
ταύτην ἐκ τῶν εἰδώλων ἐπιστρέψαι
καὶ τοὺς ἐν αὐτῇ βιοῦντας
τῷ Χριστῷ κατηγήσαι καὶ βαπτίσει.
Τοῦτο δὲ εὐτυχήσας κατιδεῖν
τῷ τυράννῳ παρεδόθη
καὶ τὸν διὰ πυρᾶς θάνατον ἠδέως ἐδέξατο.
Τῇ χορεία δὲ τῶν ἱερομαρτύρων προστεθεὶς
πρεσβεύει ἀπαύστως ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ἡμῶν.

Ἦχος β'.

Κανὼν ἀρετῆς,
γυμναστῆς εἰς εὐσέβειαν
καὶ ἀληθῆς τῆς πλάνης ὀλοθρευτῆς
κατεστάθης, ὦ Διονύσιε.
Εὐαρεστήσας δὲ τῷ Θεῷ
καὶ ἑαυτὸν θυσίαν ἄμωμον προσενέγκας
κατεστέφθη σου ἡ κεφαλὴ
τῷ ἀμαραντίνῳ στεφάνῳ
τῶν καλλινίκων Μαρτύρων.

Διό, γεραίροντες τὴν μνήμην σου
καὶ τὸν σὲ δοξάσαντα εὐλογοῦντες,
αἰτούμεθα παρ' αὐτοῦ διὰ σοῦ
ταῖς ψυχαῖς ἡμῶν ἰλασμὸν
καὶ τὸ μέγα ἔλεος.

Ἦχος γ'.

Ἄριστος οἰκονόμος Χριστοῦ κατασταθεὶς
καὶ γνήσιος θεράπων τῶν ψυχῶν καθιερωθεὶς,
ὦ Διονύσιε, ἐκαλλιέργησας,
ὁ ὁ Παῦλος ἐφύτευσεν
ὁ Ἰερόθεος ἐπότισε
καὶ ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ ἠὔξησε^{5α}
ταῖς ἀκτίσι τοῦ Παναγίου Πνεύματος.
Ὅθεν, οἱ ἐν Ἀθήναις οἰκοῦντες
καὶ διὰ σοῦ φωτισθέντες,
γεραίρομεν τὴν μνήμην σου,
καὶ ἐκζητοῦμεν τὴν χάριν σου,
ἣν ἔχοιεν εὐελπιστοῦμεν,
διὰ τῶν σῶν ἰκεσιῶν,
παρὰ Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν

Ἦχος δ'.

Τῶν Ἀθηνῶν γόνος ἄριστος
καὶ φιλοσόφων ἔκγονος ὑπάρχων,
τῇ ἐπιστήμῃ τῆς φιλοσοφίας
ἀνίχνευες ἄγνωστον Θεόν.
Ὅμως τοῦτον ἐγνώρισας
διδασχῆ τοῦ Παύλου.
Καὶ ἐφωτίσθη ἡ σὴ διάνοια,
καὶ ἐπορεύθης ἐν πραότητι
καὶ δικαιοσύνῃ.
Σφραγίσας δὲ τὸν βίον
διὰ τοῦ μαρτυρίου,
ἀνήλθες εἰς οὐρανὸν
ἐκεῖ ἔνθα τὸ πνεῦμα πνεῖ⁶.
Ἀπολαύων οὖν τὰ χαρίσματα τοῦ Πνεύματος,
πρέσβευε ὑπὲρ ἡμῶν,
ὅπως κατὰ χάριν μεθέξωμεν τούτων
ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ τῆς κρίσεως.

Δόξα. Ἦχος πλ. α'.

Ἐπικουρία τοῦ ζῶντος Θεοῦ
Ἐπικουρείων ἡδονικὰς δοξασίας ἀπέροισας.

Καὶ τῇ ἀληθῇ σοφίᾳ ἔλλαμψθεις
τὰς Στωϊκῶν ἀντιφάσεις⁷
ἐκ τῆς ψυχῆς σου ἀπέβαλες.
Καὶ γέγονας τῆς ὑπερθέου σοφίας καταγώγιον⁸
ἐν ἱερεῦσι καὶ μάρτυσι διακριθεὶς,
ἱερομάρτυς Διονύσιε.
Διὸ ἐπὶ τῇ μνήμῃ σου ἀγειρόμενοι⁹
ἀνυμνοῦμέν σε,
καὶ τὸν σὲ δοξάσαντα μεγαλύνομεν,
αἰτούμενοι παρὰ σοῦ
τὴν πρὸς Θεὸν μεσιτείαν
πρὸς σωτηρίαν
τῶν ψυχῶν καὶ τῶν σωμάτων ἡμῶν.

Εἰς τὸν Στίχον.

⁸Ἦχος πλ. α'. Χαίροις ἀσκητικῶν.

Πόλις τῶν Ἀθηνῶν ἡ κλεινὴ
ἐπὶ τῇ μνήμῃ σου ἐπαίρεται, ὅσιε,
καὶ χαίρει ἀβρυνομένη¹⁰
καὶ ἐγκαυχᾶται ἐν σοί,
ὅτι σὲ κατέχει ἀντιλήπτορα¹¹.
Ποιμάνας γὰρ ταύτην σὺ
συναπτοῖς πλείστοις ἔτεσι,
καὶ γαλουχήσας
καὶ ἐκθρέψας ἐν Πνεύματι,
ἐποδήγησας¹²
πρὸς Χριστὸν πλήθος ἄμετρον.
Πρέσβευε οὖν πρὸς Κύριον,
εὐχαῖς καὶ δεήσεσι
καὶ ἰκεσίαις ἀπαύστοις
διαφυλάττειν τὴν πόλιν σου
καὶ ταύτην οἰκοῦντας
ἐκ παντοίων νοσημάτων
καὶ περιστάσεων.

Στίχ. Τὸ στόμα μου λαλήσει σοφίαν
καὶ ἡ μελέτη τῆς καρδίας μου σύνεσιν.

Γόνος τῶν Ἀθηνῶν εὐκλεῆς
καὶ φιλοσόφων ὀπαδὸς ἐγκρατέστατος
ἀνῆλθες ὑπεραξίως
ἀναβαθμοὺς δικαστῶν
καὶ Ἀρείου Πάγου βῆμα κράτιστον.
Καὶ Παύλου ἀκήκοας

σθεναρὸν θεῖον κήρυγμα
δημηγορίαν,
Ἀθηναίους ξενίζουσαν,
ἐκδιδάσκουσαν
ἀληθῆ Θεὸν ἄγνωστον.
Τότε καὶ κατενύγη σου
ψυχὴ καὶ διάνοια
καὶ λογισμὸς καὶ καρδία
καὶ ὤκειώθη¹³ τὸν Κτίστην σου,
πρὸς ὃν ἐκολλήθης
καὶ προσήχθης μαρτυρῶ
διὰ τὴν πίστιν σου.

Στίχ. Στόμα δικαίου ἀποστάζει σοφίαν,
χείλη δὲ ἀνδρὸς ἐπίστανται χάριτας.

Παύλου τὴν διδαχὴν ἀσπασθεὶς
καὶ τὴν αὐτοῦ δημηγορίαν δεξάμενος
ἀπέρριψας εἰκασίας
καὶ δοξασμοὺς¹⁴ Στωϊκῶν
καὶ Ἐπικουρείων φληναφήματα.
Καὶ πόθῳ φλεγόμενος
ἐκμαθεῖν τὴν ἀλήθειαν
Ἱεροθέῳ
ἐναπέθηκας φρόνημα
καὶ ἐξέμαθες
παρ' αὐτοῦ πίστιν ἅπασαν.
Τότε κατεπιστεύθη σοι
Ἑλλάδος τὸ κόσμημα,
ἡ Ἀθηνῶν Ἐκκλησία,
ἣν θεαρέστως ἐποίμανας.
Αὐτὴν οὖν καὶ σκέπε
κραταιᾶ σου προστασία
ἀδιαλώβητον¹⁵.

Δόξα. Ἦχος πλ. β'.

Τὸν ἱεράρχην καὶ συμμύστην τῶν Ἀποστόλων,
τὸν θεῖον Διονύσιον,
δεῦτε, πιστοί, εὐφημήσωμεν.
Οὗτος γάρ, τὸν Χριστὸν
ἐν τοῖς αὐτοῦ κόλποις εἰσοικισάμενος,
ἦρε τὸν σταυρὸν αὐτοῦ ἀξίως
καὶ προστάς¹⁶ τῆς τῶν Ἀθηνῶν Ἐκκλησίας
ἠγάλωσεν ἑαυτὸν εἰς δόξαν Θεοῦ.

Τούτω προσατενίζοντες
ἐν τῷ περικειμένῳ νέφει¹⁷
τῶν Μαρτύρων τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ
ἐκβοῶμεν καὶ λέγομεν·
Ἰερομάρτυς ἀξιάγαστε,
μὴ διαλείψης πρεσβεύειν
ὑπὲρ ἡμῶν πρὸς Κύριον.

Καὶ νῦν. Θεοτόκε σὺ εἶ ἡ ἄμπελος...

Ἀπολυτίκιον. Ἦχος γ'. Θείας πίστεως.

Χαίρει ἔχουσα Ἀθηνῶν πόλις
ἀντιλήπτορα καὶ πολιοῦχον
τὸν πρωτεπίσκοπον αὐτῆς Διονύσιον,
Ἀρχιερέων λαμπρὸν ἐγκαλλώπισμα
καὶ τῶν μαρτύρων σεμνὸν ἐπικόσμημα¹⁸.
Ἀξιάγαστε, Χριστὸν τὸν Θεὸν ἰκέτευσθε
τηρεῖν ἡμᾶς καὶ πόλιν σου ἀπειράστον.

Θεοτοκίον. Σὲ τὴν μεσιτεύσασαν...

ΕΙΣ ΤΟΝ ΟΡΘΡΟΝ

Μετὰ τὴν α' Στιχολογίαν. Κάθισμα.

Ἦχος δ'. Ὁ ὑψωθείς ἐν τῷ Σταυρῷ.

Τὸν Ἰεράρχην τὸν σεπτὸν εὐφημοῦμεν,
τὸν καθαιρέτην τῶν εἰδώλων ὑμνοῦμεν,
ὅτι ἐκ πλάνης ἔσωσε λαὸν Ἀθηνῶν,
ἅπαντας πρὸς τὴν ἐπίγνωσιν
ἀγαγὼν ἀληθοῦς Θεοῦ
καὶ πρὸς τὴν εὐσέβειαν
τὸν λαὸν ὀδηγήσας.
Προσενεγκῶν δὲ ἑαυτὸν Θεῷ
θυσίαν ζῶσαν τὸ στέφος ἐδέξατο.

Θεοτοκίον.

Τὴν Θεοτόκον εὐλαβῶς ἀνυμνοῦμεν
καὶ μεγαλύνομεν αὐτὴν καὶ προσκυνοῦμεν,
ὅτι τὸ γένος ἔσωσε τοῦ πρώτου Ἀδάμ.
Ἔτεκε γὰρ τὸν τηρήσαντα¹⁹
κεφαλὴν τὴν τοῦ ὄφρατος
καὶ ἐλευθερώσαντα
ἐκ τῆς τούτου δουλείας.
Καὶ νῦν προσβλέπομεν πρὸς οὐρανὸν

εὐελπιστοῦντες οἰκῆσαι παραδείσον.

Μετὰ τὴν β' Στιχολογίαν. Κάθισμα.

Ἦχος δ'. Ταχὺ προκατάλαβε.

Θεὸν ποτὲ θνήσκοντα
ἐν τῷ Σταυρῷ καθορῶν
ὁ ἥλιος ἔκρυσεν
ἀπὸ προσώπου τῆς γῆς
φωτὸς τὴν λαμπρότητα.
Τότε καὶ ἀνεφάνει
ἐν πολλῇ ἀπορίᾳ·
Ἦ Θεὸς μέγας πάσχει,
ἢ τὸ πᾶν ἀπωλέσθη.
Αὐτὸν ποτὲ ἐν Ἀθήναις
ἠδέως ἐγνώρισας.

Θεοτοκίον.

Νεφέλαις συνέδραμον
σὺν Ἀποστόλοις ὁμοῦ
σεπτὸς Διονύσιος
καὶ Ἰερόθεος²⁰
κηδεύσαι σε, Δέσποινα.
Ἦνπερ καὶ καθορῶντες
τοῦ Υἱοῦ ταῖς ἀγκάλαις
ὑμνησαν θεαρέστως
ἐν φωναῖς θεοπεσιαῖς.
Σὺν τούτων ταῖς ἰκεσίαις
σῶσον τοὺς δούλους σου.

Μετὰ τὸν Πολυέλεον.

Ἦχος δ'. Ἐπεφάνης σήμερον.

Ἐν Ἀθήναις ἔλαμψας ὡς ποιμενάρχης
καὶ αὐτὰς κατηύθυνας πρὸς πίστιν τὴν πανα-
ληθῆ.

Διὸ τιμῶμεν τὴν μνήμην σου
οἱ ἐν τῷ Ἄστει οἰκοῦντες, πανεύφημε.

Θεοτοκίον.

Τὴν ἀρρήτως τέξασαν τὸν Θεὸν Λόγον
ἀνυμνοῦμεν ἅπαντες καὶ μεγαλύνομεν σεπτῶς,
ἐν προθυμίᾳ κραυγάζοντες·
Χαῖρε Παρθένε, ἡμῶν ἡ βοήθεια.

Οἱ Ἀναβαθμοί· «Ἐκ νεότητός μου...».

Προκειμενον· Τὸ στόμα μου λαλήσει σοφίαν
καὶ ἡ μελέτη τῆς καρδίας μου σύνεσιν.

Στίχ. Ἀκούσατε ταῦτα πάντα τὰ Ἔθνη.

Εὐαγγέλιον· 13ης Νοεμβρίου εἰς τὸν Ὁρθρον.

Μετὰ τὸν Ν'.

Δόξα. Ταῖς τοῦ Ἱεράρχου

Καὶ νῦν. Ταῖς τῆς Θεοτόκου.

Ἰδιόμελον. Ἦχος πλ. β'.

Ἀρείου Πάγου τὸ Βῆμα καταλιπὼν
τὸ ἱερόν τῆς Ἐκκλησίας Βῆμα κατέλαβες,
δικαστικὴν ἀνταλλάξας ἐσθῆτα
τῷ ἱερῷ ποδήρει

τῶν Λειτουργῶν τοῦ Ὑψίστου.

Διαφλεγείς δὲ τῷ πόθῳ τοῦ Ἰησοῦ

ἐν ταῖς ψυχαῖς πολλῶν τὸ φῶς Αὐτοῦ ἦναψας
καὶ εἶδωλα κατέρριψας.

Διὸ τῷ πυρὶ παρεδόθης

καὶ ὡς ἄρτος ἡδὺς τῷ Θεῷ προσηδέχθης.

Καθορῶν δὲ νῦν τὸν Ἀμνὸν

σὺν τοῖς Ἄνω Λειτουργοῖς,

μνημόνευε καὶ ἡμῶν

τῶν ἐν πίστει καὶ πόθῳ τελούντων τὴν μνήμην
σου.

Ὁ Ἱερεὺς· Σῶσον, ὁ Θεός, τὸν λαόν σου...

Εἶτα ὁ Κανὼν, οὗ ἡ ἀκροστιχίς·

Ἀθηνῶν ἀρχιθύτην ὕμνοις γεραίρω. Ἀμήν.

Ῥδὴ α'. Ἦχος δ'.

Ἀνοιξω τὸ στόμα μου.

Ἀξίως ὕμνησαί σε

ἐπιποθῶ, Διονύσιε,

ἀλλ' ὅμως ἠπόρημαι

ἀξιόους λόγους εὐρεῖν.

Ἴν' ὡς ἄριστα σὸν βίον ἱστορήσω,

διὸ ἐξαιροῦμαι τὴν σὴν συγκατάβασιν.

Θεὸν ποτὲ ἄγνωστον

σὺ λεληθότως ἀνίχνευες

καὶ τοῦτον ἐπέγνωκας

τοῦ Παύλου τῇ διδαχῇ

καὶ προσέδραμες αὐτῷ καὶ ἐκολλήθης

καὶ γέγονας μύστης Χριστοῦ²¹, Διονύσιε.

Ἡὺφράνθη τὸ πνεῦμά σου

καὶ ἐπλατύνθη διάνοια

Θεὸν ὡς ἐγνώρισας

ὑπερφυῆ, ἀληθῆ·

Καὶ ἐξήλωσας αὐτῷ ὁμοιωθῆναι

βιώσαι τε τούτου ζωῆν τὴν ἀκήρατον²².

Θεοτοκίον

Νηδύ σου, ἄχραντε,

ὁ Θεὸς Λόγος ἐσκήνωσεν,

ἐξ ἧς καὶ προσέλαβε

φύσιν τὴν βρότειον·

πλὴν ἀμίαντος ὠράθη ἡ θειότης,

Θεὸς τε καὶ ἄνθρωπος μείνας παντέλειος.

Ῥδὴ γ'. Τοὺς σοὺς ὕμνολόγους

Ὡς ἔγνωσ ὑπόστασιν τὴν θείαν

Χριστοῦ τοῦ ἀγνώστου σου Θεοῦ

ἐπλήσθη ἡ καρδία σου

καὶ ἔλαμψε διάνοια

καὶ ἐπληρώθη ἅπανα

σὴ βιοτή, Διονύσιε.

Νεκρὸς ὡς ὠράθη ἐπὶ ξύλου

Χριστὸς ὁ φιλόανθρωπος Θεός,

ἡ ἥλιος ἐσκότισται

καὶ πέτραι διερράγησαν·

τότε σὺ ἀνεφώνησας·

Θεὸς ἡ πάσχει ἡ τὸ πᾶν ὄλλυται.

Ἀρρήτως σκηνώσας ἐν ψυχῇ σου,

ποιήσας ἐκεῖ θείαν μονὴν

ὁ πανοικτίρμων Κύριος

τὴν σὴν ψυχὴν ἀνέφλεξε

καὶ ἅπαν σου κατέκτησε

τῆς διανοίας τὸ φρόνημα.

Θεοτοκίον.

Ῥημάτων τοῦ Θεοῦ Ἀρχαγγέλου

ὡς ἤκουσας πάλαι ἐν Ναζαρετ

σαυτὴν Θεῷ ὑπέταξας

καὶ τοῦτον ἐμεγάλυνας

καὶ ταπεινῶ φρονήματι

προσαπεδέξω τὴν κλήσιν σου.

Κάθισμα.

Ἦχος πλ. δ'. Τὴν Σοφίαν καὶ Λόγον.

Ἄθηνῶν πολιοῦχον καὶ πρεσβευτήν,
Δικαστῶν τὸν προστάτην καὶ πρεσβευτήν,
ἀξίως τιμῶμέν σε
καὶ ὠδαῖς μεγαλύνομεν,
ὅτι ἐν πᾶσιν ἔστης
τὸ ἄριστον πρότυπον,
τὸ λόγῳ τε καὶ πράξει
βιῶσαν ἐν χάριτι.
Ὅθεν καὶ προβαίνη
πρὸ ἡμῶν ἀοράτως
ὡς θεῖον ὑπόδειγμα
καὶ τῆς πίστεως ἔρεισμα,
ἱερὲ Διονύσιε.
Πρέσβευε οὖν Χριστῷ τῷ Θεῷ,
ὅπως μεθεξώμεν τούτων τῆς χάριτος,
οἱ γεραίροντες
κατὰ χρέος τὴν μνήμην σου.

Θεοτοκίον.

Γαβριὴλ κατεμήνυσε θαυμαστῶς,
ὅτι μέλλεις συλλήψει ἐν σοὶ γαστρὶ
τῆς δόξης τὸν Κύριον,
τοῦ Πατρὸς τὸν συνάναρχον,
τὸν πρὸ ἡλίου ὄντα
καὶ πάσης τῆς κτίσεως,
τὸν προανάρχως φύντα
καὶ Πνεύματι σύνθρονον.
Ὅθεν ἀνυμνοῦμεν
τὴν σεπτὴν ἐκλογὴν σου
καὶ χεῖλεσι κράζομεν·
Χαίρε θρόνε ὀλόφωτε,
ἰοστέφανε, πάγχρυσε.
Πρέσβευε τῷ σῷ οὖν Υἱῷ,
ἡμαρτηκόσι δωρήσασθαι ἄφεσιν
καὶ γὰρ ἔχομεν
τὴν σὴν χρεῖαν οἱ δοῦλοι σου.

Ῥδὴ δ'. Ὁ καθημένοσ ἐν δόξει.

Χαίρων ἤκουσας τοῦ Παύλου
διαπρύσιον κήρυγμα
σὺν Ἱεροθέῳ,

ἄμα γυναικὶ τῇ Δαμάριδι
καὶ ἐκολλήθης ἐκείνῳ,
Διονύσιε,
καὶ ἀνέκραξες·
Δόξα τῇ δυνάμει σου, Κύριε.

Ἰερὸν Δικαιοσύνης
ὡς κατέχων λειτούργημα
ἐν Ἀρειῷ Πάγῳ
ἔστης σπερμολόγον ἐνωτίσασθαι·
καὶ ἠκροάσθης καὶ ἔγνωσ
Θεὸν ἄγνωστον,
καὶ ἀνέκραξες·
Δόξα τῇ δυνάμει σου, Κύριε.

Θύων παύσας τοῖς εἰδώλοις,
ἱερὲ Διονύσιε,
ἔγνωκας θυσίαν
Σώματος τιμίου καὶ Αἵματος
τοῦ ὑπὲρ πάντων τυθέντος
ὥσπερ σφάγιον,
καὶ ἀνέκραξες·
Δόξα τῇ δυνάμει σου, Κύριε.

Θεοτοκίον.

Ἐπερ πάντα τοὺς ἀνθρώπους
ὑπερτέρα σὺ πέφυκας,
διόπερ ἐπελέγησ
ἐνδον τὸν Θεόν σου εἰσδέξασθαι·
καὶ τὸ μυστήριον τοῦτο
κατενόησας
καὶ ἀνέκραξες·
Δόξα τῇ δυνάμει σου, Κύριε.

Ῥδὴ ε'. Ἐξέστη τὰ σύμπαντα.

Τελεῖν τὰ μυστήρια, κηρύττειν τὴν εὐσέβειαν
ἔργον σου κατέστησας, θεόφρον·
θηρεῦειν ἔτι τοὺς τῶν εἰδώλων πιστούς,
τόξῳ τῆς ἀγάπης τοῦ Χριστοῦ,
μέλημα νυχθήμερον,
Ἱεράρχα, πεποιήκας.

Ἡ χάρις τῶν λόγων σου, ὁ ζῆλος τε τῶν ἔργων
σου

ἤνεγκαν καρποὺς πολλαπλασίους·
καὶ προσετέθη εἰς τὸ σὸν Ποίμνιον

πλήθος φιλοσόφων Στωϊκῶν,
ἅμα Ἐπικούρου τε
καὶ Χρισίππου τὸ πλήρωμα.

Ναοὺς σὺ ἐδόμησας, εὐκτήρια ἀνίδρυσας
εἰς τὸ ἀγιάζειν Θεὸν ζῶντα,
τὸν ἐνοικοῦντα τε καὶ ἐδρεύοντα
ἐν ταῖς ἐκκλησίαις ταῖς Αὐτοῦ,
καὶ γε οὐκ ἀπέχοντα
τῶν ναῶν τῶν πιστῶν Αὐτοῦ²³.

Θεοτοκίον.

Ἵπὲρ τὰ ὀρώμενα, ὑπὲρ καὶ τὰ νοούμενα
ὁ τόκος σου, Παρθένε, καθωράθη,
δι' οὗ ἠγνίσθη ἡ φύσις ἅπασα
ἔμψυχος καὶ ἄψυχος ὁμοῦ,
ἅμα ὡς ἠδόκησε
ἐνοικῆσαι ἐν μήτρᾳ σου.

Ῥδὴ 5'. Τὴν θείαν ταύτην.

Μήτηρ Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν
ἀκούσας ὅτι ἔξι σωματικῶς
ὁ Διονύσιος
ἀπῆλθεν εἰς Ἱερουσαλήμ
ιδεῖν αὐτὴν ποθήσας
ὁ τρισμακάριστος.

Νέαν Μοῆσιν παρ' αὐτῆ εὐρῶν
ἀκήκοε θεσπέσια ῥήματα
περὶ τοῦ Ἰησοῦ,
ἃ συνετήρει ἡ ἄμεμπτος
ἐν τῇ αὐτῆς καρδίᾳ
ἀπαραχάρακτα.

Ὅρῶν τὸ κάλλος τὸ ἄρρητον,
ὄρῶν τὸ μεγαλεῖον τὸ ἄφατον
τῆς Θεομήτορος,
φρίπτων καὶ τρέμων ἐβόησε·
Θεοῦ μητέρα εἶναι
τὴν ἀπειρογάμον.

Θεοτοκίον.

Ἰδοὺ σοι, χαῖρε, ἐκραύγασε
φωνῇ ὁ Γαβριὴλ ὡς ἑώρακε
σὲ τὴν πανάχαρτον,
ἣν προεμήνυε ἔσσεσθαι

Θεοῦ μητέρα ὄντως
ἀπερινόητον.

Κοντάκιον.

Ἦχος πλ. δ'. Τῆ ὑπερμάχῳ στρατηγῷ.

Τῶν Ἀθηναίων πᾶς ὁ Δῆμος εὐφημήσωμεν
τὸν Ἱεράρχην τὸν κλεινὸν καὶ πολυθαύμαστον,
ὅτι πρῶτος ποιμενάρχης ἡμῶν κατέστη.
Καὶ ὡς ἔχει τὸ προβάδισμα τῆς πίστεως,
οὕτως ἔλαβε καὶ πρῶτος τὸ μαρτύριον.
Διὸ κράζομεν· Χαῖρε μάρτυς πρωτόαθλε.

Ὁ Οἶκος. Ἄγγελος πρωτοστάτης.

Ἄριστος οἰκονόμος
τοῦ Χριστοῦ ἀνεδείχθης
τῆς πάλαι Ἀθηνῶν Ἐκκλησίας.
Καὶ ὡς ἐγένου αὐτῆς Ποιμῆν
πρῶτος κατὰ τάξιν,
σαυτὸν ἠγάλωσας
κηρῦσσων καὶ ποδηγετῶν.
Διὸ βοῶμεν πρὸς σε ταῦτα·

Χαῖρε, ὁ γνοὺς τὸν Θεὸν διὰ Παύλου,
Χαῖρε, ὁ δοὺς εἰς αὐτὸν τὰ πάντα.
Χαῖρε, ὅτι Ἄρειον Πάγον κατέλιπες,
Χαῖρε, ὅτι ἅγιον Βῆμα κατέλαβες.
Χαῖρε, ὅτι σὺ ἐβίωσας τὸν κανόνα τὸν χρυσοῦν,
Χαῖρε, ὅτι σὺ ἐμόχθησας διὰ ποιμνιον τὸ σόν.
Χαῖρε, ὅτι τὸ πλήθος τῶν εἰδώλων καθεῖλες
Χαῖρε, ὅτι τὸ σκότος τὸ τῆς πλάνης ἀπῆρες²⁴.
Χαῖρε, ποιμῆν ψυχῶν, ἀκατάβλητε,
Χαῖρε, πατὴρ πιστῶν, ἀδαπάνητε.
Χαῖρε, ὁδὸν σωτηρίας γνωρίσας,
Χαῖρε, ὁδὸν μαρτυρίου βαδίσας,
Χαῖρε, μάρτυς πρωτόαθλε.

Συναξάριον.

Τῆ γ' τοῦ αὐτοῦ Μηνός, μνήμη τοῦ ἁγίου
ἐνδόξου, ἱερομάρτυρος Διονυσίου, πρώτου Ἐπι-
σκόπου Ἀθηνῶν.

Στίχ. Ἐρωτι φλεγόμενος τοῦ σοῦ Δεσπότου,
τῆ φλογὶ παρέδωκας σαυτὸν ἠδέως.

Τρίτη Ὀκτωβρίου θάναε Διονύσιος²⁵.

Οὗτος, πλούτῳ καὶ δόξῃ καὶ συνέσει καὶ σοφίᾳ

τῶν ἀπάντων ὑπερέχων, τῶν ἐν τῷ Ἀρείῳ Πά-
γῳ βουλευτῶν εἷς ἦν· καὶ ἀγρευθεὶς ὑπὸ τοῦ με-
γάλου Παύλου, καὶ βαπτισθεὶς, χειροτονεῖται
Ἐπίσκοπος, τὰ ἀπόρητα μυηθεὶς ὑπὸ τοῦ σο-
φοῦ Ἱεροθέου.

Ἦν δὲ κατὰ τὸν σωματικὸν τύπον, τὸ μέγεθος
μέσος, ἰσχνός, λευκός, ὑπαχρὸς, ὑπόσιμος τὴν
ρίνα, ὀφρῦς συνεσπασμένους, κοῖλος τοὺς ὀ-
φθαλμούς, ὧτα μεγάλα ἔχων, πολίος, κομήτης,
μετριῶς βαθυνόμενος τὴν ὑπὴνην, ἀραιὸς τὴν
ἔκφυσιν τοῦ γενείου, ἡρέμα προγάστωρ, μακρυ-
δάκτυλος ταῖς χερσίν. Ἡ δὲ σύναξις αὐτοῦ τε-
λεῖται ἐν τῇ ἀγιωτάτῃ μεγάλῃ Ἐκκλησίᾳ.

Ταῖς αὐτοῦ πρεσβείαις, Χριστὲ ὁ Θεός, ἐ-
λέησον καὶ σῶσον ἡμᾶς. Ἀμήν.

Ῥοδὴ ζ'. Οὐκ ἐλάτρευσαν.

Σὲ τὸν πάγκαλον
ποιμένα καὶ Διδάσκαλον καὶ θεῖον ρήτορα
ὀρῶμεν οἱ γηγενεῖς
νεφέλαις ὀχούμενον καὶ ὀδηγούμενον
εἰς ἐξόδιον
τῆς μόνης Θεομήτορος
ἐν Γεθσημανῇ χωρίῳ.

Γέρας ἔπρεπε
τῇ ζέσει τῆς ἀγάπης σου, ὦ Διονύσιε,
ὑπὲρ μητρὸς Ἰησοῦ·
διὸ κατηξίωσε, ὦ τρισμακάριε,
εἰς τὴν Κοίμησιν
παρευρεθῆναι σώματι
ἅμα²⁶ σὺν τοῖς Ἀποστόλοις.

Ἐπαιρόμενος
νεφέλαις καὶ ὀχούμενος ἤλθες, θεόσοφε,
χωρίῳ Γεθσημανῇ
καὶ ὕμνησας κάλλιστα τὴν ὑπερύμνητον
καὶ προέπεμψας
σὺν Ἀποστόλοις ἅπασιν
εἰς Υἱοῦ αὐτῆς ἀγάλας.

Θεοτοκίον.

Ρῆμα ἄρρητον
τοῖς χεῖλεσί μου ἔρχεται, Θεοχαρίτω·
φρικτὸν γὰρ ἐν σῇ γαστρὶ
τετέλεσται, Δέσποινα, διπλοῦν μυστήριον,

ὅτι ἔτεκες
τὸν ἐν δυοῖ ταῖς φύσεσι
Θεὸν Λόγον ὀραθέντα.

Ῥοδὴ η'. Παῖδας εὐαγεῖς.

Ἄριστος ποιμὴν καὶ ἱεράρχης
ψυχῶν οἰκονόμος θεοπόνητος²⁷
ὠφθης, Διονύσιε,
τῷ ποιμανορίῳ σου²⁸
γυμνάζων εἰς εὐσέβειαν, ζηλῶν τὰ κρείττονα,
τὰ εἰδῶλα καθαίρων ἐκ βάθρων,
θέμεθλα στηρίζων
Χριστοῦ τῆς Ἐκκλησίας.

Ἴθυνας²⁹ ὁδὸν πρὸς τὸν Σωτῆρα
προβάλλων σὺν βιοτήν, ὦ Διονύσιε,
ἦρες τὴν ἀσέβειαν,
προέβαλες εὐσέβειαν,
τὴν ἀρετὴν ἐδίδαξας ἐνθέῳ πνεύματι,
δι' ἧς ἡ τῶν πιστῶν ἀνυψώθη
ἔκπτωτος οὐσία
ἀρρήτῳ εὐσπλαγχνίᾳ.

Ρῦμα³⁰ καὶ προπύργιον ὠράθης,
ὀχύρωμα ἀρετῆς ἀπαραβίαστον
τῷ ποιμανορίῳ σου,
θεῖε Διονύσιε,
καὶ πάντας διεφύλαξας τῶν προσβολῶν τοῦ
ἐχθροῦ

μιμούμενος τὸν καλὸν σου Ποιμένα,
πάντας ἀσφαλιζων
τῇ ποιμνῇ σου, θεόφρον.

Θεοτοκίον.

Ῥοδὴ θ'. Μαρία Θεοτόκε,
Θεὸν τε καὶ ἄνθρωπον ἐν μήτρᾳ σου
τῷ Πατρὶ συνάναρχον.
Πνεύματι ὁμότιμον,
τὸν τὰς ψυχὰς καθαίροντα, σώματα σώζοντα,
ἀμφοτέρω μορφοῦντα ἀφράστως³¹
καὶ θεοποιούντα,
Παρθένε, κατὰ χάριν.

Ῥοδὴ θ'. Ἄπας γηγενής.

Ἄγρυπνος φρουρὸς
ἐδείχθης ποιμνίου σου, ὦ Διονύσιε,

ὄθεν καὶ ἀπέλαβες
αὐτοῦ ἀγάπης τε καὶ σεβήματος³².
Ὅμως σκληροὶ διώκται σου πυρᾷ παρέδοσαν³³
τὸ σὸν σῶμα,
διαλογιζόμενοι
συγκαῆναι ὁμοῦ καὶ τὸ ἔργον σου.

Μένος κατὰ σοῦ
διώκται σου πνέοντες, ὦ Διονύσιε,
τῷ πυρὶ παρέδοσαν
σεπτὸν σου σῶμα θυσίαν ἄμωμον,
ὅπερ σὺ πρὶν ἐσταύρωσας
ἐν τοῖς τοῦ κόσμου τερπνοῖς
πρὸς τὴν ἄνω
πορείαν φερόμενος
ἐξ ἀγάπης Χριστοῦ καὶ φλογώσεως.

Ἦκουσας τὸ «εὐ,
ἐργάτα πανάξιε καὶ δοῦλε ἔμπιστε»,
παρὰ τοῦ Κυρίου σου
καὶ τῷ στεφάνῳ ἐστέφθη σὴ κορυφῇ
καὶ τοῖς χοροῖς ἠρίθμησαι τοῖς τῶν Ἁγίων,
σοφέ,

ὄθεν πάντες
πόθῳ ἐορτάζομεν
καὶ γεραίρομεν τὴν θεῖαν μνήμην σου.

Θεοτοκίον.

Νεῦσον³⁴ πρὸς ἡμᾶς,
Παρθένε, πανάμωμε, ἐλέους ἄβυσσος
καὶ τὴν σὴν βοήθειαν
παράσχου πᾶσι τοῖς αἰτουμένοις σε·
ἐκ σοῦ γὰρ ἐκδεχόμεθα πάντες βοήθειαν
τὴν τε ρῦσιν
καὶ σφαλμάτων ἄφεσιν·
σὺ γὰρ πάντων ὑπάρχεις βοήθεια.

Ἐξαποστειλάριον.

Ἦχος β'. Τοῖς Μαθηταῖς συνέλθωμεν.

Τὸν θεῖον Διονύσιον Ἀθηνῶν τὸν προστάτην
καὶ πολιοῦχον κράτιστον, ἀντιλήπτορα θεῖον,
ἀνυφημοῦμέν σε πάντες πόθῳ καὶ κατὰ χρέος,
καὶ ἐκζητοῦμεν σώζεσθαι τὸ κλεινὸν ἡμῶν ἄστρ
ἐκ συμφορῶν καὶ παντοίων νόσων τε καὶ κιν-
δύνων.

Σὺ γὰρ ὑπάρχεις πάντοτε ἡ ἡμῶν σωτηρία.

Θεοτοκίον

Γεθσημανῇ ἐφέστηκε δωδεκὰς Ἀποστόλων
καὶ θεῖος Διονύσιος, Ἱερόθεος ἅμα,
ἐξοδιᾶσαι σὸν σκήνος ὡς ψυχὴ σου ἀπέπτη
καὶ πρὸς Υἱὸν μεθέστηκε, Παναγία Παρθένε,
σεμνοπρεπῶς, ὡς σεμνῶς ἐβίωσας ἐν τοῖς κάτω.
Καὶ γὰρ τοῦ Λόγου γέγονας ἐπουράνιος θρό-
νος.

Εἰς τοὺς Αἴνους.

Ἰστώμεν στίχους δ' καὶ ψάλλομεν τὰ ἐξῆς
Προσόμοια.

Ἦχος β'. Ποίους εὐφημιῶν.

Ποῖον ἐγκωμιῶν στέφανον
καταπλέξωμεν τῷ Ἱεράρχῃ
τῷ ἐν ταῖς Ἀθήναις βιώσαντι
καὶ ἐπιδεξιῶς ποιμάναντι
τὴν τῶν Ἀθηναίων Ἐκκλησίαν!
Αὐτῆς, πρῶτος ἱεράρχης ἀναδέδεικται·
πρὸς δέ, πρῶτος καὶ ἐν μάρτυσιν γινώσκεται.
Οὗτος πρὸς τούτοις ἀξίως
τῇ σεπτῇ Κοιμήσει
Θεοτόκου παρευρεθεῖς
ὑμνήσεως ἤρξατο
μετέχων θείας αἰνέσεως.

Ποίους μελωδικοῖς ἄσμασι
καταστέψωμεν τὸν Ἱεράρχην,
τὸ τοῦ Κορυφαίου ἐκβλάστημα
καὶ Ἱεροθέου ἀνάθρεμμα,
Ἀθηνῶν τὸν μέγαν ἀρχιθύτην!
Τὸ μὲν, ὡς ναοὺς εἰδώλων καταρροίαντι,
τὸ δέ, ὡς ναοὺς Χριστοῦ ἐμψύχους κτίσαντι.
Ἔδει γὰρ πνεύματος πόλει
τὸ Πνεῦμα οἰκῆσαι,
τὸ Πατρὶ συνδημιουργόν,
Υἱῷ τε ὁμότιμον,
σκηνώσαι καὶ μείναι ἔνοικον.

Ποίους ὑμνωδιῶν μέλεσιν
εὐφημήσωμεν τὸν Ποιμενάρχη,ν,
τὸν ἀναλωθέντα τῷ σώματι
καὶ δαπανηθέντα τῷ πνεύματι·
ἑαυτὸν ὡς πρότυπον διδόντα!

Ὅν Παῦλος ἠνεγκεν εἰς φῶς καὶ τὴν Ἀλήθειαν

καὶ σκεῦος ἐκλογῆς γνησίας ἀπειργάσατο.
 Γέγονε γὰρ πᾶσι τὰ πάντα,
 ἵνα πάντα σωσῇ
 ἐπηρείας τῆς τοῦ Σατάν.
 Διὸ γέρας εἴληφε
 προθύμως καὶ τὸ μαρτύριον.

Ποῖον ἐγκωμιῶν ἔπαινον
 ἀπονεύωμεν τῷ Διδασκάλῳ,
 τῷ ποτὲ Δικαίου καυχῆματι
 καὶ τῶν δικαστῶν καλλωπίσματι,
 τῷ τὰ νῦν Πνυκί προσαναβάντι,
 ἀκοῦσαι, ἃ ὁ «σπερμολόγος» ἔδει λέγεσθαι
 καὶ γνῶναι, Χριστοῦ ταφὴν καὶ τὴν ἀνάστασιν.
 Ἐμελλε γὰρ ταῦτα πάντα αὐτὸν συγκλονίσει
 καὶ εἰς δρόμον παναληθῆ
 ἐλκῦσαι αὐτοῦ ψυχὴν
 καὶ σῶσαι αὐτοῦ τὴν ὑπαρξιν.

Δόξα. Ἦχος πλ. β'.

Ὁ ἀληθὴς Θεὸς
 οὐκ ἐν χειροποιήτοις ναοῖς κατοικεῖ,
 οὐδὲ ὑπὸ χειρῶν ἀνθρώπων θεραπεύεται,
 προσδεόμενός τινος³⁵.
 Τοῦτο μαθὼν ὑπὸ τοῦ Παύλου, Διονύσιε,
 ἔθηκας τὴν ψυχὴν σου
 εἰς κατοίκησιν Αὐτοῦ.
 Καὶ πολλοὺς υἱοὺς καὶ θυγατέρας ἀναδειξας
 ἐκίνησας τὴν ὀργὴν
 τοῦ Ἄρχοντος τοῦ σκότους.
 Καὶ συμβουλία τούτου
 τῷ πυρὶ παρεδόθης.
 Καθαρθεῖς δὲ καὶ λάμπας
 ὡς χρυσὸς ἐν χωνευτηρίῳ
 προσετέθης ταῖς λαμπηδόσι τοῦ οὐρανοῦ.
 Καὶ νῦν, λειτουργῶν εἰς τὸ ἄνω θυσιαστήριον,
 πρέσβευε ὑπὲρ ἡμῶν πρὸς Κύριον.

Καὶ νῦν. Θεοτόκε σὺ εἶ ἡ ἄμπελος...

ΕΙΣ ΤΗΝ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΝ

Ἀπόστολος καὶ Εὐαγγέλιον τοῦ Ἁγίου.
 Κοινωνικόν· Εἰς μνημόσυνον.

Μεγαλυνάριον.

Πρῶτος Ἀθηναίων Ἀρχιερεὺς,

πρῶτος τε καὶ μάρτυς γεγονέναι ἀξιοθεῖς,
 ὑπὲρ ἡμῶν ἀπάντων
 ποιῶ σὴν ἰκεσίαν
 Θεῶ, θερμαῖς λιταῖς σου,
 ὦ Διονύσιε.

Δίστιχον

Δέξαι τὸν ὕμνον ἀδεξίου σου ψάλτου,
 ὃν σοι προσφέρει ἐκ βαθέων καρδίας.

1. συλλαμβάνω = ἐννοῶ, καταλαμβάνω.
2. ἄμα = συγχρόνως.
3. αἰδιος = αἰώνιος.
4. ἐπιφέρωμαι = ἄγομαι εἰς τινα.
5. Βλ. Πράξ. ιζ' 16.
- 5α. Βλ. Α' Κορ. γ' 5-7.
6. Βλ. Ἰω. γ' 8.
7. «Στωϊκῶν ἀντιφάσεις»: ἔργον Πλουτάρχου.
8. Καταγόγιον = Κατάλυμα.
9. ἀγειρόμενοι = συναθροισζόμενοι.
10. ἀβρύνω = καμαρώνω.
11. ἀντιλήπτωρ = βοηθός, ἀρωγός, προστάτης.
12. ποδηγέω -ῶ = κατευθύνω, ὀδηγῶ.
13. οἰκειοῦμαι = πτώμαι τὴν φιλίαν τινός.
14. Ἡ λέξις *δοξασμός* ἀπαντὰ παρὰ τῷ Στωϊκῷ Χρυσόππῳ (240 π.Χ.) ἐν 2, 107. Ὁμοίως ἐν Συμμάχῳ ἐρημη-
 νευτῆ τῆς Π.Δ. (200 μ.Χ.) (Ἦσ. ιγ' 3).
15. ἀδιαλώβητος = ἀβλαβής.
16. προστάς = μετοχὴ ἀορ. β' τοῦ προϊσταμαι =
 εὐρίσκειν ἐπὶ κεφαλῆς.
17. Πρβλ. «τοσοῦτον ἔχοντες περιεκείμενον ἡμῖν νέφος
 μαρτύρων» (Ἐβρ. ιβ' 1).
18. Ἐπικόσμημα = στόλισμα.
19. «Αὐτός σου τηρήσει κεφαλὴν καὶ σὺ τηρήσεις αὐ-
 τοῦ πτέρναν» (Γεν. γ' 15).
20. Ὡς παραστάς εἰς τὴν Κοίμησιν τῆς Θεοτόκου ἐν
 νεφέλαις μνημονεύεται εἰς «Ψευδοδιονύσιον» (Περὶ τῶν
 θείων ὁραμάτων κεφ. Γ').
21. Πρβλ. τὸ «Διὸς Ἰδαίου μύστης», ἐν Εὐριπίδου ἀ-
 ποσπάσμασι 472, 10.
22. ἀκήρατος = ἄσπιλος, ἀμόλυντος.
23. «Καὶ γε σὺ μακρὰν ἀπὸ ἐκάστου ἡμῶν ἀπέχοντα»
 (Πράξ. ιζ' 27).
24. ἀπαίρω = ἀπομακρύνω, ἀποσύρω τι ἀπὸ τινος.
25. πρβλ. τὸ «Ἰανουαρίοιο θάνας, Βασίλειε πρώτη».
26. ἄμα = συγχρόνως.
27. θεοπόνητος = ὁ ὑπὸ Θεοῦ κατασκευασθεῖς.
28. ποιμανόριον = ποιμνιον.
29. ἰθύνω = εὐθυγραμμίζω, καθοδηγῶ, κατευθύνω.
30. ῥῦμα = ὄχρῳμα.
31. ἀφροσῶς = ἀπροσοδοκῆτος.
32. σέβημα = ἀντικείμενον σεβασμοῦ καὶ λατρείας,
 τὸ σέβασμα.
33. ἀορ. Β'.
34. νεύω = προσκλίνω, κύπτω, σκύβω.
35. Πράξ. ιζ' 24-25.

ΠΡΩΤΟΠΡΕΣΒΥΤΕΡΟΣ ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΜΑΝΤΖΟΥΝΕΑΣ (†)

«... Προσεληλύθατε... ἐκκλησίᾳ πρωτοτόκων ἐν οὐρανοῖς ἀπογεγραμμένων, καὶ κριτῇ Θεῷ πάντων, καὶ πνεύμασι δικαίων τετελειωμένων» (Ἑβρ. ιβ' 23).

Ἐνα ἀγαπητὸν ἀδελφὸν καὶ συλλειτουργὸν μας προπέμπομεν σήμερον πρὸς τὴν θριαμβεύουσαν Ἐκκλησίαν τῶν «ἐν οὐρανοῖς ἀπογεγραμμένων», ὅστις ἐκλήθη ἀπὸ χθὲς νὰ παραστῇ τῷ «κριτῇ Θεῷ πάντων» καὶ προσευχόμεθα διὰ τὴν ἀνάπαυσιν αὐτοῦ «μετὰ πνευμάτων δικαίων τετελειωμένων». Τὸν πρωτοπρεσβύτερον Εὐάγγελον Μαντζουνέα.

Ἡ Μόνιμος Συνοδικὴ Ἐπιτροπὴ ἐπὶ τῶν Νομοκανονικῶν ζητημάτων κηδεύει τὸν γραμματέα της. Ὁ πρόεδρος δὲ αὐτῆς ἀνέπεμψε, μετὰ τῶν ἀδελφῶν συνεπισκόπων καὶ συμπρεσβυτέρων, τὰς ἐξοδίους εὐχάς. Καὶ συλλυπεῖται μετ' αὐτῶν τὴν σεμνὴν πρεσβυτέραν τοῦ μεταστάντος καὶ τοὺς λοιποὺς «οἰκογενεῖς» αὐτοῦ.

Γόνος τῆς εὐάνδρου καὶ ἡρωϊκῆς Μάνης. Κληρικὸς ἱεροπρεπῆς καὶ σεβάσιμος ὁ π. Εὐάγγελος. Ἐζησεν ἐν Κυρίῳ. Εἰργάσθη ἱερατεύων τῷ Κυρίῳ. Καὶ ἐκοιμήθη ἐν Κυρίῳ. Ἐγνώριζε καλῶς τὸν θεόπνευστον λόγον τοῦ Ἀποστόλου· «Ἐάν τε ζῶμεν, τῷ Κυρίῳ ζῶμεν, ἐάν τε ἀποθνήσκωμεν, τῷ Κυρίῳ ἀποθνήσκομεν· ἐάν τε οὖν ζῶμεν, ἐάν τε ἀποθνήσκωμεν, τοῦ Κυρίου ἐσμέν».

Καὶ διὰ τοῦτο ἐξῆσε μὲ γνώμονα τὸν νόμον καὶ τὸ θέλημα τοῦ Κυρίου. Καὶ ἐπεδίωκε καὶ ἔπραττεν «ὅσα σεμνά, ὅσα δίκαια, ὅσα ἀγνά, ὅσα προσφιλή, ὅσα εὐφημα», κατὰ τὴν ἐντολήν, «εἴ τις ἀρετὴ καὶ εἴ τις ἔπαινος, ταῦτα λογίζεσθε... καὶ ταῦτα πράσσετε» (Φίλιπ. δ' 8-9).

Ἠγάπησεν ἐκ νεότητος αὐτοῦ τὸν Θεὸν καὶ τὴν Ἐκκλησίαν. Ἐσπούδασε τὴν ἱερὰν Ἐπιστήμην τῆς Θεολογίας καὶ διηύρυνε τὰς σπουδὰς του εἰς τὸ ἐξωτερικὸν — ἐν Γερμανίᾳ — ἐπιδοθεὶς εἰδικώτερον εἰς τὸ Κανονικὸν καὶ Ἐκκλησιαστικὸν Δίκαιον.

Πρωτίστως ὅμως ἡ λειτουργικὴ ζωὴ τῆς Ὁρθοδόξου ἡμῶν Ἐκκλησίας εὗρεν ἐν τῷ προσώπῳ του τὸν πιστὸν θεράποντα καὶ ζη-

λωτὴν ἱερέα καὶ λειτουργὸν τοῦ Ὑψίστου. Ὁ ἱερός οὗτος Ναός τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου — «Χρυσοσπηλαιωτίσσης» — ἐγνώρισεν ἐπὶ πολλὰ ἔτη τὸν ζῆλόν του καὶ τὴν πιστὴν διακονίαν αὐτοῦ.

Περαιτέρω δὲ ἡ Διοίκησις τῆς Ἐκκλησίας ἀπέκτησεν ἐργάτην ἔμπειρον, στέλεχος ἱκανὸν νὰ πλαισιώσῃ τὰς Ὑπηρεσίας τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, εἰς τὸν τομέα τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Δικαιοσύνης, ἐπιλέξασα αὐτὸν ὡς Γραμματέα τῶν Ἐκκλησι. Δικαστηρίων καὶ ἀξιοποιήσασα τὴν προσφορὰν του, ἐν τῇ μερίμνῃ αὐτῆς διὰ τὴν ἐδραίωσιν τῆς Κανονικῆς Τάξεως. Καὶ ἐτοποθέτησε τοῦτον Γραμματέα τῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τῶν Νομοκανονικῶν, Δογματικῶν καὶ Ἠθικολογικῶν ζητημάτων.

Ὁ ἀείμνητος ὑπῆρξε «περισσοτέρως ζηλωτῆς τῶν πατρικῶν παραδόσεων». Εἰς τὴν

έν λόγῳ Συνοδικῆν Ἐπιτροπὴν εἰσηγεῖτο τὰ δέοντα μετὰ γνώσεως καὶ ὑπευθυνότητος.

Δυνάμεθα δὲ νὰ βεβαιώσωμεν, ὡς Πρόεδρος αὐτῆς, ὅτι ἐστόχευε σταθερῶς εἰς τὴν ἀκριβῆ τήρησιν τῶν Ἱερῶν Κανόνων. Καί, ὅπου ἔκρινεν ὅτι ἐγγωρεῖ, προσεχώρει εἰς τὴν χρῆσιν τῆς Ἐκκλησιαστικῆς «οἰκονομίας», μετὰ φειδοῦς — ὁμολογοῦμεν — καὶ ἐν πνεύματι καὶ προσπάθειά συγκρασημοῦ τῆς Κανονικῆς ἀκριβείας μετὰ τῆς λελογισμένης «οἰκονομίας», κατὰ τὴν ἀποστολικὴν παραγγελίαν· «τὸ ἐπιεικὲς ὑμῶν γνωσθήτω πᾶσιν ἀνθρώποις», ἀλλὰ καὶ κατ' αὐτὴν ταύτην τὴν κανονικὴν ἐπιταγὴν — μᾶλλον παραχώρησιν — «ἵνα μὴ τὸ στύφον» τῆς αὐστηρότητος συντριψῆ τὸν παραβάτην, ἀποφευχθῆ ὁμως καὶ ἡ ἐξ ἀμέτρου ἐπιεικειᾶς χαλάρωσις τῆς ἠθικῆς καὶ ἐκκλησιαστικῆς πειθαρχίας· καὶ «ἀπολείται» — ἀντὶ νὰ οἰκοδομηθῆ — «ὁ ἀσθενῶν ἀδελφὸς» καὶ ἔνοχος κανονικοῦ παρπτώματος.

Ὁ μακαριστὸς ἀδελφὸς καὶ συλλειτουργὸς μας δὲν ὑπέστησε καὶ εἰς συγγραφικὰς ἐπιδόσεις. Αἱ εἰδικαὶ γνώσεις καὶ μελέται του τὸν ἐνεφάνιζον ἱκανὸν γνώστην τοῦ Κανονικοῦ καὶ τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Δικαίου. Διέθετε δὲ καὶ σχετικὴν νομικὴν ἀντίληψιν καὶ συγκρότησιν. Καὶ εἶχε τὸ θάρρος καὶ τὴν τόλμην νὰ ὑποβάλλῃ τὰ συγγράμματά του ὡς ὑποψήφιος Καθηγητῆς τοῦ Ἐκκλησ. Δικαίου εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τῆς Θράκης. Καὶ ἐκεῖ μὲν δὲν προεκρίθη. Ἐδίδαξεν ὁμως ἐπιτυχῶς τὸ ἀντίστοιχον μάθημα εἰς Ἐκκλησιαστικὰς Σχολὰς, Φροντιστήρια καὶ Σεμινάρια. Καὶ συνέγραψεν ἐπὶ τούτῳ «Ἐκκλησιαστικὸν δίκαιον κατὰ τὴν ἐν Ἑλλάδι ἐφαρμογὴν αὐτοῦ».

Ἐνδεχομένως ὁ ἀριθμὸς καὶ ὁ ὄγκος τῶν συγγραφῶν του νὰ ἐμφανίζῃ ὠρισμένας ἐλλείψεις. Εἶναι ἐν τούτοις χρήσιμα τὰ ἔργα του — καὶ παραπέμπουν πολλοὶ εἰς αὐτὰ — διότι περιέχουν ἱκανὴν κανονικὴν ὕλην, εὐχρηστον καὶ πρόχειρον καὶ μεθοδικῶς συγκεντρωμένην εἰς χρηστικὰς ἐκδόσεις, προσιτὰς εἰς τοὺς ἀναζητοῦντας μίαν πρώτην καὶ ἄμεσον ἐπαφὴν μετὰ τὰς πηγὰς τοῦ Κανονικοῦ Δικαίου.

Ἦδη Εὐάγγελος ὁ ἀδελφὸς καὶ «φίλος ἡμῶν κεκοίμηται» (Ἰω. ια' 11). Τὸν κατέβαλεν ἡ ἀσθένεια. Καὶ ὑπέφερεν ἐπὶ τῆς κλίνης τοῦ νοσοκομείου ἐπ' ἀρκετὸν χρόνον. Ἰκανόν, διὰ νὰ ἐτοιμάσῃ τὴν ψυχὴν του διὰ τὴν αἰώνιον ζωὴν ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν. Ἐνῶ δὲ ἡ γενέτειρα Μάνη τοῦ ἐτοιμάζει τάφον, διὰ νὰ δεχθῆ τὸ σκήνωμά του, ὁ κοιμηθεὶς ἱερεὺς τοῦ Θεοῦ πορεύεται πρὸς τὸν μέγαν Ἀρχιερέα. Δὲν τὸν ἀπέλιπε ποτὲ ἡ πίστις ὅτι «τοιούτον ἔχομεν ἀρχιερέα, ὃς ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τοῦ θρόνου τῆς μεγαλωσύνης ἐν τοῖς οὐρανοῖς» (Ἐβρ. η' 1). Μεθίσταται ὁ λειτουργὸς τοῦ ἐπιγείου θυσιαστηρίου, ὡς εὐχόμεθα καὶ πιστεύομεν, εἰς τὸ «ἅγιον καὶ ὑπερουράνιον καὶ νοερὸν θυσιαστήριον» τῆς χάριτος.

Δεόμεθα ὅπως εἶναι δι' αὐτὸν «μακαρία ἡ ὁδὸς ἣ πορεύεται σήμερον, ὅτι ἠτοιμάσθη αὐτῷ τόπος ἀναπαύσεως». Καὶ ἀποδίδομεν εἰς αὐτὸν τὸν τελευταῖον ἀσπασμόν, παρηγορούμενοι, ἐπὶ τῷ ἀποχωρισμῷ αὐτοῦ, ὅτι ὁ μακαριστὸς Πρωτοπρεσβύτερος Εὐάγγελος Μαντζουνέας, ἀδελφὸς καὶ συλλειτουργὸς ἡμῶν γενόμενος, «προσελήλυθεν... ἐκκλησίᾳ πρωτοτόκων ἐν οὐρανοῖς ἀπογεγραμμένων» (παρίσταται) κριτῇ Θεῷ πάντων καὶ πνεύμασι δικαίων τετελειωμένων». Αἰωνία αὐτοῦ ἡ μνήμη!

† Ὁ Πατρῶν ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ

**ΤΡΙΛΟΓΙΑ ΒΙΒΛΙΩΝ
ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΤΗΤΟΣ
(Τοῦ Π. Β. Πάσχου)**

- 1. ΕΡΩΣ ΟΡΘΟΔΟΞΙΑΣ**
 - 2. Η ΔΡΟΣΟΣ ΤΟΥ ΠΝΕΥΜΑΤΟΣ**
 - 3. Ο ΓΛΥΚΑΣΜΟΣ ΤΩΝ ΑΓΓΕΛΩΝ**
- μέ κείμενα - κηρύγματα ὀρθοδόξου πνευματικότητος.*

**ΑΠΟ ΤΙΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ
ΤΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ**

**Ἰασιῶν 1 - 11521 Ἀθήνα, τηλ. 01/72.28.008,
fax 72.38.149,**

**Δραγατσανίου 2 - πλατ. Κλαυθμῶνος,
τηλ. 33.10.977, 32.28.637**

**Ἐθν. Ἀμύνης 9α καὶ Τιμισοκῆ - Θεο/νίκη.
Τηλ. (031) 275 126. Fax 278 559.**

Οί κυβερνήσεις τής Ευρωπαϊκής Ένώσεως μπροστά στο πρόβλημα τών αιρέσεων και τής παραθρησκείας

3. Όμόσπονδες Χώρες*

Τοῦ π. ΑΝΤΩΝΙΟΥ ΑΛΕΒΙΖΟΠΟΥΛΟΥ, Δρ. Θεολ. - Δρ. Φιλολ.

4. Κατὰ τὸ Auditing ὁ ὀδηγὸς (Auditor) πληροφορεῖται πράγματα ἀπὸ τὴν προσωπικὴ σφαῖρα, ποὺ μποροῦν νὰ χρησιμοποιηθοῦν ἂν κάποιος δοκιμάσει νὰ ἀποχωρήσει.

5. Ἡ ἐκκλησία τῆς σαηντόλοτζυ ὑπόσχεται στὰ μέλη τῆς, ὕστερα ἀπὸ συνεπῆ ἐφαρμογὴ τῆς τεχνολογίας, τεράστια ἀποτελέσματα σὲ ὅλες τὶς περιοχὲς τῆς ζωῆς καὶ ὑποχρεώνει τὰ μέλη νὰ τὸ ἐπιβεβαιώνουν πάντοτε μὲ ἐκθέσεις ἐπιτυχεῖς.

6. Τὰ οἰκονομικὰ ἐνδιαφέροντα δὲν διαδραματίζουν σὲ καμία ἀπὸ τὶς ὀνομαζόμενες αἵρέσεις τῆς νεότητος τέτοιο ρόλο, ὅσο στὴν ἐκκλησία τῆς σαηντόλοτζυ. Ὁ Hubbard δηλώνει: «Ἡ μοναδικὴ αἰτία γιὰ τὴν ὁποία ὑπάρχουν ὀργανώσεις, εἶναι νὰ διαδώσουν καὶ νὰ διοχετεύσουν ὑλικά ἀγαθὰ καὶ ὑπηρεσίες στὰ μέλη, ἐναντι συνεισφορᾶς, καὶ νὰ προσελκύσουν πρόσωπα ἀπὸ τὸ κοινὸ γιὰ νὰ τὰ μεταδώσουν καὶ νὰ τὰ διοχετεύσουν».

7. Τὰ μέλη «δένονται» πολὺ στενὰ μὲ τὴν ἐκκλησία τῆς σαηντόλοτζυ: «Ἐνα μέλος ποὺ ἔχει ἐπαφὴ μὲ πρόσωπο κριτικὰ διατεθειμένο ἐναντι τῆς σαηντόλοτζυ, χαρακτηρίζεται PTS (Potential Trouble Source), δηλαδή μιὰ 'δυνητικὴ πηγὴ ἐνόχλησης', ἐνῶ τὸ πρόσωπο μὲ τὸ ὁποῖο ἔρχεται σὲ ἐπαφὴ χαρακτηρίζεται SP (Suppressive Person), δηλαδή 'καταπιεστικὸ ἄτομο'. Μία PTS πρέπει κατὰ τοὺς 'κανονισμοὺς γιὰ πηγὲς ἐνοχλήσεων' νὰ ἀντιμετωπισθεῖ στὰ πλαίσια ἐνὸς δικαστηρίου ἠθικῆς. Γιατὶ ἂν κανεὶς τὸ παραλείψει, οἱ στιγμιαίες ταραχὲς ἐνὸς προσώπου ποὺ βρίσκεται στὴ ζωὴ ἢ τὸ νὰ διακόψει κανεὶς μὲ τὴν ἐκκλησία τῆς σαηντόλοτζυ, θὰ μπορούσε νὰ εἶναι κάτι πάρα πολὺ μοιραῖο».

«Γιὰ νὰ δημιουργηθεῖ παντοῦ γιὰ τὴ σαηντόλοτζυ καὶ τοὺς σαηντολόγους ἀσφαλὲς περιβάλλον καὶ κάθε ὀργάνωση νὰ γίνῃ μιὰ ἀσφαλῆς νησίδα, ὑπάρχουν ἀξιωματικοὶ ἠθικῆς, οἱ ὁποῖοι κατὰ τὸν Hubbard ἔχουν τὸν ἀκόλουθο σκοπὸ:

Ἐνας ἀξιωματικὸς ἠθικῆς προσπαθεῖ ἀπλῶς νὰ δημιουργήσῃ ἓνα ἀσφαλὲς περιβάλλον, στὸ ὁποῖο νὰ μποροῦν οἱ συνεργάτες νὰ ἐργάζονται χαρούμενα καὶ νὰ προσφέρονται στὸ κοινὸ καλὲς ὑπηρε-

σίες. Ἐνας ἀξιωματικὸς ἠθικῆς εἶναι ὑπεύθυνος μόνον ἀπέναντι σὲ μένα, ὥστε ὅλα νὰ βρίσκονται σὲ καλὴ τάξη καὶ ἀσφάλεια».

«Σὲ παγκόσμιο ἐπίπεδο ἰδρύνονται τμήματα ἀσφαλείας, προκειμένου νὰ φροντίσουν ὥστε τὸ περιβάλλον τῆς ὀργανώσεως νὰ μένῃ ἀσφαλὲς καὶ προστατευμένο» (KSW - Keeping Scientology Working, ἔκδ. 24).

Ἡ HCO Executiv Letter τῆς 5ης Σεπτεμβρίου 1966, ποὺ εἶναι ὀδηγία τοῦ Γραφείου ἐπικοινωνίας τοῦ Hubbard, μὲ ἀρμοδιότητα γιὰ τὴν ἐξωτερικὴ καὶ ἐσωτερικὴ ἀσφάλεια τῆς ἐκκλησίας τῆς σαηντόλοτζυ, συνιστᾷ γιὰ τὴν συναναστροφή μὲ κριτικούς:

«Τὴ στιγμὴ ποὺ κάποιος σὲ ἀπειλεῖ, ἀναζητεῖς ἓνα σαηντολόγο ἢ περισσότερους σαηντολόγους, γιὰ νὰ ἐρευνήσουν φωναχτά. Ἀνακαλύπτεις ποὺ τὸ ἄτομο αὐτὸ ἐργάζεται ἢ ἐργαζόταν, ποιὸς ἦταν ὁ γιατρός του, ὁ ὀδοντίατρος, ὁ φίλος, ὁ γείτονας. Τηλεφωνεῖς στὸν καθένα ἀπὸ αὐτοὺς καὶ ρωτᾷς: Ἐρευνᾷ γιὰ τὴν περίπτωση τοῦ κυρίου ἢ τῆς κυρίας... κατὰ πόσο προσπάθησε νὰ ἐμποδίσει τὴν ἐλευθερία τῆς ἀνθρωπότητας μὲ ἐγκληματικὲς δραστηριότητες καὶ νὰ περιορίσει τὴ δική μου θρησκευτικὴ ἐλευθερία καὶ τὴν ἐλευθερία τῶν φίλων μου, τῶν παιδιῶν κ.λπ...»

»Νὰ τονίζεις συχνὰ ὅτι ἔχεις ἤδη συγκεντρώσει μερικὰ ἐκπληκτικὰ περιστατικὰ κ.λπ. κ.λπ. (χρησιμοποίησε γενικοποιήσεις). Δὲν πειράζει ἂν δὲν λάβεις πολλὰς πληροφορίες. Νὰ κάνεις μόνον πολὺ θόρυβο — κατ' ἀρχὴν εἶναι κωμικὸ, ἀλλὰ λειτουργεῖ φανταστικά!».

«Οἱ προσφορὲς τῆς ἐκκλησίας τῆς σαηντόλοτζυ ἀνταποκρίνονται σὲ μιὰ διαδεδομένη κατάσταση ἐσωτερικῆς ἀνάγκης καὶ συνείδησης. Δὲν εἶναι λίγοι ἐκεῖνοι ποὺ ἐπιθυμοῦν νὰ ἀναπτύξουν τὴν ἰκανότητα ἀπόδοσης μέσω ἐκγύμνασης τοῦ νοῦ (Mental Training). Εἶναι βέβαιοι, ὅτι αὐτὸ μπορεῖ κανεὶς νὰ τὸ 'κατασκευάσει', ἂν ἔχει στὴ διάθεσή του τὸ σωστὸ ἐργαλεῖο».

Ἐπάρχουν ὀργανώσεις τῆς σαηντόλοτζυ σὶς ὁποῖες δὲν ἐμφανίζεται ὁ ὅρος σαηντόλοτζυ καὶ δὲν ἀναγνωρίζεται ἡ σχέση τους μὲ τὴν ἐκκλησία τῆς σαηντόλοτζυ.

* Συνέχεια ἀπὸ τὴ σελ. 190 τοῦ ὑπ' ἀρ. 9 τεύχους.

Ἐκτὸς ἀπὸ αὐτὸ ὑπάρχουν ὑποοργανώσεις ποὺ ἴστανται πλησίον τῆς ἐκκλησίας τῆς σαηεντόλοτς καὶ στὴ δημόσια ἀντιπαράθεση χαρακτηρίζονται καμουφλαρισμένες ὀργανώσεις τῆς σαηεντόλοτς.

Ἐξάρτηση

Κατὰ τὴν ὑπουργὸ Πολιτισμοῦ καὶ Ἀθλητισμοῦ, ἡ σαηεντότς δημιουργεῖ ἀπόλυτα ἐξηρημέ- να ἄτομα, χρησιμοποιώντας διάφορες μεθοδεύσεις.

1. «Ὅποιος ἐντάσσεται στὴ σαηεντόλοτς, βρίσκει κατὰ ἀπὸ συνεχῆ ἐπίβλεψη ἐπὶ παραδείγματι προβάλλεται ἰσχυρὴ ἀπαίτηση νὰ διαθέσει τὸ χρόνο του, μέσω χειρογράφων, προσωπικῶν ἐπιστολῶν, μὲ τίς ὁποῖες προσφέρεται φιλία καὶ βοήθεια γιὰ τὴ ζωὴ, μὲ ἐπισκέψεις, τηλεφωνήματα καὶ μὲ μακρόχρονη ἀντιμετώπιση.

2. Τὰ μέλη τῆς ἐκκλησίας τῆς σαηεντόλοτς, μὲ τὴν διάκριση ἀνάμεσα σὲ PTS (δυναμικὴ πηγὴ ἐνόχλησης) καὶ SP (καταπιεστικὸ ἄτομο), περιφρουροῦνται ἐναντι κριτικῆς στάσης προσώπων, μὲ τὰ ὁποῖα μέχρι τώρα εἶχαν σχέσεις.

Ἐνας PTS, δηλαδὴ ἕνας σαηεντολόγος στὸν ὁποῖο ἡ κριτικὴ στάση τῶν οἰκείων του δείχνει ὅτι ἔχει ἐπίδραση, ὀδηγεῖται σὲ ἐσωτερικὸ δικαστήριον ἠθικῆς. Κατὰ κανόνα τοῦ ἀρνοῦνται τὴν περαιτέρω παροχὴν ὑπηρεσιῶν. Αὐτὴ ἡ ἴσχυρη ἀγάπη μπόρεῖ τότε νὰ δημιουργήσῃ ἰσχυρὴ βασανιστικὴ πίεση».

3. Ἀναφέρεται πάντοτε ὅτι οἱ σαηεντολόγοι, ἤδη ὕστερα ἀπὸ σύντομο χρόνο, ξοδεύουν τόσα χρήματα, ὥστε δὲν ρισκάρουν πλέον νὰ σταματήσουν, γιὰ νὰ μὴ χάσουν τὰ χρήματα ποὺ ἐπένδυσαν. Δὲν πρέπει ἐπίσης νὰ λησμονηθεῖ καὶ ἡ ντροπὴ τῆς ἐπιστροφῆς στὴν οἰκογένεια καὶ τῆς παραδοχῆς ὅτι μπήκαν σὲ ἕνα ἀκριβὸ δρόμο πλάνης.

Ἀπὸ οἰκείους ἀκούει κανεὶς συχνὰ ἐκφράσεις, ὅπως, τὸ ἐν λόγῳ ἄτομο ὑπέστη ἑλεῖα ἀλλοίωση· ἕνας ἐντελῶς ἄλλος ἄνθρωπος· ἢ, ἀναποδογυρισμένος σὰν ἕνα γάντι. Οἰκείοι ἀναφέρουν ὅτι παραμερίστηκαν οἱ μέχρι τώρα φίλοι καὶ ὅτι δὲν μπόρεῖ κανεὶς νὰ συζητήσει πραγματικά. Παρατηρεῖται ὅτι σὲ συζητήσεις, ὁ ὁπαδὸς τῆς σαηεντόλοτς ἐκφράζει καὶ δικές του σκέψεις, δίνοντας τὴν πληροφορία ὅτι πρόσωπα, ποὺ περιγράφονται ὡς οἰκονόμοι, ξαφνικὰ ξοδεύουν μεγάλα ἢ πολὺ μεγάλα ποσὰ καὶ ἀκόμη δανεῖζονται χρήματα γι' αὐτό. Αὐτὸ φυσικὰ αὐξάνει τὴν ἐξάρτηση.

4. Γιὰ νὰ ἐξουδετερωθεῖ ἡ ἐναντίον κριτικῆ καὶ νὰ ἐπηρεασθοῦν θετικὰ ὑπεύθυνες προσωπικό-

τητες τῆς δημόσιας ζωῆς, ἡ ὀργάνωση παίρνει διάφορα μέτρα.

α) Ἐκδηλώσεις διαφόρων φορέων, ποὺ ἀποσκοποῦν στὴν ἐνημέρωση τοῦ κοινοῦ γιὰ τοὺς κινδύνους τῆς σαηεντόλοτς χαρακτηρίζονται σὲ φέιγ-βολὰν καὶ σὲ ἐπιστολὲς ἀναγνωστῶν, ποὺ στέλνονται σὲ ἐφημερίδες γιὰ δημοσίευση, ὡς «ἐκδηλώσεις Ἱερᾶς Ἐξέτασης» ἐναντίον αὐτῆς τῆς ὀργάνωσης, τῆς ὁποίας σκοπὸς εἶναι «ἡ ἀπελευθέρωση τῆς ἀνθρωπότητας» καὶ ἡ ὁποία προσφέρει στοὺς συντάκτες αὐτῶν τῶν κειμένων «βοήθεια ζωῆς».

β) «Σὲ ἐπιστολὲς πρὸς τὸν κύριο πρωθυπουργό, πρὸς ὑπουργοὺς καὶ πρὸς τὰ κεντρικὰ γραφεῖα τῶν κομμάτων διευτυπώθησαν παράπονα ἐναντίον δημοσίων ὑπαλλήλων καὶ βουλευτῶν, οἱ ὁποῖοι συμμετεῖχαν σὲ τέτοιες ἐνημερωτικὲς ἐκδηλώσεις σχετικὰ μὲ τὴν σαηεντόλοτς».

γ) Στὰ πλαίσια μιᾶς εὐρύτερης δραστηριότητος προπαγάνδας, ὁ Πρόεδρος τῆς ἐκκλησίας τῆς «Σαηεντόλοτς Γερμανίας» στὸ Μόναχο ἔστειλε τὸν Ἰούνιο τοῦ 1991 ἕνα βιβλιάριο Ἡ Ἐκκλησία τῆς Σαηεντόλοτς - Ἐκθεση τῆς διδασκαλίας καὶ τῶν σκοπῶν σὲ πολιτικούς, ὑπουργεῖα, ἀστυνομικὲς διευθύνσεις, περιφερειακὲς Ὑπηρεσίες Νεότη-τας, γυμνάσια, μαθητικὲς ἐφημερίδες, δημοσιογράφους κ.ἄ. Μὲ αὐτὸ τὸν τρόπο προσπαθεῖ νὰ δημιουργήσῃ «ἀσφαλὲς πεδίο», ὥστε νὰ ἐλαττωθεῖ ἡ δυνατότητα προβληματισμοῦ τῶν θυμάτων καὶ τῶν ἀνύποπτων πολιτῶν.

Τὸ τέστ προσωπικότητας

«Ὁ διευθυντὴς ἐνὸς ψυχιατρικοῦ δημόσιου νοσοκομείου στὴ Βάδη - Βυρτεμβέργη διαπιστώνει ὅτι τὰ τέστ προσωπικότητας ποὺ χρησιμοποιοῦνται ἀπὸ τὴν ἐκκλησία τῆς σαηεντόλοτς δὲν εἶναι τέστ ψυχολογικὰ ποὺ ἔχουν τύχει ἐπιστημονικῆς ἐπεξεργασίας, ὅπως ἐφαρμόζεται στὴν κλινικὴ ψυχολογία καὶ στὴν κλινικὴ ψυχιατρικὴ».

«Ὅμως αὐτὰ τὰ τέστ ἔχουν ἀνάλογα δομικὰ στοιχεῖα μὲ τὰ ὁποῖα ἐρευνῶνται καὶ ἀποκαλύπτονται ὀρισμένες ἑπιπλοαὶς ἢ ἑπιπλοαίματα τῆς προσωπικότητας. Μὲ βάση τίς ἑπιπλοαὶς ποὺ ἐξευρίσκονται, ἀπληροφόρητα ἄτομα ἐνθαρρύνονται καὶ ἐμπυκνώνονται καὶ προσφέρεται σ' αὐτοὺς κίνητρο, νὰ συμμετάσχουν σὲ προσφερόμενα σεμινάρια γιὰ τὴν ἐξουδετέρωση αὐτῶν τῶν ἐπιπλοαῶν, πρὸς ἀνάπτυξη τῆς προσωπικότητας».

Διάβρωση ἐπιχειρήσεων

«Ἐδῶ καὶ ἕνα ἔτος ὑπάρχουν περισσότερες ἐν-

δείξεις ότι σαηντολόγοι δραστηριοποιούνται ιδιαίτερα ως κτηματομεσίτες και σύμβουλοι έγκαταστάσεων. Έκτος τούτου υπάρχουν σύμβουλοι έπιχειρήσεων και εκπαίδευσης για θέματα διοίκησης (Management), που χρησιμοποιούν τη σχετική μέθοδο εκπαίδευσης του ίδιου της σαηντολότζυ L. Ron Hubbard. Φυσικά δεν μπορεί να αποδειχθεί ότι λαμβάνει χώρα συστηματική ανάληψη έπιχειρήσεων από μέρους της εκκλησίας της σαηντολότζυ».

«Στη Κεντρική Ύπηρεσία (του Ύπουργείου) είναι παρά ταύτα γνωστές 30 έπιχειρήσεις στην περιοχή της Βάδης - Βυρτεμβέργης, που διοικούνται με βάση τις αρχές της σαηντολότζυ. Συνεργάτες εταιριών παραπονούνται στην Κεντρική Ύπηρεσία για την παρακολούθηση από μέρους των όνομαζομένων αιρέσεων της νεότητας' αναγκάζονται να παρακολουθήσουν σεμινάρια, επειδή αυτό άνήκει στη φιλοσοφία των έπιχειρήσεων και προωθεί την άπόδοσή τους».

Η θέση των Έκκλησιών

Η ύπουργός Πολιτισμού αναφέρεται στη στάση των Έκκλησιών έναντι των προβλημάτων των αιρέσεων της νεότητας. Σύμφωνα με έπίσημο κείμενο της Εύαγγελικής Έκκλησίας της Βυρτεμβέργης, «με βάση τις ποικίλες έμπειρίες μας στην ποιμαντική και τη συμβουλευτική, με τη διάδοση καθαρά φασιστικών ιδεών και ύποτιμητικών για τον άνθρωπο πρακτικών της εκκλησίας της σαηντολότζυ, με τις διάφορες ύποργανώσεις της, δημιουργείται σέ πολλά θύματα ψυχική έξάρτηση».

Έξάλλου, με έντολή της Κεντρικής Ποιμαντικής Ύπηρεσίας της Γερμανικής Έπισκοπικής Συνόδου της Ρωμαιοκαθολικής Έκκλησίας, ή ειδική ομάδα εργασίας για τις αιρέσεις και τις νέες κοσμοθεωριακές κοινότητες, έξέδωσε ένα ντοσιέ (Ringbuch) (Informationsmappe «Sekten und neuere Weltauschaungsgemeinschaften) για τις ομάδες αυτές. Μεταξύ άλλων αναφέρεται εκεί:

«Σχετικά με τη σαηντολότζυ πρόκειται για μία κοσμοθεωρία αυτοσωτηρίας και αυτοαπελευθέρωσης. Η δοξασία της μετενσάρκωσης, την οποία δανείστηκε ο Hubbard από τις ανατολικές θρησκείες, με την ένσωμάτωσή της στο σύστημα της σαηντολότζυ, μεγαλώνει την άπόσταση από τη χριστιανική πίστη... Άν κανείς μεταχειριστεί τη σαηντολότζυ ως θρησκεία, πρέπει να έκληφθει ως μη χριστιανική αίρεση».

Έκτος από το κείμενο αυτό, ή Έπισκοπή του Ρόττεμπουργκ / Στουτγάρδης έξέδωσε το 1984 ένα

ένημερωτικό έντυπο, στο όποιο μεταξύ άλλων αναφερόταν:

«Η σαηντολότζυ είναι μία ανθρώπινη διδασκαλία αυτοσωτηρίας, στην όποία δεν έχει θέση ή θεία χάρη... με κανένα τρόπο δεν μπορεί να συγκαταλεχθεί στις χριστιανικές Έκκλησίες. Οί πρακτικές της είναι ποιμαντικά πολύ άμφισβητούμενες».

«Η μέθοδος του Auditing δεν άνταποκρίνεται στη συνήθη εκκλησιαστική ποιμαντική βοήθεια και δεν είναι κατάλληλη να διορθώσει ψυχικές βλάβες. Ένας συνειδητός χριστιανός δεν μπορεί ταυτόχρονα να είναι μέλος της εκκλησίας της σαηντολότζυ. Με βάση τις έμπειρίες μας στην ποιμαντική, έχουμε την έντύπωση ότι οί δραστηριότητες αυτής της ομάδας πρέπει να χαρακτηριστούν κοινωνικά έπιβλαβείς».

Τα ανθρώπινα δικαιώματα

Κατά την άντίληψη του Ύπουργού Πολιτισμού και Άθλητισμού ή σαηντολότζυ καταπατεί βασικά ανθρώπινα δικαιώματα.

«Όλόκληρη σειρά έσωτερικών κανονισμών και όδηγιών, καθώς και εκθέσεων για τον τρόπο της έπιρροής της πάνω στα μέλη δημιουργούν τα έρωτήματα κατά πόσο όρισμένες πρακτικές της εκκλησίας της σαηντολότζυ συμβιβάζονται:

— με τον σεβασμό της αξιοπρέπειας του ανθρώπου και με τα ανθρώπινα δικαιώματα (άρθρο 1 του Συντάγματος)

— με το δικαίωμα για έλεύθερη άνάπτυξη της προσωπικότητας και το δικαίωμα της ζωής, της σωματικής άκεραιότητας και του άπαραβιάστου της έλευθερίας του προσώπου (άρθρο 2 του Συντάγματος)

— με το δικαίωμα της έλεύθερης έκφρασης και διάδοσης της προσωπικής γνώμης, προφορικά, γραπτά και με εικόνες (άρθρο 5 του Συντάγματος)

— με την προστασία του γάμου και της οικογένειας (άρθρο 6 του Συντάγματος).

Σ' αυτό το σημείο το κείμενο έπαναλαμβάνει τη γνωστή ήδη όδηγία της σαηντολότζυ «ότι μέλη που βρίσκονται σέ έπικοινωνία με ένα πρόσωπο που έχει κριτική στάση άπέναντι στη σαηντολότζυ χαρακτηρίζεται PTS (δυσνητική πηγή ένόκλησης) και όδηγείται σέ έσωτερικό δικαστήριο ήθικής. Το άλλο πρόσωπο άνακηρύσσεται SP, δηλαδή καταπιεστικό άτομο. Μ' αυτό τον τρόπο δημιουργείται μεταξύ αυτών ένα τείχος».

(Συνεχίζεται)

ΠΕΡΙΠΛΑΝΗΣΕΙΣ

Ἐπί γῆς ἀλλοτρίας;*

Τοῦ κ. ΑΛΕΞ. Μ. ΣΤΑΥΡΟΠΟΥΛΟΥ

Ἀναπλ. Καθηγητοῦ τοῦ Παν/μίου Ἀθηνῶν

Βαβυλώνα καὶ Ἱερουσαλήμ

Ὁ προβληματισμὸς αὐτὸς εἶναι τεράστιος καὶ πολὺ σημαντικὸς ὥστε τὰ πλαίσια ἐνὸς συνεδρίου νὰ μὴ μποροῦν νὰ τὸν περιλάβουν. Κατὰ εὐτυχή συγκυρία, τὸ 5ο «Διεθνὲς Συνέδριο Ποιμαντικῆς Φροντίδος καὶ Συμβουλευτικῆς» ποὺ λαμβάνει χώρα ἐφέτος ἀπὸ 20 ἕως 25 Αὐγούστου στὸ Πανεπιστήμιο τοῦ Τορόντο στὸν Καναδά, θὰ ἀσχοληθεῖ κι αὐτὸ μὲ τὴ θεματικὴ *τῆς πόλης*⁷. Ὁ τίτλος εἶναι φιλόδοξος «Βαβυλώνα καὶ Ἱερουσαλήμ». Ὡς ὑπότιτλο ἔχει *ἱστορίες ποὺ ἔχουν σὰν θέμα τους τὴ διέλευση ἀπὸ μιὰ ξένη χώρα*. Εἶναι ἐνδεικτικὲς οἱ ὀνομασίες τῶν δύο πόλεων. Οἱ εἰκόνες τῆς Βαβυλώνας καὶ τῆς Ἱερουσαλήμ ξυπνοῦν μέσα μας περιπλοκὲς εἰκόνες τῆς ἐξορίας καὶ τῆς ἐλπίδας⁸.

Στὴ σύγχρονη κοινωνία ζοῦμε σὲ μιὰ ξένη χώρα μὲ τὴν ἐλπίδα μιᾶς νέας δημιουργίας, ἀτομικὰ καὶ συλλογικά. Καθὼς πορευόμαστε καὶ ὅλα αὐτὰ εἶναι ἀναμεμιγμένα σὲ μιὰ τόσο θορυβώδη καὶ περίπλοκη διάβαση λαχταροῦμε δροσερὲς ἱστορίες, παλιὲς καὶ νέες ποὺ βάλουν «καινούργιο κρασὶ σὲ καινούργια ἀσκιὰ» (Ματθαίου θ' 17). Κάθε λαὸς, κάθε κοινωνία, κάθε θρησκεία ἔχει δημιουργήσει δικές του ἱστορίες, ἀφηγήσεις ποὺ συνοδεύουν τὸν ἄνθρωπο στὸ πέρασμά του ἀπὸ μιὰ ξένη χώρα. Οἱ ἀφηγήσεις αὐτὲς περικλείουν μεταμορφωτικὲς δυνάμεις. Οἱ ὀργανωτὲς τοῦ συνεδρίου δὲν ἐφείσθησαν κόπων οὕτως ὥστε νὰ μπορέσουν νὰ ἐντοπίσουν ποικιλία τέτοιων ἀφηγήσεων: ἰουδαϊκῶν, βουδιστικῶν, ἰσλαμικῶν, ἰθαγενῶν, χριστιανικῶν, προσκαλώντας ἐκπροσώπους αὐτῶν τῶν παραδόσεων.

Μένουμε ἐκκλητικοί, γιὰ νὰ ἀναφέρουμε ἓνα παράδειγμα, ἀπὸ τὴ δύναμη τοῦ λόγου τῆς πρὸς Διόγνητον ἐπιστολῆς ὅταν περιγράφει τὸν ὑπερπλὴν ὅμως ἐνδο-κόσμιό βίό τῶν χριστιανῶν «ἐν διηγήματος εἶδει». Ἀπηχεῖ τὸν ὑψηλὸν παραμυθητικὸν λόγον τῆς πρὸς Ἑβραίους ἐπιστολῆς γιὰ τοὺς πατριάρχες *ὡς ξένων καὶ παρεπιδήμων ἐπὶ τῆς γῆς* (ια' 13), ποὺ θυμίζει τὸ «ἐπὶ γῆς ἄλλο-

τρίας» τοῦ ψαλμοῦ (ρλς' 4). Τελικὰ ὁ Θεὸς «ἤτοίμασεν γὰρ αὐτοῖς πόλιν» (Ἑβραίους ια' 16).

Ὁ Διόγνητος μὲ ἀνακούφιση θὰ διάβασε⁹:
*Χριστιανοί... πατρίδας οἰκοῦσιν ἰδίας, ἀλλ' ὡς πα-
ροικοὶ
μετέχουσι πάντων ὡς πολῖται καὶ πάνθ' ὑπομένου-
σιν ὡς ξένοι
πᾶσα ξένη πατρίς αὐτῶν καὶ πᾶσα πατρίς ξένη...
ἐπὶ γῆς διατρίβουσιν, ἀλλ' ἐν οὐρανῷ πολιτεύον-
ται...*

Ἡ συλλογικὴ τελικὰ ἐπιθυμία τῶν Χριστιανῶν γιὰ μεταμόρφωση σὲ μιὰ ξένη χώρα μᾶς προκαλεῖ νὰ διευρύνουμε τοὺς ὁρίζοντές μας γιὰ διακονία σὲ ἓναν ἐσωτερικὰ διασπασμένο κόσμο, ὁ ὁποῖος εὐλογεῖται παρ' ὅλα αὐτὰ μὲ πολλὲς μορφὲς θεραπείας, καταλλαγῆς καὶ κοινωνικῆς ἀνασυγκρότησης.

Ἀρχιτεκτονικὴ καὶ ἐπιστῆμες τοῦ ἀνθρώπου

Μὲ ὅλες αὐτὲς τὶς ἀναφορὲς ἀπλῶς ἐπισημαίνουμε τὸ ἐνδιαφέρον ποικίλων φορέων νὰ προκαλέσουν τοὺς πολῖτες νὰ *ζήσουν τὴν πόλιν τους*. Προκαλοῦν μάλιστα τὶς ἐπιστῆμες τοῦ ἀνθρώπου νὰ ἔλθουν ἀρωγοὶ στὸ ἔργο τους. Ἡ Ἀρχιτεκτονικὴ ἰδιαίτερα ἔχει ἀνάγκη νὰ λάβει ὑπόψη τῆς τὰ δεδομένα αὐτῶν τῶν ἐπιστημῶν, οὕτως ὥστε νὰ μπορέσει ν' ἀνταπεξέλθει στὰ προβλήματα ποὺ ἀνακύπτουν καὶ νὰ βρεῖ κατάλληλες λύσεις στὶς *σχέσεις σπιτιοῦ καὶ οἰκογένειας, πόλης καὶ κοινωνίας, τόπου ἐργασίας καὶ ἀτόμου*. Ἀκριβῶς μὲ τὴν πιὸ πάνω προβληματικὴ ὁργανώθηκε στὸ Louvain-la-Neuve τοῦ Βελγίου συμπόσιο ἀπὸ 4 ἕως 6 Μαΐου 1995. Γύρω ἀπὸ τοὺς μεγάλους ἄξονες τοῦ συμποσίου ποὺ μόλις ἀναφέρθηκαν, ἀναπτύχθηκαν ἐπὶ μέρους πολλὴ ἐνδιαφέροντα θέματα ποὺ ἐλπίζουμε ὅτι θὰ ἀποτυπωθοῦν στὰ Πρακτικὰ ποὺ θὰ κυκλοφορήσουν.

Δὲ θὰ μὲ πάρει ἀσφαλῶς ὁ χρόνος νὰ διηγηθῶ ὅσα συμβαίνουν γύρω ἀπὸ τοὺς προβληματισμοὺς αὐτοῦς. Πρέπει νὰ σπεύσουμε καὶ μὲ βιά νὰ μετρήσουμε τὴ γῆ καὶ τὶς πόλεις τῆς — ἀν ὄχι καὶ μὲ μιὰ δρασκελιὰ σὰν τὸ παιδί τῆς φωτογραφίας —,

* Συνέχεια ἀπὸ τὴ σελ. 183 τοῦ ὑπ' ἀρ. 9 τεύχους.

Σύγχρονη μορφή λιτανευτικῆς... κυκλοτεροῦς περιχαρακώσεως μιᾶς πόλεως πρὸς περιφρούρησή της ἀπὸ δυνάμεις πού τὴν ἐπιβουλεύονται. «Ἡ φτέρνα δὲν δένει μὲ τὸ χῶμα», μιὰ ἄλλη μορφή ξενιτείας... (φωτογραφία ἀπὸ «Τὸ Βῆμα» τῆς Κυριακῆς 13.2.1994.

τὰ προβλήματα τους καὶ τὶς λύσεις τους. *Οἱ καιροὶ οὐ μενετοί.* Ὅμως θὰ ἐπανεέλθουμε¹⁰.

7. Τὰ Διεθνή Συνέδρια ἐναλλάσσονται μὲ τὰ Εὐρωπαϊκὰ κάθε δύο χρόνια. Γιὰ τὸν θεσμὸ αὐτῶν τῶν συνεδρίων ποιμαντικῆς φροντίδος καὶ συμβουλευτικῆς βλ. περισσότερα σὸ βιβλίο μου *Συμβουλευτικὴ Ποιμαντικὴ* 1984, σ. 77-87. Μετὰ τὸ διεθνὲς τῆς Αὐστραλίας (1987) ἔγινε τὸ εὐρωπαϊκὸ στὴν Ἀσσιζή τῆς Ἰταλίας (1989). Τὸ ἐπόμενο διεθνὲς ἔγινε στὴν Ὁλλανδία (1991), τὸ εὐρωπαϊκὸ στὴν Οὐγγαρία (1993), τὸ διεθνὲς φέτος στὸν Καναδά (Τορόντο 1995). Τὸ ἐπόμενο εὐρωπαϊκὸ θὰ γίνῃ στὴν Ἀγγλία (1997).

8. Ὁ τίτλος ἀπῆχει βιβλικὲς παραστάσεις περὶ πόλεως καὶ ὅ,τι αὐτὲς οἱ δύο συγκεκριμέναι πόλεις μπορεῖ νὰ συμβολίσουν. Παραπέμπω τοὺς ἀναγνώστες σὸ συνοπτικὸ λήμμα «πόλη», τοῦ *Λεξικοῦ Βιβλικῆς Θεολογίας*, Ἀθήνα 1980, σ. 842-843 καθὼς καὶ σὸ λήμμα «πόλις τοῦ Χριστοῦ» τοῦ

Β. Μουστάκη στὴν *Θ.Η.Ε.* τ. 12 (συμπλήρωμα), σ. 912-914. Γιὰ περισσότερα στοιχεῖα σὸ *Theologisches Wörterbuch zum Neuen Testament* λήμμα «πόλις» κ.λπ. τ. VI 1959 σ. 516-535 καὶ τ. X/2 1979 (βιβλιογραφικὰ συμπληρώματα) σ. 1246.

9. *Ἐπιστολὴ πρὸς Διόγνητον*, V, 5, ΒΕΠΕΣ 2, 1955, σ. 253. Πρβλ. καὶ τὸ ἄρθρο μου «Μακρὸν πρὸ βραχέος...», στὴν *Ποιμαντικὴ τῆς καθημερινῆς ζωῆς*, Ἀθήνα 1992, σ. 34-38, ὅπου ἀναλύω τὸν τρίτο λόγο «Περὶ ξενιτείας» τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τῆς Κλίμακος.

10. Μιὰ πρώτη ἐνημέρωση στὴ θεματικὴ τῶν φεινῶν συνεδρίων εἶχαμε κάνει σὸ δελτίο «Ποιμαντικὴ Ἐνημέρωση», τὴν περιοδικὴ ἔκδοση τοῦ Τομέως Χριστιανικῆς Λατρείας, Ἀγωγῆς καὶ Διαπομπάνσεως, τεύχος 2, 15 Μαρτίου 1995. Τὴ μετάφραση τῶν προγραμμάτων εἶχαν κάνει οἱ δευτεροετείς φοιτήτριες τοῦ Τμήματος Κοινωνικῆς Θεολογίας τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν Ἑλένη Μούρσα καὶ Ἀλεξάνδρα Γρουλλάκη.

Η ΙΓ' ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΠΡΟΣ ΦΩΤΙΖΟΜΕΝΟΥΣ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΚΥΡΙΛΛΟΥ ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΩΝ

Τού κ. Νικ. Κ. Δρατσέλλα, Θεολόγου

ΙΣΤ'. 'Ο ἅγιος Κύριλλος ἀναφέρεται εἰς τὰ γεγονότα τῶν τελευταίων στιγμῶν τοῦ Ἰησοῦ ἐπὶ τοῦ Σταυροῦ, διὰ τὴν κάμη λόγον ἐν συνεχείᾳ περὶ τοῦ ἐνταφιασμοῦ Αὐτοῦ. Τὴν ἱστορικότητα πάντων τούτων ἐνισχύει διὰ τυπολογιῶν ἐκ τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης. 'Ο λόγος αὐτοῦ καθίσταται ἀπολογητικὸς καὶ δογματικὸς.

'Αναφέρεται εἰς τὸν κῆπον, ὁ ὁποῖος κατὰ τὸν Εὐαγγελιστὴν Ἰωάννην εὐρίσκετο εἰς τοποθεσίαν πλησίον ἐκείνης εἰς τὴν ὁποίαν ἐσταυρώθη ὁ Ἰησοῦς²²⁹, διὰ τὴν συνδέσῃ τὴν ἱστορουμένην τοποθεσίαν πρὸς τὸν κῆπον, περὶ τοῦ ὁποῖου τὸ Ἄσμα Ἀσμάτων προφητικῶς ἀναφέρει ὅτι ὁ ὄμιλῶν νυμφίος εἶπεν εἰς τὴν νύμφην αὐτοῦ: «εἰσῆλθον εἰς κῆπόν μου, ἀδελφή μου νύμφη»²³⁰. 'Ο Εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης ὑπογραμμίζει ἐντόνως τὴν ἀναφορὰν αὐτοῦ εἰς τὴν ἀκριβῆ τοποθεσίαν τοῦ κήπου ὅπου ἐτάφη ὁ Ἰησοῦς διὰ τῶν ἐξῆς λόγων: «ἦν δὲ ἐν τῷ τόπῳ ὅπου ἐσταυρώθη κήπος»²³¹. 'Ο ἅγιος συνδέει τὰ διαδραματισθέντα κατὰ τὸν Εὐαγγελιστὴν Ἰωάννην πρὸς τὰ ἀναφερόμενα ὑπὸ τοῦ Ἄσματος: «ἐτρέψῃσα σμύρναν μου»²³². Ὡς ὑπὸ τοῦ Ἄσματος ἀναφερθεῖσα σμύρνα ἐρμηνεύεται ὑπὸ τοῦ ἁγίου πατρὸς ὁ ἐσμυρνιασμένος οἶνος²³³ καὶ τὸ ὄξος²³⁴, τὰ ὁποῖα, ἀφοῦ ἐδοκίμασεν ὁ Ἰησοῦς, εἶπε: «τετέλεσται»²³⁵. Τὸ Ἰωάννειον ῥῆμα «τετέλεσται»²³⁶ ἐρμηνεύεται ὑπὸ τοῦ ἁγίου πατρὸς ὡς δηλωτικὸν τῆς ὀλοκληρώσεως τοῦ μυστηρίου τῆς Θείας Οἰκονομίας ἐν τῷ Προσώπῳ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, τῆς πραγματοποιήσεως τῶν προφητειῶν τῆς παλαιᾶς Διαθήκης ἐν Αὐτῷ, τῆς συγχωρήσεως τῶν ἁμαρτιῶν τῶν ἀνθρώπων καὶ τῆς συνδιαλλαγῆς αὐτῶν μετὰ τοῦ Θεοῦ μετὰ τὸ προπατορικὸν ἁμάρτημα²³⁷.

'Εν συνεχείᾳ ὁ ἅγιος ἀναφέρεται εἰς τὸ χωρίον τῆς πρὸς Ἑβραίους ἐπιστολῆς, κατὰ τὸ ὁποῖον ὁ Χριστὸς ἀφοῦ ἐγένετο ἀρχιερεὺς τῶν ἀγαθῶν, ὑπὸ τὰ ὁποῖα νοεῖται ὅλον τὸ ἀπολυτρωτικὸν ἔργον Αὐτοῦ, τὰ ὁποῖα διὰ τοὺς χρόνους τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης ἤσαν μέλλοντα, εἰσῆλθεν εἰς τὰ Ἅγια τῶν Ἁγίων διὰ τῆς μεγαλυτέρας καὶ τελειοτέρας σκηνῆς, δηλαδὴ διὰ τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος Αὐτοῦ, τὸ ὁποῖον ἦτο σκῆνωμα τῆς Θεότητος καὶ τὸ ὁποῖον δὲν ἦτο κατασκευασμένον δι' ἀνθρωπίνων χειρῶν, δὲν ἦτο ἐκ τῆς δημιουργίας ταύτης, ἀλλὰ ἐκ πνευματικῆς τιοαύτης.

Οὔτε εἰσῆλθε δι' αἵματος τράγων καὶ μόσχων, ἀλλὰ εἰσῆλθεν ἅπαξ διὰ τοῦ ἰδίου αἵματος Αὐτοῦ, καὶ οὕτω ἐπέτευχε διὰ τοὺς ἀνθρώπους αἰώνιον λύτρωσιν. Διότι ἐὰν τὸ αἶμα τῶν ταύρων καὶ τῶν τράγων καὶ ἡ στάκη τῆς δαμάλεως, ὅταν δι' αὐτῆς ραντισθοῦν οἱ ἄνθρωποι, καθαρίζει ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι ἔχουν μολυνθῆ, ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν καθαρότητα τῆς σαρκὸς, πόσον μᾶλλον ἀγιάζει τούτους τὸ αἶμα τοῦ Χριστοῦ²³⁸. Ἐχει δὲ γραφῆ πάλιν εἰς τὴν πρὸς Ἑβραίους ἐπιστολὴν ὅτι ἡμεῖς οἱ χριστιανοὶ ἔχομεν πεποιθήσιν ὅτι θὰ εἰσέλθωμεν εἰς τὰ ἀληθινὰ ἅγια, δηλαδὴ εἰς τὸν οὐρανόν, διὰ τοῦ αἵματος τοῦ Ἰησοῦ, ἀφοῦ τὴν εἰσοδὸν μας αὐτὴν ἐνεκαίνισε πρῶτος Αὐτὸς Οὗτος ὁ Κύριος διὰ τοῦ καταπέτασματος, δηλαδὴ διὰ τῆς σαρκὸς Αὐτοῦ²³⁹. Καὶ ἐπειδὴ ἡ σάρξ τοῦ Χριστοῦ, τὸ καταπέτασμα, ἠτιμάσθη, ἔνεκα τούτου τὸ καταπέτασμα τοῦ ναοῦ διερράγη, ὡς ἄλλωστε ἔγραψεν ὁ Ματθαῖος ὅτι «τὸ καταπέτασμα τοῦ ναοῦ ἐσχίσθη εἰς δύο ἀπὸ ἄνωθεν ἕως κάτω»²⁴⁰. Ἦτο δὲ τὴν ἡ καταστροφὴ τοῦ καταπέτασματος τοῦ ναοῦ, ὥστε οὐδὲν τμήμα αὐτοῦ παρέμεινε ἀνέταφον. Κατεστράφη δὲ ὀλοσχερῶς τὸ καταπέτασμα, διὰ τὴν ἐκπληρωθῆ ἡ προφητεία τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, κατὰ τὴν ὁποίαν «ἰδοὺ ἀφίεται ὑμῖν ὁ οἶκος ὑμῶν ἔρημος»²⁴¹.

229. Πρβλ. ΒΕΠΕΣ τ. 39, σελ. 167, 2-3, Πρβλ. Ἰω. 19,41.

230. Πρβλ. ΒΕΠΕΣ τ. 39, σελ. 167, 1-2, Ἄσμα 5,1.

231. Πρβλ. ΒΕΠΕΣ τ. 39, σελ. 167, 2-3, Πρβλ. Ἰω. 19,41.

232. Πρβλ. ΒΕΠΕΣ τ. 39, σελ. 167, 3, Ἄσμα 5,1.

233. Πρβλ. ΒΕΠΕΣ τ. 39, σελ. 167, 4, Πρβλ. Μάρκ. 15,23.

234. Πρβλ. ΒΕΠΕΣ τ. 39, σελ. 167, 4, Πρβλ. Ματθ. 27,48.

235. Πρβλ. ΒΕΠΕΣ τ. 39, σελ. 167, 4, Ἰω. 19,30.

236. Ἰω. 19,30.

237. Πρβλ. ΒΕΠΕΣ τ. 39, σελ. 167, 5-6. Συναφῶς σημειώνει περὶ τοῦ ὄρου «τετέλεσται» (Ἰω. 19,30) καὶ ὁ Π. Ν. Τρεμπέλας: «ὁ λόγος οὗτος ἦτο ἐν τῇ καρδίᾳ τοῦ Ἰησοῦ κατὰ τὸν σ. 28 καὶ ἤδη ἐξῆλθε διὰ λόγου ἐκ τοῦ στόματός του (b). «Τετέλεσται, ἀτήρησται, οὐδὲν ἐλλείπει» (Ζ). Τοῦτο ἀποτελεῖ κραυγὴν νίκης. Ἡ ἀποστολὴ τοῦ Λυτρωτοῦ ἔχει ἤδη συντελεσθῆ» (Π. Ν. Τρεμπέλα, Ὑπόμνημα εἰς τὸ κατὰ Ἰωάννην Εὐαγγέλιον, Ἐκδοσις Ἀδελφότητος Θεολόγων ἡ «Ζωή», Ἀθῆναι - 1954, σελ. 676, στήλη δεξιά).

238. Πρβλ. ΒΕΠΕΣ τ. 39, σελ. 167, 7-13. Πρβλ. Ἑβρ. 9, 11-14. Πρβλ. καὶ Π. Ν. Τρεμπέλα, Ὑπόμνημα εἰς τὴν πρὸς Ἑβραίους καὶ τὰς ἑπτὰ Καθολικὰς, Ἀθῆναι, Ἀδελφότητος Θεολόγων ἡ «Ζωή», 1941, σελ. 100-103. Ὁ ἀνωτέρω καθηγητῆς ἐρμηνεύων τοὺς στίχους 13-14 ἀναφέρει: «Ἐὰν τὸ αἶμα ἀλόγων ζώων καθαρίζει, πόσω μᾶλλον τὸ αἶμα τοῦ Χριστοῦ;

ΕΠΙΚΑΙΡΑ

Έτσι, ρωτάμε...

Τὸ καλοκαίρι εἶν' ἐποχὴ ἀναψυχῆς. Οἱ ἄνθρωποι ἀνανεώνονται μὲ τὸν ἥλιο καὶ τὴ θάλασσα. Ξενοιάζουν, ἐγκαταλείποντας τοὺς τέσσερις τοίχους τοῦ γραφείου, τοῦ καταστήματος, τοῦ ἐργαστηριοῦ.

Τὸ καλοκαίρι εἶναι ὁμως καὶ περίοδος πνευματικοῦ (ἀπὸ κάθε ἀποψη) ἀνεφοδιασμοῦ. Πολλὲς οἱ εὐκαιρίες γιὰ πνευματικὴ ἀνασυγκρότηση. Μέσα στὸν εἰδυλλιακὸ χῶρο ἐνὸς περιγιαλιοῦ, μιᾶς βουνοπλαγιάς, στὴν ὥρα τοῦ δειλινοῦ, οἱ ψυχῆς ξεδιπλώνονται καὶ –γιατὶ ὄχι– ἀποτοξινώνονται.

Ἡ Πατρίδα μας, ἡ νησιωτικὴ κυρίως χώρα, εἶναι σπαρμένη μὲ θαυμάσια κέντρα πνευματικοῦ ἀνεφοδιασμοῦ. Πάλλευκα, ἀπέριττα ξωκκλήσια. Παρηγόρες, ἐλπιδοφόρες πύλες τ' οὐρανοῦ. Στὴν κατανυκτικὴ τους ἀτμόσφαιρα γαληνεύει καὶ ἡ πιὸ φουρτουνιασμένη συνείδηση. «Ὅλα τὰ κέντρα διασκεδάσεως τοῦ Παρισιοῦ», ἔλεγε ὁ Πασκάλ, «δὲν ἀξίζουν ὅσο ἓνα ἐρημοκκλήσι». Καθημερινὰ σχεδόν, τὴν ἐποχὴ τούτη, πανηγυρίζει κι ἓνα ἀπ' αὐτά. Ἄραγε, τὰ ἐπισκεπτόμαστε; Ἄραγε, πῶς τὰ ἐπισκεπτόμαστε; Σὰν ἀπλοὶ φιλοθεάμονες τουρίστες, γιὰ λόγους πολιτιστικὸς ἢ πρώτιστα –ὅπως θὰ ἔπρεπε– ὡς προσκνηντές; Πολλὰ ἀπ' αὐτὰ ἔ-

χουν καταντήσει ποιμνιοστάσια καὶ κάποιες φορὲς καταφύγιο ἐκδρομῶν, μὲ ὅλες τὶς συνέπειες... Ὁμως, ἡ πραγματικὴ τους διάσταση –διάσταση τοῦ βάθους– μᾶς ἔχει συγκινήσει; Τὰ ἔχουμε ἄραγε «ἀνακαλύψει»; Ἡ ἀπλῶς κάποια στιγμή τ' ἀνακαλύψαμε –ἐκτὸς εἰσαγωγικῶν– καί... χαρήκαμε γιὰ τὴ γραφικότητα καὶ τὴ μαγεία τοῦ τοπίου;

Τὸ χρίσμα τοῦ Μητροπολίτου!

Ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Κερκύρας, Παξῶν καὶ Διαποντίων Νήσων κ. Τιμόθεος, κατὰ τὴν πρόσφατη ἐπίσκεψή του μὲ τὰ Μέλη τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐπιτροπῆς τῆς Πανευρωπαϊκῆς Ἐνώσεως γιὰ τὰ ἀνθρώπινα δικαιώματα καὶ τὴν ποιμαντικὴ τῶν Φυλακῶν τῆς Εὐρώπης, στὸν χῶρο τῶν φυλακῶν τῆς Riga, πρωτεύουσας τῆς Λετονίας, εἶχε ἰδιαίτερη καὶ ἐνδιαφέρουσα συνομιλία μὲ νέους κρατούμενους ὀρθοδόξους Ρώσους στὸ Παρεκκλήσιο τῶν φυλακῶν.

Ὁ Σεβασμιώτατος προσπάθησε –σὲ μιὰ εἰλικρινῆ ἀτμόσφαιρα χριστιανικῆς ἀγάπης καὶ ἐπικοινωνίας– νὰ μεταφέρει στοὺς νέους αὐτοὺς ἐφήβους κρατούμενους τὸ πνεῦμα τῆς ὑπομονῆς καὶ τῆς ἐλπίδος. Βούρκωσαν τὰ μάτια τῶν κρατουμένων νέων καὶ τοῦ Μητροπολίτου.

Ἐνας νεαρὸς κρατούμενος δεκαοκτῶ ἐτῶν, εἶπε στὸν Μητροπολίτη: «Σ' εὐχαριστοῦμε, Δέσποτα, γιὰ τὴν ἀγάπη σου' ἔλα ἐδῶ πού ἔχω κάτι νὰ σοῦ δώσω κι ἐγώ». Κι ἔβγαλε κάτω ἀπ' τὴν Ἁγία Τράπεζα πού εἶχε κρυμμένο ἓνα μπουκαλάκι ἀγιασμένο λάδι πού τοῦ εἶχαν φέρεи ἀπὸ κάποιο μοναστήρι. Καὶ μὲ ἓνα μικρὸ κομματί βαμβάκι «ἔχρισε» σταυροειδῶς ὁ φυλακισμένος νέος τὸν Μητροπολίτη στὸ μέτωπο καὶ τοῦ εἶπε: «Δὲν ἔχω τίποτε ἄλλο νὰ σοῦ δώσω' αὐτὸ πού ἔχω σοῦ δίνω!» Βούρκωσαν τὰ μάτια ὄλων. Καὶ ὁ Σεβασμιώτατος εἶπε: «αὐτὸ τὸ “χρίσμα” ἀπὸ τὸν κρατούμενο νέο τῆς φυλακῆς τῆς Riga, ἦταν τὸ καλύτερο δῶρο στὴν ζωὴ μου!»

Πότε θὰ «καταλάβουμε»;

Τὸ κάπνισμα, τὰ οἶνοπνευματώδη καὶ οἱ κακὲς διατροφικὲς συνήθειες συμβάλλουν στὴ δημιουργία τοῦ καρκίνου στὸ παχὺ ἔντερο, σύμφωνα μὲ ἀνακοίνωση δύο ἀμερικανῶν ἐρευνητῶν. Ἡ πρώτη ἀ-

Ἐξ ἑτέρου τὸ θῦμα ἐκεῖ ἦτο ἄλογον, μὴ ἔχον συνείδηση τοῦ σκοποῦ τῆς θυσίας, οὐδὲ μετ' ἐλευθέρως ἀποδοχῆς ὑποβαλλόμενον εἰς τὸν θάνατον. Οὕτω ἡ θυσία του οὐσα ἀκουσία καὶ ἀνευ ἠθικῆς τιμῆς ἀξίας, δὲν ἠδύνατο νὰ ἔχη βαθύτερα καὶ πνευματικώτερα ἀποτελέσματα. Τουναντίον ὁ Χριστὸς ἐκουσίως θυσιάσας ἑαυτὸν καὶ ἐν ἄκρα ὑποταγῇ πρὸς τὸν Πατέρα Του, ὦν δ' ἅμα καὶ ἠθικῶς ἀμειπτος, ἀναμάρτητος καὶ τέλειος καὶ ἠνωμένος ὑποστατικῶς μετὰ τῆς θεότητος, προσέφερε θυσίαν πνευματικὴν, ἀνυπολογίστου καὶ ἀνεκτιμήτου ἀξίας» (Π. Ν. Τρεμπέλα, Ὑπόμνημα εἰς τὴν πρὸς Ἑβραίους καὶ τὰς ἐπτὰ Καθολικὰς, Ἀθήναι, Ἀδελφότης Θεολόγων ἢ «Ζωή», 1941, σελ. 102, ἀριστερὰ στήλη).

239. Πρβλ. ΒΕΠΕΣ τ. 39, σελ. 167, 13-16, Πρβλ. Ἔβρ. 10, 19-20. Περὶ τῆς ἐνταῦθα σημασίας τῆς λέξεως «σάρξ» ὁ Π. Ν. Τρεμπέλας ἀναφέρει τρεῖς ἐρμηνείας, ἐκ τῶν ὁποίων θεωρεῖ εὐστοχωστέραν τὴν ἐξῆς: «Ἡ σάρξ ἐκράτει τὸν ἐνανθρωπήσαντα Κύριον ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ ἔξω τοῦ ἐν οὐρανοῖς θυσιαστηρίου, ἵνα δὲ εἰσέλθῃ εἰς αὐτό, ἔδει πρότερον ν' ἀποθέσῃ τὴν σάρκα ὡς ἄλλο καταπέτασμα διασχίζων αὐτὴν διὰ τοῦ παθήματος (R. p. F.)» (Π. Ν. Τρεμπέλα, Ὑπόμνημα εἰς τὴν πρὸς Ἑβραίους καὶ τὰς ἐπτὰ Καθολικὰς, Ἀθήναι, Ἀδελφότης Θεολόγων ἢ «Ζωή», 1941, σελ. 116, δεξιὰ στήλη - σελ. 117, ἀριστερὰ στήλη).

240. Πρβλ. ΒΕΠΕΣ τ. 39, σελ. 167, 18-19, Ματθ. 27,51.

241. Πρβλ. ΒΕΠΕΣ τ. 39, σελ. 167, 20-21, Ματθ. 23,38.

ναφέρεται στην στενή σχέση αλκοόλ και συνθηκών διατροφής στη δημιουργία του καρκίνου του έντέρου, ενώ η δεύτερη συνδέει κάπνισμα και αλκοόλ με την ανάπτυξη πολύποδα στο όρθο, πάθηση που αποτελεί συχνά προστάδιο για τη δημιουργία καρκίνου του εντέρου. Τα συμπεράσματα αυτά επιβεβαιώνουν παλαιότερες έρευνες, σύμφωνα με τις οποίες οι μεσογειακές διατροφικές συνήθειες, ή ελληνική παραδοσική κουζίνα αποτρέπουν πολλές μορφές καρκίνου.

Ήθη και ἀ-ήθη...

Στην αρχαία Σπάρτη οι άνδρες διαφορετικών γενεών ανταγωνίζονταν σε ανδρεία με χορούς και τραγούδια...

— Άμες πόκ' ἡμες ἄλκιμοι νεανία, ἔλεγαν οἱ προεσβύτεροι...

— Άμες δὲ γ' ἡμέες, ἐ δ' ἐλείς πείραν λαβέ, ἔλεγαν οἱ ἐνήλικες...

— Άμες δὲ γεσόμεθα πολλῶ κάρρονες, ἀπαντοῦσαν οἱ νέοι.

Σήμερα οἱ γενιές... συγκρούονται σὰ πεζοδρομια:

Οἱ συνταξιούχοι κατεβαίνουν σὲ διαδηλώσεις γιὰ τὶς γλίσχες συντάξεις τους, νεότεροι ἔνστολοι συμπλέκονται μαζί τους, ἐνῶ «φερέλπιδες» νέοι φοροῦν κουκούλες καὶ σπᾶνε ἀνενόχλητοι βιτρίνες, ὅποτε βρίσκουν εὐκαιρία...

Δὲν λέω, καλὸς ὁ «ἐκσυγχρονισμός», ἀλλὰ —πολὺ «μεταμοντέρνα» τὰ κοινωνικά μας ἤθη— μήπως εἶναι καιρὸς νὰ ἐπιστρέψουμε στὴν παράδοση;

Ὅλοι θὰ τὸ εὐχαριστιοῦνται περισσότερο, καὶ θὰ ἔχουμε λιγότερες ζημιές καὶ λιγότερα θύματα.

Ποιὸς νὰ τὸ ἔλεγε, ὅτι ἀκόμα καὶ ἡ λακεδαίμωνικὴ παράδοση θὰ ἦταν πιὸ ἀνθρώπινη ἀπὸ τὰ σημερινὰ «ἤθη»!...

«Κτήνη» κτείνουν κτήνη

Υπάρχει Ἄουσβιτς γιὰ τὰ τετράποδα; Ἡ ἱστορία ἔχει ἐπανελημμένως ἀποδείξει ὅτι ἡ κτηνωδία τοῦ ἀνθρωπίνου εἴδους, δὲν ἔχει ὅρια. Συχνὰ ἀναρωπιόμαστε, ποιὸς τελικὰ εἶναι τὸ ΖΩΟΝ; Ὁ ἄνθρωπος ἢ τὸ ζῶο; Κι ἂν θεωρεῖτε παραλογισμό ἢ κοινοτοπία τὴν πρώτη ἐκδοχή, βρέθηκαν τρεῖς εἰκοσάρηδες πού θὰ σᾶς πείσουν γιὰ τὸ ἀντίθετο. Τρεῖς εἰκοσάρηδες πού θύμισαν ἐποχὲς ναζιστικῶν βασανιστηρίων, οἱ ὁποῖες φαίνεται ὅτι τελικὰ δὲν ἔχουν περάσει ἀνεπιστρεπτι. Ὁ Ρόι, ὁ Ἴαν καὶ ὁ

Τζέϊσον ἀπὸ τὸ Ντοϊλοτόουν τῆς Πασαντένα, φίμωσαν ἓνα σκυλί, τὸ ἔδεσαν σὲ ἓνα δένδρο καὶ «ἀμόλησαν» πάνω του ἓνα πητ-μποῦλ (ὁ γνωστὸς σκύλος - φονιάς πού χρησιμοποιεῖται στὶς «σκυλομαχίες», καταξεσχίζει τὸν ἀντίπαλο καὶ φθάνει μέχρι νὰ τρώει κομμάτια του). Ἐκεῖνο, λοιπόν, ἀφοῦ τοῦ ὄρησε, τοῦ ἔφαγε τὰ αὐτιά, τοῦ ἔσκισε τὸ λαιμὸ καὶ κομμάτιασε κυριολεκτικὰ τὸ κεφάλι τοῦ ἄμοιρου σκύλου. Οἱ βασανιστὲς παρακολουθοῦσαν τὸ θέαμα μὲ μεγάλη ἱκανοποίηση. Οἱ τρεῖς μανιακοὶ νεαροὶ ἀντιμετωπίζουν τώρα ποινὴ φυλάκισης ἀπὸ τριᾶμιση μέχρι ἑπτὰ χρόνια, μετὰ τὴν εἰσήγηση τοῦ εἰσαγγελέα: «Ὁ σκύλος πέθανε χάριν μιᾶς ἄρρωστης σιχαμένης διαστροφῆς». Οἱ κατηγορούμενοι θὰ περάσουν ἐπίσης ἀπὸ ψυχιατρικὴ ἀνάλυση. Ὅποιαδήποτε σχόλιο εἶναι περιττό. Μᾶλλον καὶ ὅποιαδήποτε ποινὴ θὰ ἦταν λειψή...

Καῦμένες μοκέτες!...

Ἐλιωσαν οἱ μοκέτες στὰ Γραφεῖα τῶν πολιτικῶν, πρὶν τρεῖς μῆνες, ἐξαιτίας τῶν χιλιάδων ἀνεργῶν νέων πού ζητοῦν τὴν ἐνίσχυση τῆς ὑποψηφιότητάς τους γιὰ τὴν εἴσοδο στὸ Δημόσιο. Ἡ ἀνεργία στὶς ἀνεπτυγμένες χώρες εἶναι παγκόσμιον φαινόμενο. Καὶ ἡ χώρα μας δὲν ἐξαιρεῖται ἀπ' αὐτὴ τὴν κατάσταση, πού ὀδηγεῖ τοὺς νέους σὲ ἀπογοήτευση καὶ πικρία, ἀλλὰ καὶ σὲ ὀλισθηροὺς δρόμους.

Τὸ δράμα τῶν νέων μας ἐπαυξάνεται μὲ τὴν κομματικὴ σκοπιμότητα πού εἰσήχθη, τὰ τελευταῖα χρόνια, ἀπὸ τὶς ἐκάστοτε Κυβερνήσεις. Μέσα ὅμως στὴ δεινὴ ἀπογοήτευσή τους ὀρισμένοι, κάτω ἀπὸ σκληρὲς συνθήκες καὶ ὑποβοηθούσης καὶ τῆς ἐκτεταμένης κοινωνικῆς διαφθορᾶς, ὀδηγοῦνται στὴν πορνεία γιὰ τὴν ἐξοικονόμηση τῶν ἀναγκαίων τῆς διαβιώσεώς τους.

Ἡ κοινωνία, ἡ πολιτεία, οἱ ἀρμόδιοι γνωρίζουν αὐτὴ τὴ θλιβερὴ τραγωδία ὀρισμένων νέων, ἀλλὰ σιωποῦν καὶ κλείνουν τὰ μάτια.

Ὅταν ὅμως νέοι ἄνθρωποι ἀπὸ τὴν τρυφερὴ ἡλικία τους βιώσουν τὴ διαφθορὰ καὶ τὴν ἁμαρτία, κατόπιν πῶς νὰ σταθοῦν ὡς κοινωνικοὶ πολῖτες καὶ τί εἴδους οἰκογένειες θὰ δημιουργήσουν;

Δυστυχῶς, ρωτᾶμε καὶ μένουμε στὴν ἐρώτησή μας. Οὔτε μάτια οὔτε αὐτιά ἀρμοδίων ὑπάρχουν.

—Καῦμένες μοκέτες! Τελικὰ, αὐτὲς μόνο —φαινομενικὰ— ἐφθάρησαν. Καὶ οἱ ἐξετάσεις γιὰ εἴσοδο στὸ Δημόσιο, μιὰ θαυμάσια εὐκαιρία, νὰ ἀνανεώσουν οἱ πολιτικοὶ τὶς μοκέτες!